එල්ලංගා පැතිකඩ සහා මූලික සංවර්ධණ සැලැස්ම

කොක්කඹේ එල්ලංගාව

කොක්කඹේ එල්ලංගා

පද්ධති කළමනාකරණ කමිටුව

කහටගස්දිගිලිය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශය

මාර්තු 2025

උපදේශණය

ජ්‍යේෂ්ඨ උපදේශක සරත් වික්‍රමරත්න - ලෝක බැංකුව

උතුරුමැද පලාත් නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ ආර්.පී.එම්. දිසානායක මහතා - CSIAP

දායකත්වය

ආයතන සංවර්ධණ හා හැකියා වර්ධන විශේෂඥ ඩී.වී.බන්දුලසේන
CSIAP - ප්‍රධාන කාර්යාලය

සංස්කරණ දායකත්වය - උතුරුමැද පලාත් කාර්යාලය - CSIAP

කෘෂිකර්ම විශේෂඥ ජේ.ඒ.එන්.කේ.ජයසිංහ

ව්‍යාපෘති තාක්ෂණ නිලධාරී අධිකාරී මහතා

පරිසර ආරක්ෂණ නිලධාරි ඩී.එච්.එම්.එස්.එස්.දිසානායක

ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජ භාවය සංවර්ධණ නිලධාරිනී එම්.ඒ.පී.ගුණසේකර

සමාජ ආරක්ෂණ හා ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජ භාවය සංවර්ධණ නිලධාරිනී
එම්.එම්.පී.එන්.දිල්රුක්ෂි මහත්මිය

සහාය

කළමනාකරණ සහකාර නිලූකා නිලානි මුණසිංහ මහත්මිය

කාර්යාල සහායක ඊ.එම්.ජී.ඩී.ඒකනායක

සම්බන්ධීකරණය, සිතියම් කරණය, සංස්කරණය හා ඉදිරිපත් කිරීම

ආයතන සංවර්ධණ හා හැකියා වර්ධන විශේෂඥ යූ.අයි.රත්නායක
CSIAP - උතුරු මැද පලාත

පටුන

1. හැඳින්වීම **(4-14)**

1.1. එල්ලංගා කලමණාකරන කමිටුවක අවශ්‍යතාවය
1.2. එල්ලංගා කලමණාකරන කමිටු පිහිටුවීම
1.3. එල්ලංගා පැතිකඩ සකස් කිරීමේ අවශ්‍යතාවය
1.4. එල්ලංගා පැතිකඩ සහ එල්ලංගා කලමණාකරන මූලික සැලැස්ම සැකසීමේ වැදගත්කම
1.5. එල්ලංගා පැතිකඩ සහ එල්ලංගා කලමණාකරන සැලැස්මක් සකස් කිරීමේ අරමුණු
1.6. ප්‍රදේශයේ පවතින එල්ලංගා පිලිබඳ මූලික හැඳින්වීම
1.7. කහටගස්දිගිලිය එල්ලංගාව
1.8. කහටගස්දිගිලිය එල්ලංගාව තිරසර ලෙස කලමනාකරණය කිරීමේ වැදගත්කම

2. කහටගස්දිගිලිය එල්ලංගා කලමනාකරණ සැලැස්ම සැකසීමේ දී අනුගමනය කරන ලද ක්‍රමවේදය **(15-18)**

2.1. කහටගස්දිගිලිය එල්ලංගා පැතිකඩ සකස් කිරීම
2.2. හරස්කඩ චාරිකාව

3.0 කහටගස්දිගිලිය එල්ලංගා කලමනාකරණ සැලැස්ම සකස්කිරීම (19-42)

3.1. කහටගස්දිගිලිය එල්ලංගාව මුහුණදෙන මූලික අභියෝග හඳුනා ගැනීම
3.2. කහටගස්දිගිලිය එල්ලංගාවේ වර්තමාන පැතිකඩ

4.0 එල්ලංගා පද්ධතිය දැනට මුහුණ දෙන ගැටළු **(43-48)**

4.1. එල්ලංගාවේ වනාන්තර විනාශය
4.2. වැව් රක්ෂිත වගාබිම් බවට පරිවර්තනය කිරීම
4.3. වනාන්තර ගිනි තැබීම්
4.4. බඩඉරිඟු වගාව හා ඒ හා බැඳුනු පාරිසරික විනාශය
4.5. වන සම්පත් භාවිතය නිසා පාරිසරික ගැටළු වල ප්‍රබලත්වය හා ජන ජීවිතයේ පැවැත්මට එහි ඇති බලපෑම
4.6. සමාජ ආර්ථික ගැටළු (Socio-economic issues.)
4.7. හරස්කඩ සංචාරයේදී හඳුනාගත් උග්‍ර ගැටලු

5.0 එල්ලංගා පද්ධතිය තුළ දැනටමත් CSIA ව්‍යාපෘතිය මගින් සිදුවන ඉදිකිරීම් කටයුතු සහා ක්‍රියාකාරකම් **(49-50)**

5.1. ඉදිකිරීම් කටයුතු

6.0 කහටගස්දිගිලිය එල්ලංගා කළමනාකරණ සැලැස්ම (51-57)

6.1. මූලික පරමාර්ථ
6.2. එල්ලංගා පද්ධති කළමණාකරණ සැලැස්ම

7.0 ඇමුණුම් (58-66)

කහටගස්දිගිලිය එල්ලංගා පැතිකඩ හා එල්ලංගා කලමනාකරණ මූලික සැලැස්ම

1. හැඳින්වීම

එල්ලංගා පද්ධතියක් යනු ශ්‍රී ලංකාවේ වියළි කලාපයේ ක්ෂුද්‍ර ජල පෝෂක ප්‍රදේශයක් තුළ සංවිධානය කරන ලද සම්බන්ධිත වැව් මාලාවකි. සෘතුමය දිය පහරකින් ජලය ගබඩා කිරීම සඳහා වැව් භාවිතා වේ. ගබඩා කර ඇති ජලය පහළ ඇති අනෙකුත් වැව් වෙත ගෙන යන අතර එම ජලය විවිධ කාර්යයන් සඳහා ඒවා භාවිතා වේ.

වැව් බොහෝ විට හුදකලා වැව් නොවන අතර ඒවා විශාල අන්තර් සම්බන්ධිත වැව් පද්ධතියක කොටසක් වන අතර එය 'වැව් කඳුරැල්ල පද්ධතිය' ලෙස හැඳින්වේ. එය ක්ෂුද්‍ර ජල පෝෂකයක් තුළ සංවිධානය කර ඇති වැව් මාලාවක් සමඟ සම්බන්ධ වී ඇත. 'එල්ලංගා පද්ධතියක්' යනු වැව් කළමනාකරණයේදී භාවිත වන සාම්ප්‍රදායික ඒකකයයි. ඈත අතීතයේ සිට එය හැඳින්වෙන්නේ 'එල්ලංගාව' යනුවෙනි.

CM මද්දුම බණ්ඩාර, 1985; පානබොක්කේ (2001)

රූපසටහන් : 01සාම්ප්‍රදායික එල්ලංගාවක හරස්කඩක්

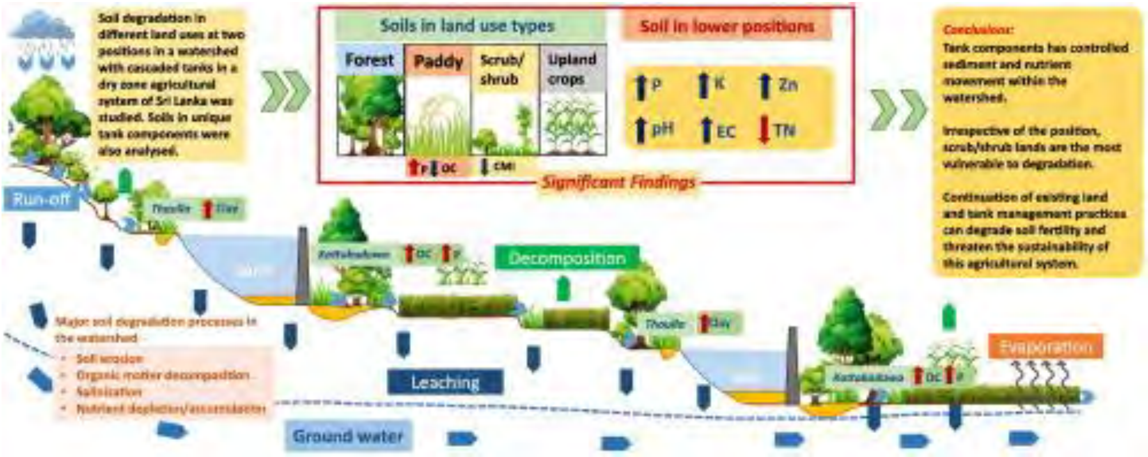

ප්‍රාථමික ජල මාර්ගයක හෝ ප්‍රාථමික ජල මාර්ග ජාලයක පිහිටා ඇති ජල විද්‍යාත්මක ලෙස එකට බැඳුනු කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණයේ වැව් පද්ධති හෝ කුඩා වැව්, මධ්‍ය ප්‍රමාණයේ වැව් සහ අමුණු පද්ධති හා අමුණු වලින් සමන්විත වූ ද්විතිය හා තෘතිය ජල මාර්ගයකට ජලය මුදා හරිනු ලබන මධ්‍ය ජල ධාරා ප්‍රදේශය එල්ලංගාව ලෙස හඳුන්වනු ලබයි. එල්ලංගාව අපගේ වාරි ශිෂ්ඨාචාරයේ විශිෂ්ඨ නිර්මාණයක් වන අතර එමගින් මුලු පරිසර පද්ධතියේම තිරසාර පැවැත්ම තහවුරු කරයි.

වාරි ශිෂ්ඨාචාරයේ ඉතාමත් විශිෂ්ඨ නිර්මාණයක් වන එල්ලංගාව ආරක්ෂා කර සංරක්ෂණය කර මනා කලමණාකරනයක් තුලින් සංවර්ධන කටයුතු තිරසර ලෙස පවත්වා ගෙන යාම සහ එල්ලංගා කලමණාකරනය පහසු කිරීම සඳහා එල්ලංගාවේ ප්‍රතිලාභීන්ගෙන් සහ සියලුම රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික ආයතන වලින් සමන්විත එල්ලංගා කලමණාකරන කමිටු පිහිටු වීමට ලෝක බැංකු ආධාර යටතේ කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය විසින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන දේශගුණ සුහුරු වාරි කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘතිය කටයුතු කරනු ලබයි. එල්ලංගාවේ සියලු පාර්ශව එකතු වී සියලු සම්පත් මනාව කලමණාකරනය කිරීම එල්ලංගා කලමණාකරන කමිටුවල මූලික වගකීම වන අතර එම කාර්යය පහසු කිරීම සඳහා අවශ්‍ය සැලසුමක් සැකසීමට අවශ්‍ය තොරතුරු එකතු කිරීම සඳහා එල්ලංගා පැතිකඩක් (Profile) ව්‍යාපෘති බල ප්‍රදේශයේ සෑම එල්ලංගාවක් සඳහාම සකස් කරනු ලබයි. එල්ලංගා පැතිකඩක් සැකසීමේ ප්‍රධාන අපේක්ෂාව වන්නේ එල්ලංගා කලමණාකරන සැලැස්මක් සැකසීමයි. ඒ අනුව එල්ලංගා කලමණාකරන කමිටුව හරහා එල්ලංගාව හා ජලධාරා ප්‍රදේශය ආරක්ෂා කිරීමේ අපේක්ෂාවෙන් සහභාගීත්ව ප්‍රවේශයකින් යුක්තව එල්ලංගා කලමණාකරන සැලැස්මක් සකස් කරනු ලබයි.

1.1. එල්ලංගා කලමණාකරන කමිටුවක අවශ්‍යතාවය

එල්ලංගාවක්, ජල පෝෂක ප්‍රදේශයේ මතුපිට මෙන්ම භූගත ජල මට්ටම සුරක්ෂිත කරන අතර එහි ප්‍රතිපලයක් ලෙස ජනතාවට ආහාර පිසීම වැනි ගෘහ කටයුතු සහ වගා කටයුතු වලට ජලය සපයනු ලබයි. රූප සටහන් අංක 1 අනුව රාජ්‍ය,පෞද්ගලික සහ ප්‍රතිලාභී පාර්ශවකාර ආයතන එල්ලංගාව ආරක්ෂා කරනු ලබයි. එසේ වූවද අංක 3 කොටසේ සඳහන් පරිදි නියමිත ලෙස පාර්ශවකරුවන්ගේ අවධානය යොමු නොවීම සහ ස්වාභාවික සහ මානව ක්‍රියාකාරකම් හේතුවෙන් එල්ලංගාව දැඩි ලෙස පරිහානියට පත්ව ඇත. එල්ලංගාව ආරක්ෂාව කිරීම සඳහා පාර්ශවකරුවන් සම්බන්ධ වීමට වඩාත් යෝග්‍ය ආයතන ව්‍යුහයක් නොමැති වීම නිසා එල්ලංගාව තව දුරටත් හානියට ලක් විමේ ප්‍රවනතාවක් පවතී. එම නිසා එල්ලංගා කළමනාකරණ කමිටුව වැනි සම්බන්ධීකරණ ආයතනයක් එල්ලංගාව ආරක්ෂා කිරීම සඳහා ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමට වඩාත් අවශ්‍ය වී ඇත.

1.2. එල්ලංගා කලමණාකරන කමිටු පිහිටුවීම

එල්ලංගා පද්ධතියක් යනු අතීතයේ සිට වාරි කලමණාකරනයේදී භාවිතා කරන ලද සාම්ප්‍රදායික ජල කලමණාකරන ක්‍රමවේදයකි. එල්ලංගාව යන වචනය සිංහල භාෂාවේ වචන දෙකක් එනම්, "**එල්ලන්**" සහ "**ගාව**" යන වචන දෙක එකතු වී සකස් වී ඇත. "**එල්ලන්**" යනු එල්ලෙන යන්නයි. "**ගාව**" යනු එකකට පසු අනෙක් ඒවා යන්නයි. එල්ලංගාව යන වචනයේ අදහස වනුයේ ඉහල සිට පහලට එකිනෙකට සම්බන්ධිත ලඟින් පිහිටි වැව් පද්ධතියක් යන්නයි. ශ්‍රී ලංකාවේ මෙම වාරි තාක්ෂණ එක්සත් ජාතීන්ගේ ආහාර සහ කෘෂිකර්ම සංවිධානය (FAO) විසින් ලෝක උරුමයක් ලෙසද නම් කර ඇත. එල්ලංගා කලමණාකරන කමිටු පිහිටුවීමේ අදහස වනුයේ දශක කිහිපයකට පෙර පැවති ලෙස එල්ලංගාව පවත්වාගෙන යාම සඳහා එල්ලංගාවට කලමණාකරන සම්බන්ධිත සියලුම පාර්ශවකරුවන් පොදු සංසදයක් ලෙස වැඩ කර එල්ලංගාව ආරක්ෂා කිරීමට කටයුතු කිරීමයි. එසේම එල්ලංගා කලමණාකරන කමිටු නීතිගත කිරීමටද අවශ්‍ය කටයුතු සිදු කරනු ලබයි. පරිපාලන දිස්ත්‍රික්ක 11 ක අදාල ප්‍රාදේශීය කෘෂිකර්ම කමිටු වල සහාය ඇතිව ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් නිකුත් කරන ලද අංක 06/2023 දරන චක්‍ර ලේඛය අනුව (ඇමුණුම 01) එල්ලංගා කලමණාකරන කමිටු 53 ක් පිහිටුවීමට ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව බලාපොරොත්තු වේ. ලෝක බැංකු මූල්‍ය ආධාර මත කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය මගින් ක්‍රියාත්මක දේශගුණ සුහුරු වාරි කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘතිය ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව සහ අදාල පාර්ශවකරුවන් සමඟ සමීපව කටයුතු කර එල්ලංගා කලමණාකරන කමිටු 53 පිහිටුවීමේ සමස්ථ ක්‍රියාවලිය සඳහා සහාය ලබාදේ.

එල්ලංගා කලමණාකරන කමිටු සාමාජිකත්වය පහත ආයතන නියෝජිතයින්ගෙන් සමන්විත වේ. ඒවා නම් ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව, පළාත් වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව, පළාත් සහ අන්තර් පළාත් කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව, වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව, වනජීවී සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව, ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාල, ගොවි සංවිධාන, ප්‍රජා මූල සංවිධාන, ජල සම්පත් මණ්ඩලය, ආපදා කලමණාකරන කාර්යාංශය, පොලිස් දෙපාර්තමේන්තුව, ජාතික ජලජ ජීවී සංවර්ධන අධිකාරිය, පරිසර අධිකාරිය, පෞද්ගලික අංශය, ඉඩම් පරිහරණ සැලසුම් දෙපාර්තමේන්තුව යන ආයතන වේ. එල්ලංගා කලමණාකරන කමිටුවක මූලික වගකීම වනුයේ එල්ලංගාව ආරක්ෂා කිරීම සහ පවත්වාගෙන යාම සඳහා සුදුසු ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම සඳහා උපාය මාර්ගික මැදිහත්වීම් ක්‍රියාත්මක කිරීමයි. රාජ්‍ය ආයතන,පෞද්ගලික අංශය, ප්‍රජා මූල සංවිධාන ඇතුලු පාර්ශවකරුවන් රාශියකට එල්ලාංගාව ආරක්ෂා කිරීමේ හා කළමනාකරණ කිරීමේ වගකීම පැවරී ඇති අතර ප්‍රධාන පාර්ශවකරුවන් පහත රූප සටහන් 1 මගින් දක්වා ඇත.

***රූපසටහන් 1:* එල්ලංගා පද්ධති කලමණාකරනය සඳහා වර්තමානයේ සම්බන්ධිත ප්‍රධාන ආයතන**

1.3 එල්ලංගා පැතිකඩ සකස් කිරීමේ අවශ්‍යතාවය

එල්ලංගාව ආරක්ෂා කිරීම සඳහා අතීතයේ පැවති සාම්ප්‍රදායික ග්‍රාමීය ආයතන ව්‍යුහය හා සමාජ ආර්ථික වත් පිලිවෙත්, සම්ප්‍රදායන් හා චාරිත්‍ර වාරිත්‍ර නිසා එල්ලංගාවේ තිරසර පැවැත්ම තහවුරු වූ අතර ක්‍රමානුකූලව මෙම තත්වයන් වෙනස් වීමත් සමග එල්ලංගා පද්ධතිය හායනයට පත් විය. වර්තමානය වන විට එය ඉතාමත් වේගයෙන් හායනයට ලක් වෙමින් පවතී. එල්ලංගා පද්ධති නැවත ප්‍රතිෂ්ඨාපනය කිරීමේදී, සම්පත් හායනය වලක්වා ගැනීමේදී හා මනා කලමණාකරනයක් කිරීමේදී එල්ලංගාවේ වර්තමාන තත්වය සහ පවතින ගැටළු හා ඒවා අතර ඇති වඩාත් උග්‍ර ගැටළු හඳුනා ගැනීම ඉතාමත් වැදගත් වේ.මේ සඳහා එල්ලංගාවේ භූගෝලීය ගැටළු, ජල විද්‍යාත්මක ගැටළු, පරිසර විද්‍යාත්මක ගැටළු හා සමාජ ආර්ථික ගැටළු හඳුනා ගත යුතු වේ.එසේම එල්ලංගාව තුල වර්තමානයේ සිදුවන මානව ක්‍රියාකාරකම් පිලිබඳව, විවිධ ක්‍රමවේද ඔස්සේ එනම් හරස්කඩ චාරිකා, ද්විතීය දත්ත සහ කුඩා කණ්ඩායම් සාකච්ඡා මගින් තොරතුරු එකතු කර එල්ලංගා පැතිකඩක් සකස් කරනු ලබයි. මෙම එල්ලංගා පැතිකඩ එල්ලංගා පද්ධති කලමණාකරනයේදී මූලික අවශ්‍යතාවයකි.

1.4 එල්ලංගා පැතිකඩ සහ එල්ලංගා කලමණාකරන මූලික සැලැස්ම සැකසීමේ වැදගත්කම

එල්ලංගා පැතිකඩ, ස්වාභාවික හා මානව ක්‍රියාකාරකම් නිසා එනම් වර්ෂාව අඩු වීම, අවිධිමත් හේන් වගාව, වනාන්තර එලිපෙහෙලි කිරීම, සත්ව පාලන කටයුතු, කැලි කසල බැහැර කිරීම, පස් කැපීම, පතල් කැපීම සහ වැව් ආශ්‍රිත පරිසර පද්ධතිය විනාශ කිරීම යනාදී හේතු නිසා එල්ලංගාව හානියට පත්වී ඇති ආකාරය, එහිදි පාර්ශවකරුවන් වගකිව යුතු ක්ෂේත්‍ර හා ඔවුන්ගේ වගකීම් පිලිබඳව විවිධ මානයන් ඔස්සේ පාර්ශවකරුවන් හා ගොවි ප්‍රජාව අතර තොරතුරු හුවමාරු කරගැනීම සඳහා බෙහෙවින් ඉවහල් වේ. එල්ලංගා පැතිකඩ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින්ට, ප්‍රාදේශීය දේශපාලකයින්ට, පාර්ශවකාර ආයතන වලට සහ ගොවි ප්‍රජාවට එල්ලංගාව පිලිබඳව නිවැරදි අවබෝධයක් ලබා ගැනීමට සහ එල්ලංගාව ආරක්ෂා කර ගැනීම සඳහා නිවැරදි තීරණ ගැනීමට තවදුරටත් වැදගත් වේ. එල්ලංගා පද්ධතිය ආරක්ෂා කර ගැනීමට සාමූහිකව හා සහභාගීත්ව ප්‍රවේශයකින් යුක්තව එල්ලංගා කලමණාකරන මූලික සැලැස්මක් සැකසීම (Cascade Management Plan) සඳහා එල්ලංගා පැතිකඩ විශේෂයෙන්ම වැදගත් වේ. මෙහි සඳහන් මූලික එල්ලංගා කලමණාකරන සැලැස්ම එල්ලංගා කලමණාකරන කමිටුව විසින් සකස් කරන ලද එල්ලංගා පැතිකඩ පදනම් කරගෙන සකස් කරනු ලබයි.

1.5 එල්ලංගා පැතිකඩ සහ එල්ලංගා කලමණාකරන සැලැස්මක් සකස් කිරීමේ අරමුණු

එල්ලංගා පද්ධතියේ සම්පත් ආරක්ෂා කිරීම සහ ඒවායේ තිරසර පැවැත්ම තහවුරු කිරීම සඳහා එල්ලංගා කලමණාකරන වැඩසටහනක් දැඩි ලෙස අවශ්‍ය වී ඇත. එසේම එල්ලංගාවේ සියලුම පාර්ශවකරුවන්ගේ සහභාගීත්වය ඇතිව සුදුසු ආයතන ව්‍යුහයක් හරහා ඒකාබද්ධව ප්‍රවේශයකින් යුක්තව එල්ලංගාව කලමණාකරනය කල යුතුවේ. ඒ සඳහා පහත අරමුණු ඉටු කර ගැනීම සඳහා එල්ලංගා පැතිකඩ සහ කලමණාකරන සැලැස්ම සකස් කරනු ලබයි.

1.5.1. ප්‍රධාන වශයෙන් භූගෝල විද්‍යාත්මක, ජල විද්‍යාත්මක, පරිසර විද්‍යාත්මක, බෝග වගා රටාවන් සහ මානව ක්‍රියාකාරකම් නිසා එල්ලංගා පද්ධතියට වන හානි පිලිබඳ තොරතුරු සහ භූගෝලීය තොරතුරු පද්ධතිය (GIS) උපයෝගී කරගෙන සකස් කරන ලද සිතියමක්ද, ඇතුලත් විස්තරාත්මක එල්ලංගා පැතිකඩ (Cascade Profile) පාර්ශවකාර සංවිධාන වල ප්‍රයෝජනය සඳහා සැකසීම මගින් පාර්ශවකාර සංවිධාන වලට එල්ලංගාව සුරැකීමට පහසුකරණය කිරීම .

1.5.2. එල්ලංගා පද්ධතියේ වඩාත් උග්‍ර ගැටළු විසඳීම සඳහා වන උපාය මාර්ගික මැදිහත් වීම්, ඒ සඳහා වන දල වියදම් ඇස්තමේන්තු, ක්‍රියාත්මක කිරීමේ කාල වකවානු සහ සැලැස්ම ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා මැදිහත්විය යුතු පාර්ශවකාර ආයතන යන මූලිකාංග ඇතුලත් එල්ලංගා පද්ධති කලමණාකරන මූලික සැලැස්මක් (Cascade Management Plan) සැකසීම.

1.5.3. එල්ලංගා පද්ධතියේ වඩාත් උග්‍ර ගැටළු සහ ඒවා මගින් එල්ලංගා පද්ධතියට සිදු වී ඇති සහ සිදුවෙමින් පවතින හානි පිලිබදව ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින් හා පාර්ශවකරුවන් දැනුවත් කිරීම.

1.6 ප්‍රදේශයේ පවතින එල්ලංගා පිලිබඳ මූලික හැඳින්වීම:

කහටගස්දිගිලිය එල්ලංගාව යාංඔය ගංගා දෝණියේ කහටගස්දිගිලිය හා කහටගස්දිගිලිය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශ දෙකේ ග්‍රාම නිලධාරි වසම් 5 ක කොටසක ව්‍යාප්තව ඇත. මෙම එල්ලංගාවට නැගෙනහිරින් හීහොඳවැව එල්ලංගාවත් බටහිරින් කොක්කබෑ එල්ලංගාවත් පිහිටා ඇති අතර කෝන්වැව ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන බලප්‍රදේශයේ කුඹුක්ගොල්ලෑව, පන්වැල්ල, පඬරැල්ලෑව හා මීකුඹුක්වැව යන ග්‍රාමනිලධාරි වසම් 04 සහ පරංගියවාඩිය ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන බලප්‍රදේශයේ දැකැතිපොතාන යන ග්‍රාමනිලධාරි වසම ආවරණය වන හෙක්ටයාර 3463 ක භූමියක පැතිර ඇත. මෙම එල්ලංගාවේ වැව් 14 ක් සිතියම් වල දක්නට ඇතත් මේ වන විට ඇලපත්වැව මුලුමනින්ම ලොඩ බෝග වගාකරුවන් විසින් අත්පත් කරගෙන ඇත. ම වැවෙන් පෝෂණය වූ හෙක්. 10 පමන කුඹුරු ඉඩම් කොඩින්නෑව වැවේ පෝෂිත ප්‍රදේශයට ඒකතුව ඇත. මෙම කුඹුරු ඉඩම් හිමිකරුවන් විසින්ම මෙම වැව් භූමිය අත්පත් කරගෙන තිබීම නිසා සමාජීය ප්‍රශ්ණයක් ලෙස ඉස්මතු වී නැත. වැව් 26 කින් සමන්විත මීහොඳවැව එල්ලංගාවත්, වැව් 31 කින් යුත් කොක්කබෑ එල්ලංගාවටත් මැදිව මෙම ඒල්ලංගාව පිහිටා ඇත. දේශගුන සුහුරු වාරි කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘතිය විසින් සංවර්ධණය සඳහා තෝරාගෙන ඇති එල්ලංගාවන් 6 ක් ඒකිනෙකට යාබදව පිහිටා ඇති අතර එම එල්ලංගාවන් 6 ම දැක්වෙන සිතියමක් සිතියම් අංක 01හි දක්වා ඇත.

***සිතියම් 01- කහටගස්දිගිලිය** එල්ලංගාව ආශ්‍රිතව පිහිටා ඇති අනෙකුත් එල්ලංගා*

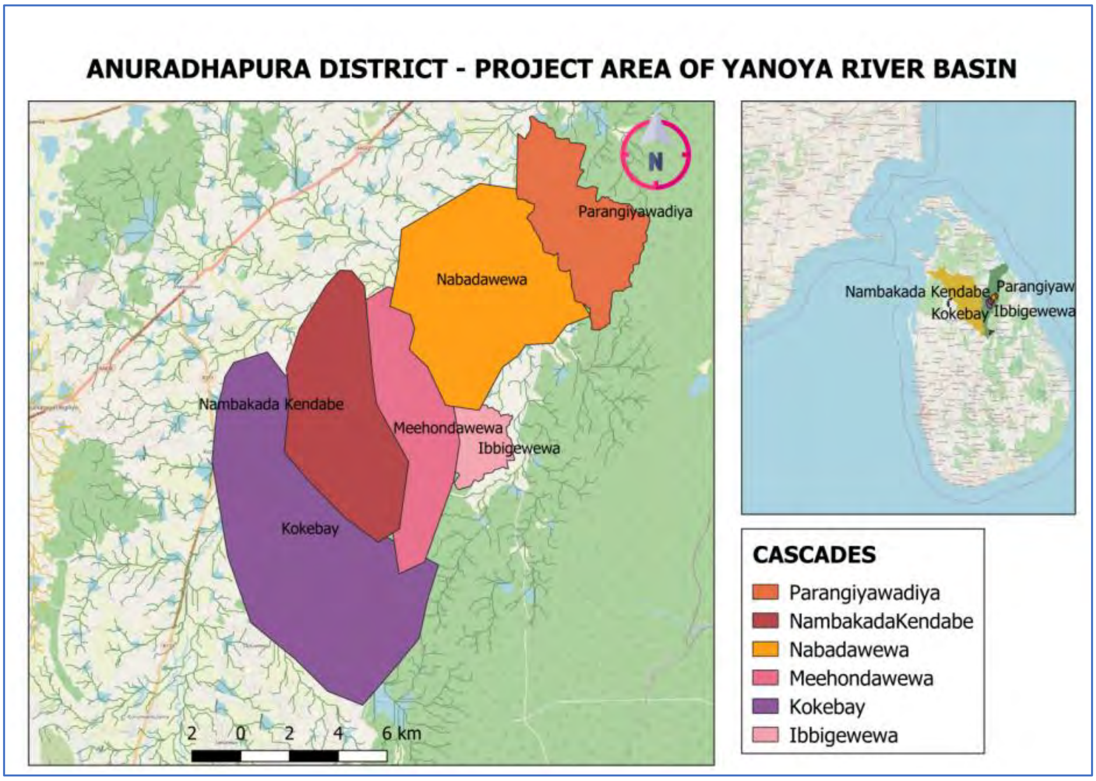

1.7. කහටගස්දිගිලිය එල්ලංගාව

අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්කයේ කහටගස්දිගිලිය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ටාශයේ කුඹුක්ගොල්ලෑව, පන්වැල්ල, පඬරැල්ලෑව හා මීකුඹුක්වැව යන ග්‍රාමනිලධාරි වසම් 04 සහ කහටගස්දිගිලිය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ටාශයේ දැකැතිපොතාන යන ග්‍රාමනිලධාරි වසම ආවරණය කරමින් **කහටගස්දිගිලිය** එල්ලංගාව පිහිටා ඇත. හෙක් 3463 වපසරියක විහිදුනු **කහටගස්දිගිලිය**

එල්ලංගාවේ වැව් 13 ක් සක්‍රියව පවතින අතර ඇලපත්වැව මුලුමනින්ම ගොඩ වගාබිම් බවට පරිවර්තණය වී ඇත. මීට අමතරව අමුණු 4ක් මඟින් කුරුඳුවැව හා දැකැතිපොතාන වැව්වල වගාබිම් සඳහා වාරි ජලය සපයනු ඇත.

මෙම එල්ලංගාවේ ඉහල කොටස වන දකුණට මායිම්ව ඇති කොඩින්නෑව එල්ලංගාවේ මුලින්ම ඇති වැව වන අතර ඊට වයඹින් ඇති කුරුඳුවැව යන වැව් දෙකම හුරුළු වන රක්ෂිතයට මායිම්ව ඇත. මෙම එල්ලංගාවේ හෙක්ටයාර 1040 පමණ එනම් එල්ලංගාවේ වපසරියෙන් 30% පමණ වනාංතර වලින් වැසී ඇත. වගාබිම් හා ජනාවාස සඳහා හේක්ටයාර 2000 ආසන්න ප්‍රමාණයක් යොදා ගෙන ඇත. එය එල්ලංගාවෙන් 57% ක ප්‍රමාණයක්ය.

මෙම එල්ලංගාවේ පවතින දැකැතිපොතාන හා වහගහපුවැව යන වැව් දෙක මධ්‍ය වාරි ජලාශ යන අතර එම වැව් දෙකේ පාලනය හුරුළුවැව වාරිමාර්ග ඉංජිනේරු කාර්යාලය විසින් සිදු කරනු ඇත. අනෙකුත් වැව් සියල්ලම ගොවි ජන සංවර්ධණ දෙපාර්තමේන්තුව හෝ පලාත් වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව යටතේ පවතී. මෙම මධ්‍ය වාරි ජලාශ දෙකම යාංඔය හරස්කර ඉදි කර ඇති අමුණ මගින් පෝෂණය වේ.

මෙම එල්ලංගාව් උතුරු කොටසට වන්නට ඇති ගල්ගේ වැව වන සංරක්ෂණ කලාපය තුල පිහිටා ඇති අතර එම වැව් බැම්ම ඉතාම දුර්වල තත්වයේ පවතී. දේශගුන සුහුරු වාරි කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘතිය මගින් 2023 වර්ශයේදී මෙම වැව පුනරුත්ථාපනය කිරීමට මුදල් වෙන් කලත් වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ අනුමැතිය නොලැබීම නිසා අතහැර දැමීමට සිදු විය. නමුත් මෙම වැව යටතේ හෙක්. 4 පමන වගාබිමක ගොවීන් වගාකටයුතු සිදු කරයි. මෙම එල්ලංගාවේ හරස්කඩ සංචාරය සිදු කරන විට මෙම වැවේ පුනරුත්ථාපණය පිළිබඳව නැවත සමාලෝචනය කල අතර මෙම වැවේ වාන පමනක් සකස් කිරීමට වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තු අවධානය යොමුකර අනුමැතිය ලබාගැනීමට මැදිහත් වීමක් සිදු කරන බවට එම දෙපාර්තමේන්තුවේ සහභාගි වු නිලධාරීන් ඒකග විය.

භූමියේ පිහිටීම අනුව එල්ලංගාවේ උතුරු කොටස මුහුදු මට්ටමේ සිට මීටර් 85 ක් පමණ උස වන අතර එල්ලංගා පද්ධතියේ දකුණු කොටස මීටර් 92 ක ස්ථානීය උසක් මීටරේ සිතියමේ පෙන්වයි. ඒ අනුව **කහටගස්දිගිලිය** එල්ලංගාව දකුණේ සිට උතුරු දෙසට මීටර 07 ක පමන සුළු බෑවුමකින් යුතු තැනිතලා භූමියකි.

වගුව 1: කහටගස්දිගිලිය එල්ලංගාව පිලිබඳ පරිපාලන තොරතුරු

මූලික තොරතුරු	**විස්තර**	**විශේෂිත කරුණු**
දිස්ත්‍රික්කයේ නම	අනුරාධපුර	–
ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශයේ නම	කහටගස්දිගිලිය/ කහටගස්දිගිලිය	–
මැතිවරණ කොට්ඨාශයේ නම	කහටගස්දිගිලිය	–
ගංගා දෝණියේ නම	යාංඔය	–
එල්ලංගාවේ නම	කහටගස්දිගිලිය	–
ගොවිජන සේවා බල ප්‍රදේශයේ නම	කෝන්වැව හා පරංගියවාඩිය	–

ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාශවල නම්	දැකැතිපොතාන, කුඹුක්ගොල්ලෑව, පන්වැල්ල, පඩරල්ලෑව හා මීකුඹුක්වැව	
එල්ලංගාවේ භූමි ප්‍රමාණය	හෙක්.3463	
කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා භාවිතා කරන වැව් සංඛ්‍යාව	13	මීට අමතරව ප්‍රධාන අමුණු 4 ක් ඇත
පැහැදිලිව හඳුනාගත හැකි ජල පෝෂක ප්‍රෙද්ශ	වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තු රක්ෂිත කැලෑවට ඇතුලත් ජල පෝෂක ප්‍රදේශ 6ක් ඇත.	
ලඳුකැලෑ	ප්‍රාදේශීය ලේකම් භාරයේ ඇත	
එල්ලංගාව තුලින් ජීවනෝපාය සැලසෙන පවුල් සංඛ්‍යාව	{204 (209), 60 (210), 45 (211), 40 (212), 145 (153)} පවුල් 494, ජනගහනය 2223. කාන්තා 1178 පිරිමි 1045	

1.7.1 කහටගස්දිගිලිය එල්ලංගා පද්ධතියේ සිතියම

දැනට පවතින කහටගස්දිගිලිය එල්ලංගා සිතියම යාවත්කාලීන වී නැත. එම නිසා වඩාත් නිවැරදි එල්ලංගා සිතියමක් එල්ලංගා පැතිකඩට ඇතුලත් කිරීමේ අපේක්ෂාවෙන් හරස්කඩ චාරිකාවේදී එකතු කර ගන්නා ලද දත්ත, ගූගල් සිතියම් (Google Base Map), වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ දත්ත හා මිනින්දෝරු දෙපාර්තමේන්තුවේ දත්ත භාවිතා කරමින් දේශගුණ සුහුරු වාරි කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘතිය මගින් සකස් කරන ලද කහටගස්දිගිලිය එල්ලංගා සිතියම, සිතියම් අංක 02 යටතේ පහත දැක්වේ.

සිතියම් 02- කහටගස්දිගිලිය **එල්ලංගා සිතියම**

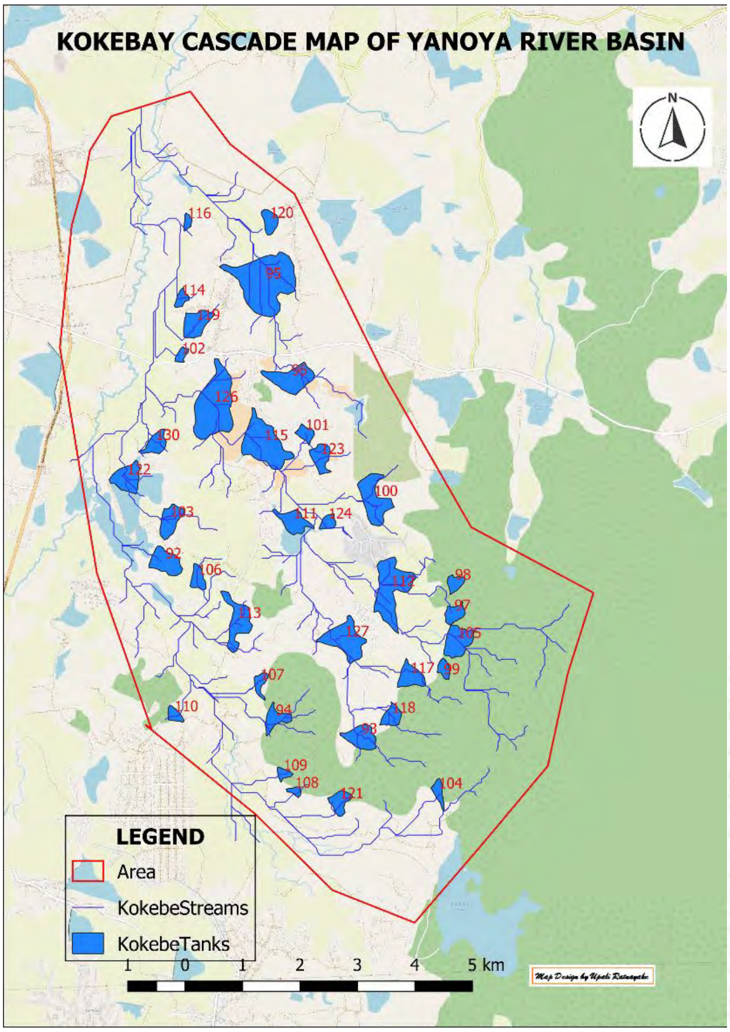

No	Tank Name	No	Tank Name
92	Warapothana	110	EgodaUlpathwewa
93	Kirimetiyawa	111	Ambagahawewa
94	Kolalakadawewa	112	Meeminnawala
95	Kokebay	113	Dambagolla
96	Thimbiriwewa II	114	Kudarathmalgahawewa
97	Pandithayagama Wewa	115	Panwella
98	Palugaswewa	116	Kotawewa
99	Kayangollewa	117	Thimbiriwewa
100	Aluthwewa	118	Tharanagollewa
101	Maduragoda	119	Rathmalgahawewa
102	Wiharawewa	120	Rambewa
103	Galenbidunuwewa	121	Thalakolawewa
104	Katukeliyawa	122	Mahapothana
105	Thalakolawewa	123	Ihalagama
106	Puliyankulama	124	Kurunghankulama
107	Nikawewa	126	Pandarellawa
108	Thorawewa	127	Kumbukwewa
109	Ihalawewa	130	Mahapothana Kudawewa

1.7.2 එල්ලංගාවේ ඉඩම් පරිහරණ රටාව

හෙක්ටයාර 7563 ක ව්‍යාප්තියක් සහිත **කහටගස්දිගිලිය** එල්ලංගාව වනාන්තර, කුඹුරු ඉඩම්, ගොඩඉඩම්, වැව්, ලඳුකැලෑ සහා ජනාවාස ලෙස වෙන්කර හඳුනාගත හැකිය. මෙම එල්ලංගාවේ භූමියෙන් හෙක්. 906 පමන එනම් මුලු බිම් ප්‍රමාණයෙන් 26% ක් පමණ ගොඩබෝග වගාකරන ගොඩබිම් වේ. විශේෂයෙන් මුං, කව්පි, රටකජු, මිරිස්, ලොකු ලූනු හා එලවලු වැනි වගාවන් සහා පැපොල්, අඹ වැනි පළතුරු වර්ගද මෙම ඉඩම්වල වගා කර ඇත. තවත් හෙක් 732 පමණ (21% පමණ) වී වගා බිම් වේ. මෙම ගොඩ බෝග වගා බිම් වල 50 අධික වගාලිං ඇති අතර ඉන් 30 ක් දේශගුණ සුහුරු වාරි කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘතිය මගින් වැඩි දියුණු කර ඇත. හෙක්. 1041 ක් (30%) වනාන්තර හෝ ලඳුකැලෑ වන අතර හෙක්. 30 (1%) පමන වනාන්තර විනාශ කර ඇත. මෙම භූමියෙන් 9% ක් එනම් හෙක්. 318 ක් ගෙවතු වේ. හෙක්. 316 ක් (9%) වැව් ජලය ඒකරාශී වන භූමිය වන අතර තවත් හෙක්. 120 ක් (3.4%) ස්වභාවික ජල ධාරාවන් හා වෙනත් අවශ්‍යතා සඳහා යොදාගෙන ඇත. එල්ලංගාවේ ඉඩම් පරිහරණ රටාව පහත අංක 01 ප්‍රස්ථාර සටහන මඟින් දක්වා ඇත.

*ප්‍රස්ථාර සටහන් 01 - **කහටගස්දිගිලිය** එල්ලංගාවේ ඉඩම් පරිහරණ රටාව*

එසේම එල්ලංගාවේ භූමි පරිහරණ රටාව පහත සිතියම් අංක 03හි දැක්වේ.

සිතියම 03 - කහටගස්දිගිලිය එල්ලංගා සිතියම - ඉඩම් පරිහරණය

මූලාශ්‍රය : ගූගල් සිතියම් (Google Base Map), වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ දත්ත හා මිනින්දෝරු දෙපාර්තමේන්තුවේ දත්ත හා සිතියම් ඇසුරින් සකස් කරන ලදී.

1.7.3 එල්ලංගාවේ ජනගහන විස්තර

කහටගස්දිගිලිය ප්‍රාදේශිය ලේකම් කාර්යාලයේ සම්පත් පැතිකඩේ 2019 දත්තයන් අනුව ගොවි පවුල් 1107 පමන මෙම එල්ලංගාවේ ජීවත් වේ. 3530 පමණ ජනගහනයක් ජීවත්වන මෙම එල්ලංගාව ග්‍රාම නිලධාරි කොට්ඨාශ 03 ක් සහා ගම්මාන 06 කින් සමන්විතය. එල්ලංගාවේ ග්‍රාම නිලධාරි කොට්ඨාශ අනුව ජන ව්‍යාප්තිය පහත වගු අංක 02 හා ප්‍රස්ථාර සටහන් 02 මඟින් දැක්වේ.

එල්ලංගාවේ වයස් කාණ්ඩයන් අනුව ජනගහනය පිළිබඳ තොරතුරු පහත වගු අංක 02හි හා ප්‍රස්ථාර සටහන් අංක 03හි දැක්වේ.

1.7.4 කහටගස්දිගිලිය එල්ලංගාවේ වැව් පිලිබඳ තොරතුරු

මෙම එල්ලංගාවේ සුලු වාරිමාර්ග වැව් 13 ක් ඇත. මීට අමතරව ප්‍රධාන අමුණු 6 ක් පමණ ඇත. එල්ලංගාවේ පිහිටි වැව් පිළිබඳ තොරතුරු පහත වගු අංක 02 හි දැක්වේ. දේශගුණික සුහුරු වාරි කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘතියේ පළමු අදියර යටතේ මෙම එල්ලංගාවේ වැව් 7 ක් මුලුමනින්ම ප්‍රතිසංස්කරණය කර ඇත. ව්‍යාපෘතියේ දෙවන අදියර යටතේ ඇනිකට් හා ඊට සම්බන්ධිත ඇලවේලි හා ඉතිරි වැව් 6 ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමට සැලසුම් කර ඇත.

අංකය	වැව	ග්‍රා.නි. කොට්ඨාශය	වැවේ පැතුරුම් ප්‍රදේශය (හෙක්)	වැවේ ධාරිතාවය (අක්කර අඩි)		ධාරිතාවය වැඩිවීමේ ප්‍රතිශතය	ගොවි පවුල් ගණන
				පුනරුත්ථාපනයට පෙර	පුනරුත්ථාපනයෙන් පසු		
1	උනුන්කැව	තබඩවැව	3	41	45	10%	09
2	උනුන්කැව මහවැව	තබඩවැව	5	128	131	3%	14
3	ඉහල වැව	තබඩවැව	7	99			37
4	වලස්වැව	තබඩවැව	3	25	29	13%	05
5	තබඩවැව	තබඩවැව	39	749			270
6	ජයන්තිවැව	පුලියන්කඩවල	1	22			05
7	හොරණක්කාරයාගම	පුලියන්කඩවල	5	47	65	38%	24
8	ඉස්වැටිය	පුලියන්කඩවල	2	46	64	40%	32
9	කොලොන්ගස්වැව	පුලියන්කඩවල	1	10	15	48%	10
10	නාම්බාකඩවැව	පුලියන්කඩවල	25	354			142
11	ඇටඋරුලැව වැව	තබඩවැව	16	376			195
12	පට්ටියාවලවැව	තබඩවැව	35	277			65
13	සියඹලැව වැව	පරංගියවාඩිය	17	17	228	1252%	58
14	ඇත්දැන්නැව අමුණ	පුලියන්කඩවල					91
	එකතුව		159	2191	577		957

මූලාශ්‍රය : පරංගියාවාඩිය ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථානය

1.8 කහටගස්දිගිලිය එල්ලංගාව තිරසර ලෙස කලමනාකරණය කිරීමේ වැදගත්කම

කහටගස්දිගිලිය එල්ලංගාවේ වැව් 13න් වැව් 5 ක්ම යල සහා මහ කන්න දෙකම වගාකිරීමට තරම් ජල ප්‍රභවයක් සහිත එල්ලංගාවකි. මෙම එල්ලංගාව මධ්‍යයෙන් ගලා බසින ශෙල්ලිගේ ඔය උප ගංගා ද්‍රෝණිය ආනාලොන්දාව අධි ආරක්ෂිත වනාංතර කලාපයෙන් ආරම්භව හෙක්. 785 ක් පමණ වැව් 13 හා ප්‍රධාන අමුණු කීපයක් පෝෂණය කර කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා ජලය සපයන අතර තවත් හෙක්. 172 ක් පමන වර්ෂාව උපයෝගි කරගෙන වී වගා කරයි. එසේම තවත් හෙක්. 1794 පමණ ගොඩ බෝග වගාකරයි.මෙම එල්ලංගාවේ පවුල් 1107 පමණ ජීවත් වන අතර මෙම එල්ලංගාව කළමනාකරණය කිරීමේ වැදගත්කම වන්නේ ඔවුනගේ ජීවන රටාව මෙම එල්ලංගාවේ පවතින ජල ප්‍රමාණය මත රඳා පවතිමයි. මෙම එල්ලංගාවේ වගා ලිං 225 ක් පමණ පවතින අතර එහි ජල මට්ටමද රදා පවතිනුයේ මෙම එල්ලංගාවේ වැව් වල සංරක්ෂණය වන ජල මට්ටම මතය. මෙම වගා ලිං උපයෝගි කරගෙන යල කන්නයේදී හෙක්. 250 ක් පමන එළවලු, පළතුරු හා ලොකුලූනු ඇතුලුව අතිරේක බෝග වගා කරන අතර නාම්බාකඩ, කහටගස්දිගිලිය , ඇටඋරුලැව, පට්ටියාවල හා සියඹලැව වැව් යටතේ තවත් හෙක්. 200 පමණ (මුළු බිම් වලින් 35% පමණ) වී සහ අතිරේක බෝග වගා කෙරේ.

මෙම එල්ලංගාවේ දක්නට ඇති විශේෂත්වය වනුයේ අක්කර අඩි 577 පමන ධාරිතාවයක් පවතින වැව් 13 කින් කුඹුරු හෙක්. 785 ක් පමණ පෝෂණය කිරීමයි.මීට අමතරව කුඹුරු හෙක්. 172 ක් පමණ වගා කරන අතර ඒවා වර්ෂා පෝෂක වේ. එය සංඛ්‍යාත්මකව විශ්ලේෂණය කලොත් කුඹුරු හෙක්ටයාරයක් වගා කිරීම සඳහා ජලය අක්. අඩි 0.74 පමණක් භාවිතා කර ඇත. එය සම්මත ජල පරිහරණ සංඛ්‍යාවන් සමග සැසදීමේදී (මාස් කන්නයක සාමාන්‍යයෙන් කුඹුරු හෙක්ටයාරයක් වගා කිරීම සඳහා අක්. අඩි 4.5 පමණ අවශ්‍ය වේ) විශ්වාස කල නොහැකි දත්තයකි. එල්ලංගාවේ එක වැවක ජල පරිහරණය අමුණු මගින් ඒකරාශී කර හෝ හැරවීමෙන් තවත් වැවක වගාබිම් පෝෂණය කිරීමට මනා ලෙස සකස් කිරීමත් යාංඔයේ සිට ජලය ගෙන ඒමට සකස් කර ඇති පෝෂක ඇළත් ෂෙල්ලිගේ ඔය හරහා ඇති අමුණු කීපයත්, දේශගුණ සුහුරු වාරි කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘතිය මගින් සිදු කරන ලද මැදිහත්වීම නිසාවෙන් වර්ෂාව සමග වගා කටයුතු ආරම්භ කිරීම යනාදි ප්‍රවේශයන් නිසාත්, වැව් වල ධාරිතාවයට වඩා හෙක්. 600 පමන

බිමක් වගා කිරීමට හැකි වී ඇත. මේ අනුව මෙම එල්ලංගාවේ දැනටමත් මනා ජල කළමනාකරණයක් සිදු වන අතර වැව්, අමුණු, වාරි පද්ධතිය හා යාංඔයේ සිට සකස් කර ඇති පෝෂක ඇළත්, ෂෙල්ලිගේ ඔය හරහා ඇති අමුණු කීපයත් පුනරුත්ථාපනය කිරීම මෙම එල්ලංගාවේ වගා තීව්රතාවය 100% ඉහල නැන්වීමේ ඵලදායි මෙහෙවරක් සිදු කරනු ඇත.

එල්ලංගාවේ පිහිටි වැව් 13 හා අමුණු එල්ලංගා සංවර්ධන ප්‍රවේශය (Cascade Development Approach) උපයෝගී කරගනිමින් ව්‍යාපෘතිය මගින් ප්‍රතිසංස්කරණය කරනු ලබන අතර එහිදී මුළු පද්ධතියේ තිරසර පැවැත්ම තහවුරු වන ආකාරයට එල්ලංගාව සංවර්ධනය සඳහා විශේෂ අවධානයක් යොමු කරයි. ඒ අනුව එල්ලංගා කලමණාකරන සැලැස්මක් සකස් කර කහටගස්දිගිලිය එල්ලංගාව ආරක්ෂා කිරීම සඳහා දේශගුණ සුහුරු වාරි කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘතිය අවධානය යොමු කර ඇත. එහිදී එල්ලංගා කලමණාකරන කමිටුවට එල්ලංගා පැතිකඩක් හා අවසාන වශයෙන් එල්ලංගා කලමණාකරන සැලැස්මක් සකස් කිරීමට ව්‍යාපෘතිය සහාය ලබාදේ.

2.0 කහටගස්දිගිලිය එල්ලංගා කලමනාකරණ සැලැස්ම සැකසීමේ දී අනුගමනය කරන ලද ක්‍රමවේදය

දේශගුණ සුහුරුවාරි කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘතිය, කහටගස්දිගිලිය එල්ලංගාවේ පවතින තත්වය විශ්ලේෂණය කිරීමෙන් පසුව එල්ලංගාව ආරක්ෂා කිරීම සඳහා සියලු පාර්ශවකාර ආයතන සම්බන්ධිත එල්ලංගා කලමණාකරන කමිටුව වැනි ආයතනයක අවශ්‍යතාවය තහවුරු විය. මෙම අරමුණ ඉටුකර ගැනීමට සඳහා එල්ලංගා කලමණාකරනය සඳහා ප්‍රධාන කාර්යයක් ලෙස විද්‍යානුකූල හා සහභාගීත්ව ප්‍රවේශයකින් යුත් එල්ලංගා කලමණාකරන සැලැස්මක් අවශ්‍ය බවටද දේශගුණ සුහුරු වාරි කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘතියට අවබෝධ විය. එල්ලංගා කලමණාකරන කමිටුවට විධිමත් එල්ලංගා පැතිකඩක් සහ එල්ලංගා කලමණාකරන සැලැස්මක් සකස් කිරීමට එය උදව්වක් විය. පිලිවෙලින් එල්ලංගාව අධ්‍යනය කිරීම හා ද්විතීය හා ප්‍රාථමික දත්ත හා තොරතුරු එකතු කිරීම, තොරතුරු ජනනය කිරීම එල්ලංගා පැතිකඩ සකස් කිරීමේ පූර්ව අවශ්‍යතාවයක් විය.

2.1 කහටගස්දිගිලිය එල්ලංගා පැතිකඩ සකස් කිරීම

කහටගස්දිගිලිය එල්ලංගා පැතිකඩ සකස් කිරීම සඳහා මූලාංශ්‍ර කිහිපයක් ඔස්සේ තොරතුරු ලබා ගන්නා ලදී. හරස්කඩ චාරිකා, ද්විතීය දත්ත, කණ්ඩායම් සාකච්ඡා ඒ අතර ප්‍රධාන වූ අතර ද්විතීය දත්ත ලෙස ව්‍යාපෘතියේ සංවේදී කලාප සඳහා සකස් කරන ලද කෘෂිකාර්මික සංවර්ධන සැලැස්ම, ඉංජිනේරු සමීක්ෂණය, ජල විද්‍යාත්මක තක්සේරුව හා ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාල වලින් වනජීවී හා වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තු වලින් ලබා ගත් තොරතුරු භාවිතා කරන ලදී.

ද්විතියික දත්ත රැස් කිරීම සඳහා, "සම්පත් පැතිකඩ" සහ කහටගස්දිගිලිය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලයේ අදාළ මූලාශ්‍රයන්, පොහොර ලියාපදිංචි කිරීමේ ලැයිස්තුව සහ පරංගියාවාඩිය ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන බල ප්‍රදේශයේ කෘෂිකර්ම සංවර්ධන සැලැස්ම, ඉංජිනේරු සමීක්ෂණය, ජල විද්‍යා සමීක්ෂණ, චන්ද්‍රිකා ඡායාරූප, GIS තාක්ෂණය සහ අන්තර්ජාලය ද ඩිජිටල් තොරතුරුද භාවිතා කරන ලදී. විශේෂයෙන්ම මෙම එල්ලංගා පැතිකඩේ ඇති තොරතුරු එල්ලංගා කලමණාකරන මූලික සැලැස්ම සැකසීම සඳහා ඉතාමත් වැදගත් වන අතර එල්ලංගාව අධ්‍යනය කරනු ලබන අයට එල්ලංගාව පිලිබඳව තොරතුරු ලබා ගැනීමේදී සහ එල්ලංගාවේ ඉදිරි සංවර්ධන සැලසුම් කිරීමේදී බෙහෙවින් ඉවහල් වනු ඇත. මීට අමතරව ප්‍රාථමික දත්ත ජනනය කිරීම සඳහා හරස්කඩ චාරිකාවක්ද (Transect Walk) සියලු පාර්ශවකාර සංවිධානවල සහභාගීත්වයෙන් සිදුකරන ලදී.

2.2 හරස්කඩ චාරිකාව

කහටගස්දිගිලිය එල්ලංගාවේ හරස්කඩ සංචාරය 2024 පෙබරවාරි 27 හා 28 දෙදින සංවිධානය කරන ලදී. ඒ සඳහා එල්ලංගා පද්ධති කළමනාකරණ කමිටු විසින් අදාල රාජ්‍ය නිලධාරීන් ඇතුලු ගොවි සංවිධාන නිලධාරීන්ට, වෙනත් ප්‍රජාමූල සංවිධාන නියෝජිතයින්ට, පොදුවේ ගොවීන් ඇතුලුව සියලුම පාර්ශවකරුවන්ට කහටගස්දිගිලිය එල්ලංගා පද්ධතියේ ඉහළ සිට පහළට නිරීක්ෂණය හා සාකච්ඡා මඟින් දත්ත එකතු කිරීමටත් ඒකාබද්ධ ප්‍රවේශයකින් එල්ලංගා

කළමනාකරණය සිදුකිරීම සඳහා සාමූහිකත්ව ප්‍රයත්නයක් දැරීමට ඔවුන් පොළඹවා ගැනීම සඳහා ආරාධනා කරන ලදී. හරස්කඩ සංචාරයේ ගමන් මාර්ගයේ භූගෝලීය තොරතුරු, භූ විද්‍යාත්මක තොරතුරු, ජල විද්‍යාත්මක තොරතුරු, පරිසර විද්‍යාත්මක තොරතුරු, සමාජ ආර්ථික තොරතුරු, සම්පත් භායනය හා සම්පත් භායනයේ බරපතලකම පිලිබඳව නිරීක්ෂණ හා සාකච්ඡා මගින් තොරතුරු එකතු කර ගන්නා ලදී. හරස්කඩ චාරිකාව සඳහා ප්‍රතිලාභීන් ගොවි සංවිධාන සාමාජිකයින් හා සියලු රාජ්‍ය ආයතන වල නිලධාරීන් සහභාගී වූ අතර චාරිකාවෙන් පසුව ඒ සඳහා සහභාගී වූ සියලු පාර්ශවවල සහභාගීත්වයෙන් වැඩමුළුවක් පවත්වා තොරතුරුවල නිරවද්‍යතාවය තවදුරටත් තහවුරු කරගන්නා ලදී. මෙම සංචාරයේ ප්‍රධාන පරමාර්ථය වූයේ ප්‍රාථමික දත්ත රැස් කිරීම, මුළු එල්ලංගා පද්ධතියම නිරීක්ෂණය කිරීම, එල්ලංගාවේ ගැටළු සහ සම්පත් හඳුනා ගැනීමය.

ඒ අනුව 2024 පෙබරවාරි 27 දින කහටගස්දිගිලිය ප්‍රජාශාලාව අසලදී හමු වූ සියලු පාර්ශවකරුවන්හට එල්ලංගා පද්ධති කළමනාකරණ කමිටු සභාපති කහටගස්දිගිලිය ප්‍රාදේශීය ලේකම් හා එල්ලංගා පද්ධති කළමනාකරණ කමිටු ලේකම් පරංගියවාඩිය ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථානයේ ප්‍රාදේශීය නිලධාරි විසින් අවශ්‍ය උපදෙස් ලබාදෙන ලදී. එමෙන්ම හරස්කඩ චාරිකාවේ කාර්යය සහ අරමුණ පිළිබඳව ව්‍යාපෘතියේ ආයතන සංවර්ධන හා හැකියා වර්ධන විශේෂඥ විසින් සියලු දෙනාම දැනුවත් කරන ලදී. එතැන් සිට කණ්ඩායම් තුනක් ලෙස බෙදී හරස්කඩ සංචාරය සිදුකරන ලදී. ඒ අනුව පලමු කණ්ඩායම උනුන්කැව වැව් පද්ධතියේ සිට කහටගස්දිගිලිය දක්වාත් (ඉංජි. සුධාරිකා), දෙවන කණ්ඩායම හීනියවැව සිට ඇත්දෙන්නාව අමුණ දක්වා (ආ.සං. විශේෂඥ උපාලි රත්නායක) වූ කහටගස්දිගිලිය එල්ලංගාවේ කොටස ආවරණය වන ලෙසත්, තෙවන කණ්ඩායම කහටගස්දිගිලිය පාසැල් හංදියේ සිට ඇටඋරුලැව, පට්ටියාවල හරහා සියඹලැවවැව දක්වා ගොස් පරංගියවාඩිය ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථානයෙන් අවසන් වන පරිදි (කෘෂි විශේෂඥ අශෝක ජයසිංහ) සම්බන්ධීකරණ නිලධාරීන් තිදෙනෙකුගේ මූලිකත්වයෙන් හරස්කඩ සංචාරය සිදුකරන ලදී.

සිතියම 04: හරස්කඩ සංචාරය සඳහා කණ්ඩායම් කිරීමේ සිතියම සහ හරස්කඩ සංචාරය අතරතුර

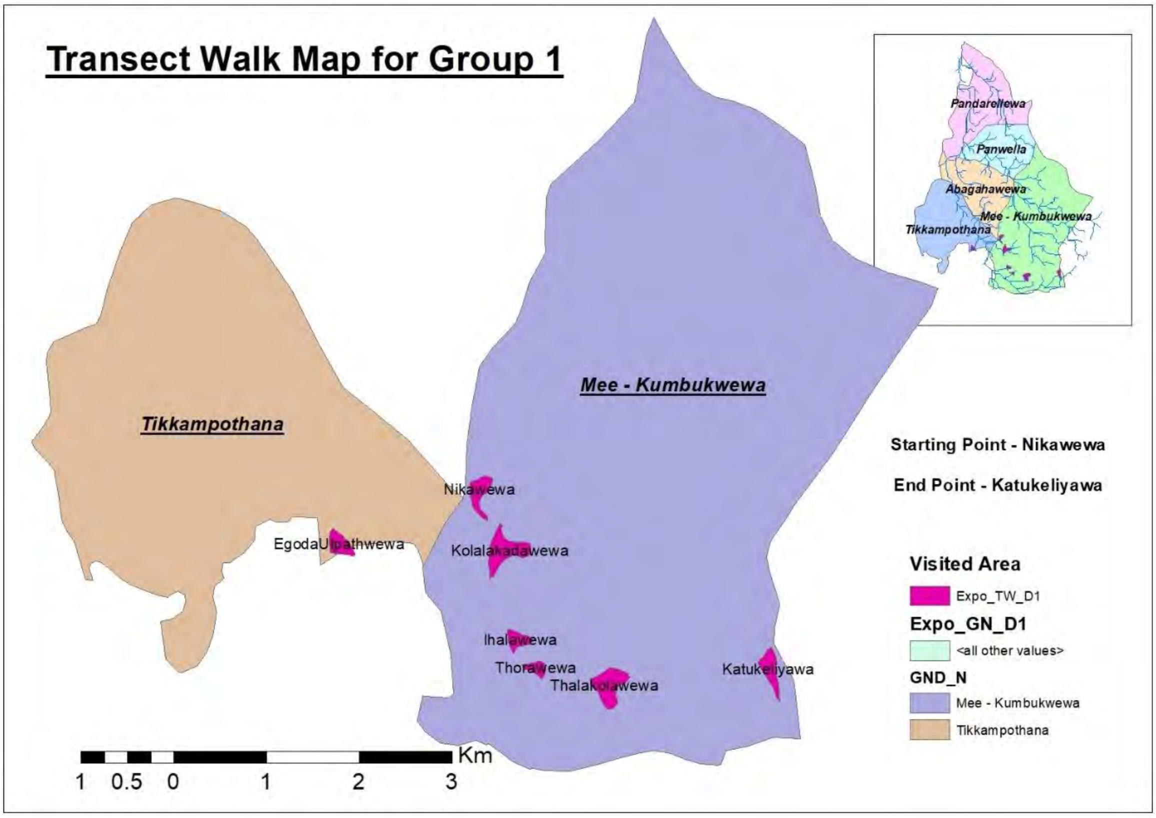

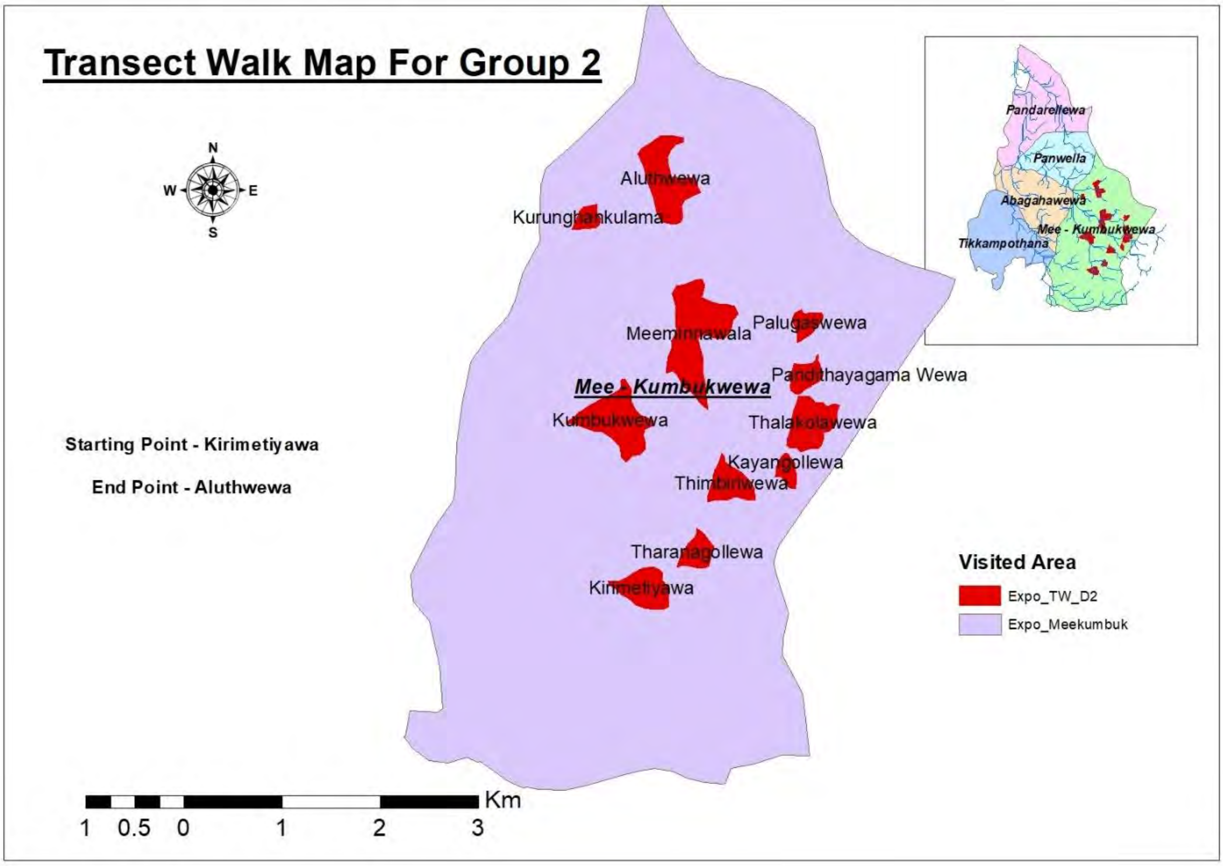
Transect Walk Map For Group 2
N
W
E
S
Aluthwewa
Kurunghankulama
Meeminnawala
Palugaswewa
Pandithayagama Wewa
Mee - Kumbukwewa
Kumbukwewa
Thalakolawewa
Kayangollewa
Thimbiriwewa
Tharanagollewa
Kirimetiyawa
Starting Point - Kirimetiyawa
End Point - Aluthwewa
Pandarellewa
Panwella
Abagahawewa
Mee - Kumbukwewa
Tikkampothana
Visited Area
Expo_TW_D2
Expo_Meekumbuk
Km
1 0.5 0 1 2 3

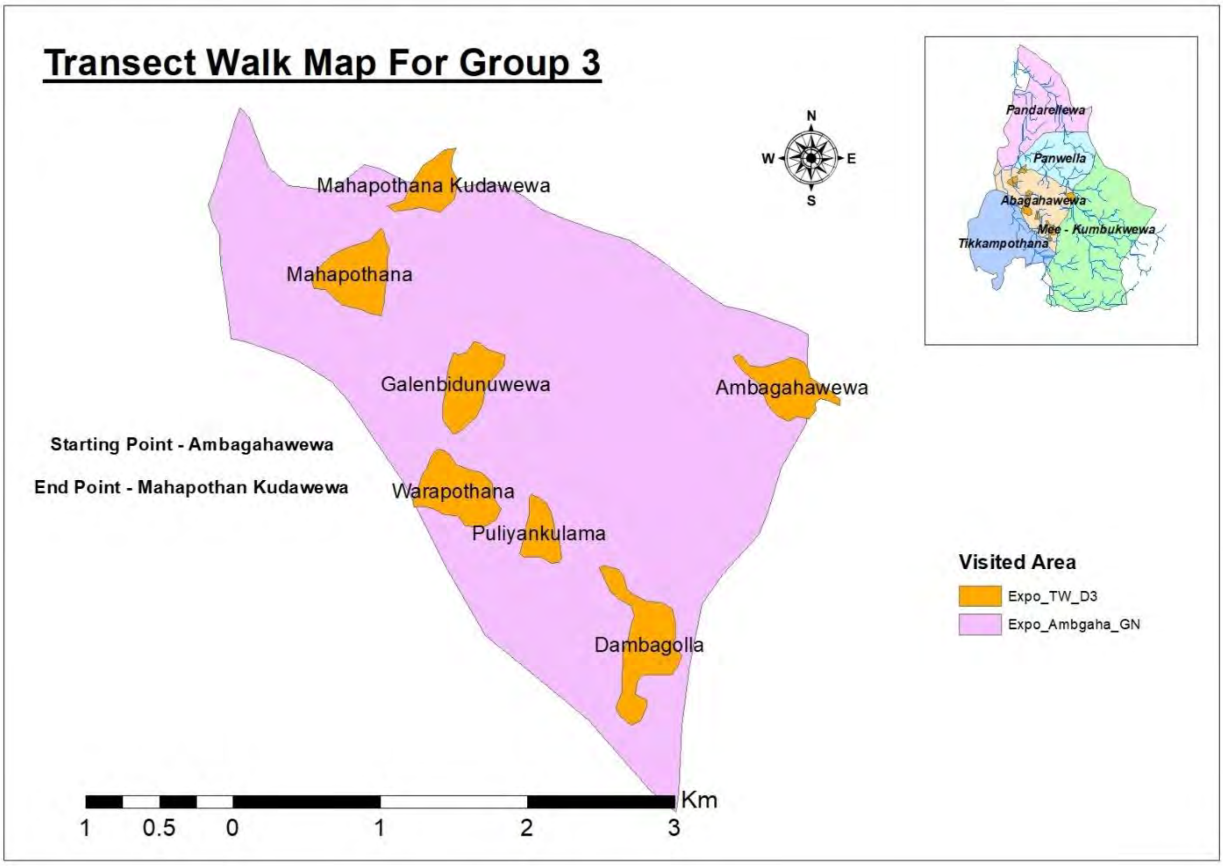
Transect Walk Map For Group 3
N
W
E
S
Mahapothana Kudawewa
Mahapothana
Galenbidunuwewa
Ambagahawewa
Warapothana
Puliyankulama
Dambagolla
Starting Point - Ambagahawewa
End Point - Mahapothan Kudawewa
Pandarellewa
Panwella
Abagahawewa
Mee - Kumbukwewa
Tikkampothana
Visited Area
Expo_TW_D3
Expo_Ambgaha_GN
Km
1 0.5 0 1 2 3

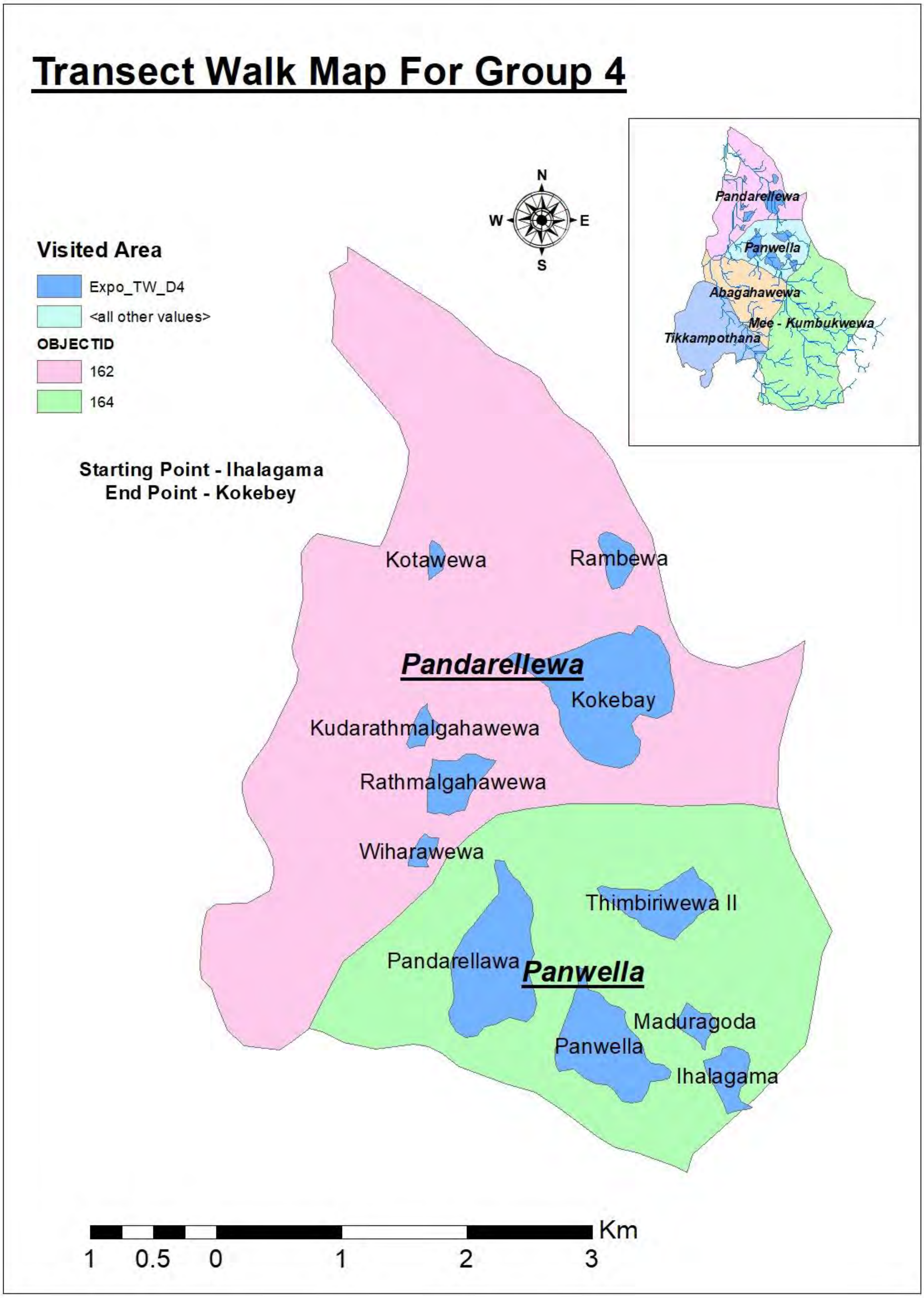
Transect Walk Map For Group 4
Visited Area
Expo_TW_D4
<all other values>
OBJECTID
162
164
Starting Point - Ihalagama
End Point - Kokebey
N
W
E
S
Pandarellewa
Panwella
Abagahawewa
Mee - Kumbukwewa
Tikkampothana
Kotawewa
Rambewa
Pandarellewa
Kokebay
Kudarathmalgahawewa
Rathmalgahawewa
Wiharawewa
Thimbiriwewa II
Pandarellawa
Panwella
Maduragoda
Panwella
Ihalagama
Km
1
0.5
0
1
2
3

මෙහිදී සෑම කණ්ඩායමකටම ගමන් විඩාව අවම කිරීමටත් කණ්ඩායමට අවශ්‍ය ආහාර පානාදිය ප්‍රවාහනය සඳහාත් එක් ට්‍රැක්ටරය බැගින් සැපයූ අතර මෙම දිනවල දිවා උෂ්ණත්වය සෙල්සියස් අංශක 36 – 39 අතර පැවති බවද සඳහන් කිරීමට කැමැත්තෙමි. දින දෙකේම දවස පුරාම පැවති උනුසුම් තත්ත්වය නොසලකා හරස්කඩ සංචාරයේ වැදගත්කම තේරුම්ගෙන සහභාගි වූ සියලු රාජ්‍ය නිලධාරීන්ගේ හා ගොවීන්ගේ කැපවීමත් ඒ සඳහා සියලු දෙනාම උනන්දු කිරීම සඳහා නිතර සොයා බැලීම් කල එල්ලංගා පද්ධති කළමනාකරණ කමිටු සභාපති කහටගස්දිගිලිය ප්‍රාදේශීය ලේකම් හා එල්ලංගා පද්ධති කළමනාකරණ කමිටු ලේකම් පරංගියවාඩිය ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථානයේ ප්‍රාදේශීය නිලධාරි විසින් ඉටුකල කාර්යභාර්ය ඉතා වැදගත් වේ. හරස්කඩ චාරිකාව සඳහා ගොවි නායකයින් ඇතුලුව ගොවීන් 60 දෙනෙකු පමණ සහභාගී විය. තවද ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය, වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව, වනජීවී දෙපාර්තමේන්තුව, පුරාවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව, සත්ව පාලන දෙපාර්තමේන්තුව, කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව, වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව යන ආයතනවල නියෝජිතයන් සහ සමෘද්ධි නිලධාරීන්, ග්‍රාම නිලධාරී, සංවර්ධන නිලධාරීන් සහභාගි වූහ.

මෙහිදී තොරතුරු එකතු කිරීම සඳහා ආකෘති පත්‍ර කීපයක් (ඇමුණුම් 1 – 4) භාවිතා කල අතර මාර්ග සැලැස්ම, පෝෂණ ස්ථාන ඇතුළු මාර්ග විස්තර සහ ආහාර පැකට් සහ ප්‍රථමාධාර ද්‍රව්‍ය එක් එක් කණ්ඩායම සඳහා බෙදා දෙන ලදී.

මෙම හරස්කඩ චාරිකාව සඳහා පලමු වරට GPS තාක්ෂණය භාවිතා කරන ලදී. CSIAP අධ්‍යක්ෂ ඉංජිනේරු රාජකරුණා මහතාගේ මගපෙන්වීම හා ප්‍රධාන කාර්යාලයේ ජ්‍යේෂ්ඨ කාර්මික නිලධාරී විසින් සකස් කරන ලද එල්ලංගා සිතියමේ කොටස් (Polygon) පදනම් කරගෙන දත්ත එකතු කිරීම සිදු කරන ලදී. GPS Device එකක් පමනක් තිබුන නමුත් "Place" නම් වූ මෝබයිල් ඇප් එක භාවිතයෙන් කණ්ඩාංක (GPS Coordinate) සටහන් කිරීම සිදුකල අතර හරස්කඩ සංචාරය ආරම්භයට පෙර මෙම මෝබයිල් ඇප් එක බාගත කරගැනීමටත් එය භාවිතා කර ආකෘතිපත්‍ර වලට තොරතුරු සටහන් කිරීම පිළිබඳවත් පුහුණුව ලබාදෙන ලදී.

විශේෂයෙන්ම මෙම එල්ලංගා පැතිකඩේ ඇති තොරතුරු එල්ලංගා කලමනාකරණ මූලික සැලැස්ම සැකසීම සඳහා ඉතාමත් වැදගත් වන අතර එල්ලංගාව අධ්‍යයනය කරනු ලබන අයට එල්ලංගාව පිලිබඳව තොරතුරු ලබා ගැනීමේදී සහ එල්ලංගාවේ ඉදිරි සංවර්ධන කටයුතු සැලසුම් කිරීමේදී බෙහෙවින් ඉවහල් වනු ඇත. හරස්කඩ චාරිකාවේ ගමන් මාර්ග පහත සිතියම් අංක 05හි දැක්වේ.

3.0 කහටගස්දිගිලිය එල්ලංගා කලමනාකරණ සැලැස්ම සකස්කිරීම

එල්ලංගා කලමනාකරණ සැලැස්ම සැකසීම ක්ෂේත්‍ර මූලික ක්‍රියාකාරකම් ඇතුලත් බහුවිධ කාර්යයකි. ඒ සඳහා එල්ලංගා කලමනාකරණ සැලැස්ම සැකසීමට පෙර එල්ලංගා පැතිකඩ සකස් කල යුතු අතර එහිදී එල්ලංගාවේ භූ විද්‍යාත්මක, පරිසර විද්‍යාත්මක, ජල විද්‍යාත්මක, සිතියම් විද්‍යාත්මක හා සමාජ පැතිකඩ තක්සේරු කිරීම සඳහා සහභාගීත්ව හා බහු පාර්ශවීය ක්‍රමවේද භාවිතා කරනු ලබයි. දත්ත උත්පාදනය, ත්‍රිමානකරණය, දත්ත විශ්ලේෂණය, වාර්තා ලිවීම, සැලැස්ම සැකසීම සහ පාර්ශවකරුවන්ගෙන් ඒවායේ නිවැරදිභාවය තහවුරු කර ගැනීම සඳහා බහුවිධ දක්ෂතා ඇති පුද්ගලයින් අවශ්‍ය වේ. මෙම සියලුම කාර්යයන් ලෝක බැංකු කාර්ය මණ්ඩලයේ උපදෙස් ඇතිව දේශගුණ සුහුරු වාරි කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘතියේ නිලධාරීන් විසින් ඉටුකරනු ලැබීය. එල්ලංගා කලමනාකරණ සැලැස්ම සැකසිම සඳහා දේශගුණ සුහුරු වාරි කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘතිය සහ හවුල්කාර ආයතන එකතු වී පහත ක්‍රියාමාර්ග අනුගමනය කරන ලදී.(i) රැස්වීම් පැවැත්වීම (ii) ද්විතීය දත්ත එකතු කිරීම (iii) හරස්කඩ වාරිකාව වැනි සහභාගීත්ව තාක්ෂණික ක්‍රම භාවිතා කර ප්‍රාථමික දත්ත උත්පාදනය කිරීම (iv) එල්ලංගාව මුහුණ දෙන අභියෝග හඳුනා ගැනීම (v) එකතු කරන ලද හා උත්පාදනය කරන ලද දත්ත හා තොරතුරු මත පුරෝකථන කිරීම (vi) එල්ලංගා පැතිකඩ සැකසීම (vii) ගැටළු ගස වැනි සහභාගීත්ව තාක්ෂණික ක්‍රම භාවිතා කර උග්‍ර ගැටළු හඳුනා ගැනීම, යුගල සැසඳීම වැනි සහභාගීත්ව තාක්ෂණික ක්‍රම භාවිතා කර කඩිනමින් අවධානය යොමු කල යුතු උග්‍ර ගැටළු හඳුනා ගැනීම (viii) එල්ලංගා සැලැස්ම සැකසීම (ix) පාර්ශවකරුවන්ගේ සහභාගිත්වයෙන් එල්ලංගා කලමනාකරණ සැලැස්මේ නිවැරදිතාවය තහවුරු කර ගැනීම (x) එල්ලංගා කලමනාකරණ කමිටුවේ විශේෂ රැස්වීමකදී උග්‍ර ගැටළු විසඳීම හෝ අවම කිරීම සඳහා අවශ්‍ය උපායමාර්ගික සැලසුම් සකස් කිරීම (xi) යෝජිත උපායමාර්ගික මැදිහත්වීම් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා කෙටිකාලීන (Short Term), මධ්‍යකාලීන (Medium Term) හා දීර්ගකාලීන (Long Term) වශයෙන් බෙදා වෙන් කරන ලද ප්‍රායෝගික කාලවකවානු තීරණය කිරීම, දල ඇස්තමේන්තුවක් සකස් කිරීම ආදිය එල්ලංගා කලමනාකරණ කමිටුවට පහසුවෙන් ක්‍රියාත්මක කිරීමට හැකිවන ලෙස එල්ලංගා කලමනාකරණ සැලැස්මට ඇතුලත් කරන ලදී.

3.1 කහටගස්දිගිලිය එල්ලංගාව මුහුණදෙන මූලික අභියෝග හඳුනා ගැනීම

කහටගස්දිගිලිය එල්ලංගාව මුහුණදෙන ප්‍රධාන අභියෝග හඳුනා ගැනීම එල්ලංගා පැතිකඩ හා එල්ලංගා කලමනාකරණ සැලැස්ම සැකසීමේ ක්‍රියාවලියේ එක් ප්‍රධාන කාර්යයකි. දේශගුණික සුහුරු වාරි කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක වන පළාත් 6 ක දිස්ත්‍රික්ක 11 ක එල්ලංගා පද්ධති **57** ආවරණය වන පරිදි එල්ලංගා කලමනාකරණ කමිටු 53 ක් පිහිටුවීමට පහසුකරනය කිරීමෙන් පසුව, ව්‍යාපෘතියේ ඊළඟ කාර්යය වී ඇත්තේ සෑම එල්ලංගා කලමනාකරණ කමිටුවක් සඳහාම එල්ලංගා පැතිකඩක් සහ එල්ලංගා කලමනාකරණ සැලැස්මක් සකස් කර දීමට එල්ලංගා කළමනාකරණ කමිටුවට සහාය වීමයි. එල්ලංගාව සහ එල්ලංගාව මුහුණ දෙන ගැටළු හඳුනා ගැනීමට එල්ලංගා පැතිකඩ සැකසීම අතිශයින් වැදගත් වන අතර එල්ලංගාව ආරක්ෂා කිරීම සඳහා ප්‍රායෝගික එල්ලංගා කලමනාකරණ සැලැස්මක් සැකසීමට එල්ලංගා පැතිකඩ ඉතා වැදගත් වේ. ඒ අනුව අභියෝග හඳුනා ගත යුතු ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍ර තීරණය කිරීම, දත්ත එකතු කිරීම හා උත්පාදනය කිරීම සඳහා අනුගමනය කළ යුතු ක්‍රමවේද තීරණය කිරීම, එල්ලංගා පැතිකඩේ හා එල්ලංගා කලමනාකරණ සැලැස්මේ දත්ත හා තොරතුරු ජනනය කිරීම සඳහා ආකෘති සැකසීම සම්බන්ධයෙන් දේශගුණ සුහුරු වාරි කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘතියේ නිලධාරීන් හා ලෝක බැංකු නිලධාරීන් එක්ව උපදේශන මට්ටමේ රැස්වීම් කීපයක්ම

පවත්වන ලදී. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ලේඛණ පරිශීලනය කිරීමට අමතරව සහභාගීත්ව ක්‍රමවේදයක් වන හරස්කඩ වාරිකා ක්‍රමවේදය එල්ලංගාව අධ්‍යයනය කිරීම සඳහා ප්‍රධාන ක්‍රමවේදයක් ලෙස භාවිතා කරන ලදී. එහිදී එල්ලංගාව හරහා වාරිකා කරමින් එල්ලංගාවේ ස්වභාවය සහ මෙහි 4 වන කොටස යටතේ දක්වා ඇති ප්‍රධාන අභියෝග හඳුනා ගන්නා ලදී. අභියෝග ප්‍රධාන වශයෙන් කොටස් කිහිපයකට වර්ගීකරණය කරන ලදී. ඒවා නම් 1. **භූගෝල විද්‍යාත්මක** 2. **භූ විද්‍යාත්මක** 3. **ජල විද්‍යාත්මක** 4. **පාරිසරික විද්‍යාත්මක** 5. **මානව හැසිරීම්** 6. **සමාජ ආර්ථික** 7. **කෘෂිකාර්මික** 8. **වාරිමාර්ග කලමනාකරණ** 9. **පෝෂිත ප්‍රදේශයේ තත්ත්වය** යන ආදියයි. මේවා එල්ලංගා කලමනාකරණ සැලැස්ම සකස් කිරීමේදී භාවිතා කිරීම සඳහා එල්ලංගා පැතිකඩේ සවිස්තරාත්මකව දක්වා ඇත. මෙම අභියෝග තව දුරටත් විග්‍රහ කර උග්‍ර ගැටලු හඳුනා ගෙන ඒවායේ නිවැරදිතාවය තහවුරු කර ගෙන ඒවා පිලිබඳව ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින්ගේ, පාර්ශවකරුවන්ගේ සහ ආධාරකරුවන්ගේ කඩිනම් අවධානය යොමු කරවීමට එල්ලංගා කළමනාකරණ සැලැස්මට ඇතුලත් කර ඇත.

3.2 කහටගස්දිගිලිය එල්ලංගාවේ වර්තමාන පැතිකඩ

3.2.1 භූගෝලීය (Geographical) තොරතුරු

කහටගස්දිගිලිය එල්ලංගා පද්ධතියේ ඉඩම් වලින් වැඩිම පංගුව නියෝජනය කරනුයේ කෘෂිකාර්මික ඉඩම් ලෙසය. මුලු වර්ග ඵලයෙන් 58% ක් එනම් 20% ක් පමන කුඹුරු ඉඩම් ලෙසත් 38% ක් පමන ගොඩ වගාබිම් ලෙසත් යෙදවී ඇත. තවත් 27% ආසන්න ස්වභාවික වනාන්තර පරිසර පද්ධතීන් (වනාන්තර හා ලඳුකැලෑ) සඳහාත්, භූමියෙන් 6% පමන වැව් හා ජලධාරාවන් සඳහාත්, 6% ක් පමන නේවාසික, පාසැල් හා අනෙකුත් මිනිස් උවමනාවන් සඳහා වෙන්වූ සමබර භූගෝලීය බෙදීමක් ඇති එල්ලංගාවකි. ඒ අතර වනාන්තරව පැවති භූමියෙන් 3% ක් පමන එලි පෙහෙලි කර අනීතිකව භුක්ති විඳිමින් සිටී.

උනුන්කැව වැව් පද්ධතියෙන් හා අනෙක් පසින් හොරණක්කාරයාගම වැවට ඉහලින් ආරම්භ වන මෙම එල්ලංගාවන් එකම ජල ධාරාවකට එක්කාසු උනාට පසුව ඇටවුරුලෑව හා පට්ටියාවල වැව්වල පහල කුඹුරු යායට පහලින් ගලායන උප ද්‍රෝණියට එක්ව වසර ගණනාවක් වැව් බැම්ම බිඳී ගොස් තිබුන CSIA ව්‍යාපෘතිය මගින් ප්‍රතිසංසකරණය කරන ලද සියඹලෑව වැවට ජලය සපයමින් අතිරික්තය යාංඔයට ගලාබසී.

*වගු අංක **04** සහා ප්‍රස්ථාර සටහන් **04** - කහටගස්දිගිලිය එල්ලංගාවේ ඉඩම් පරිහරණ රටාව*

අං.	ඉඩම් පරිහරන රටාව	හෙක්.
01	කුඹුරු ඉඩම්	**957**
02	ගොඩ බෝග වගා බිම්	1794
03	ගෙවතු	**158**
04	ගොඩනැගිලි	76
05	වැව්	160
06	ලඳු කැලෑ	**261**
07	ස්වභාවික ජලධාරා	102
07	වනාන්තර	996
08	වනාන්තර විනාශ කිරීම140	140
09	වෙනත්	64
	එකතුව	4708

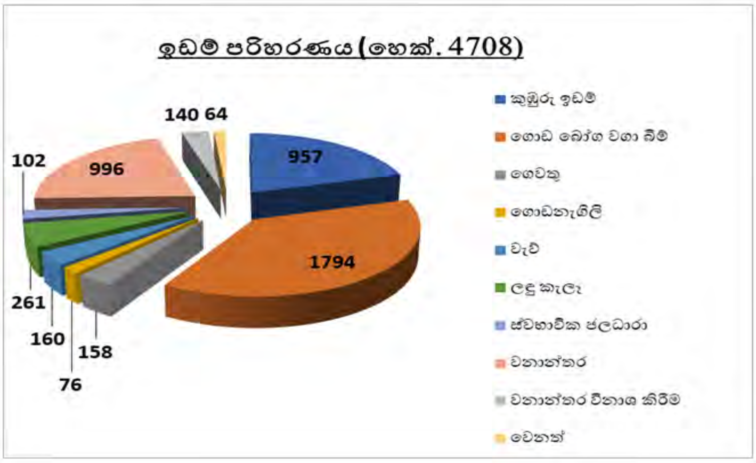

3.2.2 භූ විද්‍යාත්මක (Geological) තොරතුරු

රතු දුඹුරු පසක් සහිත (RBE) මෙම එල්ලංගාවේ භූමිය අතිරේක බෝග වගාවන්ට ඉතාම උචිතය. උතුරු මැද පළාත් CSIA ව්‍යාපෘති බල ප්‍රදේශයේ වඩාම ඵලදායි වෙනසට ලක් වූ ගොවීන් ජීවත්වෙන්නේ කහටගස්දිගිලිය එල්ලංගාවේය. අතිරේක බෝග, ලොකුලූනු හා එළවලු වගාවන් සඳහා යොමු කිරීමේදී වඩාත්ම සාධනීය ප්‍රතිඵල ලඟා කර ගත් ගොවීන් මෙම එල්ලංගාවේ සිටීම පසෙහි උචිත බව හා තිරසාර භූගත ජල මට්ටමක් අගෝස්තු මාසය දක්වාම පැවතීම මෙම භූමියේ විශේෂත්වයයි. කහටගස්දිගිලිය ගම්මාන ප්‍රදේශයේ පසෙහි පවතින වැලි මිශ්‍ර ස්වභාවය රටකජු වගාව ව්‍යාප්ත කිරිම සඳහා පහසු විය. CSIA ව්‍යාපෘතියේ වැඩසටහන් හඳුන්වාදීම, වගාලිං සඳහා මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන ලබාදීම, සූක්ෂම ජල සම්පාදන තාක්ෂණයන් හා පද්ධතීන් ලබාදීම හා සූර්ය බලශක්ති ජල පොම්ප ලබාදීම නිසා මෙම එල්ලංගාවේ විශාල කෘෂිකාර්මික ප්‍රබෝදයක් ඇති විය.

එල්ලංගාවේ දකුණේ සහ නැගෙනහිර සිට උතුරු දෙසට බෑවුම් වන අතර දකුණු කොටසේ මීටර 100 සමෝච්ච රේඛාව වැටී ඇති අතර උතුරු කොටසේ යාංඔය ආසන්නයේ මුහුදු මට්ටමේ සිට උස මීටර 62 ක් වේ. ඒ අනුව එල්ලංගාවේ ආනතිය මීටර 38 ක් වේ. උතුරු මැදට ආවේනික ශාකයන් සියල්ලම පාහේ උතුරු හා නැගෙනහිර මායිම් වල ඇති වනාන්තර වල ඇති අතර මී පැණි එක්කාසු කිරීම මෙම එල්ලංගාවේ මිනිසුන්ගේ ජීවිකාවට අත්උදව්වක් වී ඇත. නිතරම වන අලින්ගෙන් සිදුවන දේපල හානි හා ජීවිත හානි සිදුවීම සාමාන්‍ය තත්ත්වයකි.

3.2.3 ජල විද්‍යාත්මක (Hydrological) තොරතුරු

එල්ලංගාව මධ්‍යයේ ගලායන සෙල්ලිගේ ඔය හා යාංඔය හරස් කර ලබාගන්නා ජලය මෙම එල්ලංගාවේ ප්‍රධාන ජල මූලාශ්‍රයන් වේ. මේ සමග බැඳුනු විශේෂ සිදුවීමක්ද ඇත. යාංඔයේ සිට පුලියන්කඩවල, ඇලපත්තාව, සියඹලෑව, විල්වැව, නාම්බාකඩ හා පට්ටියාවල දක්වා කුඹුරු හෙක්. 250 පමන ජල සම්පාදනය කරන යාංඔයේ සිට කිමී 5 පමන දිගැති ඇලක් ගොවීන් විසින් ඉදිකර මෙම එල්ලංගාවට අතිරේක ජල ප්‍රමාණයක් එකතු කරගෙන ඇත. මෙම ඇල 1997 දී සැලසුම් කල අතර 2002 දී පැමිනි නියඟය හේතුවෙන් හෙක්. 250 පමන කුඹුරු ඉඩම් විනාශ වීමට ගිය අවස්ථාවේ ගොවීන්ගේ මූල්‍ය හා ශ්‍රම දායකත්වයෙන් මෙය ඉදිකර අවසන් කල අතර එහි විශේෂත්වය වන්නේ එය නාම්බාකඩ ගම්මානයේ

ජීවත්වන සාමාන්‍ය ගොවියෙකුගේ නායකත්වයෙන් සකස් කිරීමයි. ඔහු නමින් යූ. සේනාධීර මහතා වන අතර ඔහුගේ සැලසුමක් මත මෙම ඇළ ඉදිකර ඇත. කිසිදු තාක්ෂණික නිලධාරියෙකුගේ දායකත්වයක් නොමැතිව සිදු කලා වු තාක්ෂණික මහ පෙන්වීම අද දවසේද ගොවීන් පසසන්නේ ඔහු ගැන මහත් ආඩම්බරයෙන්ය. හරස්කඩ සංචාරයේදී ඔවුන්ගේ ඉල්ලීම වුයේ ඔහුට ගෞරවයක් ලෙස මෙම සිදුවීම පිළිබඳව සටහනක් මෙහි තබන ලෙසය.

එල්ලංගා බල ප්‍රදේශය තුල ජල විද්‍යාත්මක ප්‍රවාහය සලකා බැලුවොත් ප්‍රමාණවත් මතුපිට හා ජල ප්‍රවාහයක් යාංඔය හා සෙල්ලිගේ ඔය උප ගංගා ද්‍රෝණිය විසින් පවත්වාගෙන යනු ලැබේ. මෙම එල්ලංගා පද්ධතියේ වසර පුරා ජලය පවතින (අවම මට්ටමින් හෝ) වැව් 3 ක් (කහටගස්දිගිලිය , නාම්බාකඩ හා ඇටඋරුලැව) අතර පොලොව මතුපිට සිට මීටර 4 ක පමන සිට දැඩි වියලි කාලයේ පවා මීටර 2ට වැඩි භූගත ජල ප්‍රවාහයක් පවතී. මෙම එල්ලංගාව ආනලොන්දාව අධිරක්ෂිත කලාපයෙන් ආරම්භ වන සෙල්ලිගේ ඔය උප ගංගා ද්‍රෝණියෙන් පෝෂණය වන නිසාවෙන් ප්‍රමාණවත් ජල විභවයක් ඇත. මේ නිසාම ඇනිකට් ගණනාවක් සකස් කර කහටගස්දිගිලිය හා නාම්බාකඩ වැවට පහලින් යාංඔය හා සියඹලැව දක්වා හෙක්ටයාර 200 අධික වී වගා බිම් යායක් පෝෂණය කරයි.

කහටගස්දිගිලිය එල්ලංගාව පුරාවට විහිදෙන ස්වභාවික ජල මාර්ගය වනුයේ සෙල්ලිගේ ඔය උප ගංගා ද්‍රෝණියයි. රක්ෂිත වනාන්තර ප්‍රදේශයන් ඇතුලුව ප්‍රදේශ 16 කින් පමන ආරම්භ වන සෙල්ලිගෙ ඔය දල වශයෙන් කි.මී. 30කට අධික දිගින් යුතුව කහටගස්දිගිලිය එල්ලංගාව පුරා විහිදී ඇත. හෙක්. 4700 අධික මෙම එල්ලංගාවට ඉහලින් වනාන්තර ප්‍රදේශයේ වර්ශා ජලය රැගෙන මෙම එල්ලංගාව පෝෂණය කරමින් සියඹලැව වැවට පහලින් යාංඔයට එකතුවන ජල ධාරාවකි. සෙල්ලිගේ ඔය මෙම එල්ලංගාව පෝෂණය කිරීමට කොතරම් බලපෑමක් කරන්නේද යන්න පහත තොරතුරුවලින් පැහැදිලි වේ. මහ කන්නයකදී කුඹුරු අක්කරයක් සඳහා ජලය අක්කර අඩි 3 ක් වැය වන බව උපකල්පනය කලොත් සියළු වැව් යටතේ ඇති වගා බිම් ප්‍රමාණය වන අක්.1939 වගා කිරීම සඳහා අක්කර අඩි 5817ක් අවශ්‍ය වේ. එහෙත් වැව් වලින් රඳවා ගත හැකි ජල ධාරිතාවය අක්කර අඩි 577කි. වගාව සඳහා අවශ්‍ය අමතර ජලයෙන් වැඩි ප්‍රමාණයක් ලබා දෙනුයේ සෙල්ලිගේ ඔයෙනි. සෙල්ලිගේ ඔයෙහි ව්‍යාප්තිය පහත සිතියම් අංක 06හි දැක්වේ.

වගුව 5 - කහටගස්දිගිලිය එල්ලංගා පද්ධතියේ මූලිකාංග

ජල විද්‍යාත්මක ලක්ෂණ	වර්තමාන තත්ත්වය
මහ වැව හෝ පහල වැව	පහල වැව ඇතිමුත් එය සාම්ප්‍රදායික පහල වැව නොවේ. ජනතාව පදිංචි නැත.
කුළු වැව්	නොමැත.
කයාන් වැව	වැව් 3ක් ඇත. නමුත් සියළුම වැව් යටතේ වගාවන් සිදුවේ.
ඔලගම් වැව	නොමැත. ව්‍යාපෘතිය යටතේ වැව් 7 ක් පුනරුත්ථාපනය කල අතර වැව් 6 ක් පුනරුත්ථාපනය කිරීමට නියමිතය. මීට අමතරව ප්‍රධාන අමුණු 6 ක් හා කුඩා අමුණු ගණනාවක් පුනරුත්ථාපන කිරීමට අවශ්‍යය.
ඉහල වැව	නොමැත
ගොඩ වල	නොමැත
ඉස්වැටිය	නොමැත

මූලාශ්‍රය - එල්ලංගා කලමණාකරන කමිටුව විසින් පවත්වන ලද හරස්කඩ චාරිකාවේදී මෙම තොරතුරු එකතු කර ඇත.

එසේම සාම්ප්‍රදායික එල්ලංගාවේ පිහිටි ගස්ගොම්මන හා කට්ටකඩුව දකින්නට ලැබෙන්නේ කහටගස්දිගිලිය හා නාම්බාකඩ වැව් දෙකේ පමණි. එම නිසා පාංශු ඛාදනය හේතුවෙන් වැව් වල රොන්මඩ තැන්පත් වීම, වැව් කණ්ඩි ඛාදනයට ලක් වීම සිදුවේ. එසේම එල්ලංගා තුල ජලය පරිහරණය කරන්නන් අතර ජල හුවමාරුවක් සිදු නොවන අතර කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා ප්‍රමුඛතාවය හිමි වී ඇත. තවද වැව් අතරද ජල හුවමාරුවක් සිදු නොවේ.

3.2.4.පාරිසරික විද්‍යාත්මක තොරතුරු (Environmental information)

එල්ලංගාව තුල ප්‍රධාන ඉඩම් පරිහරණ රටාවන් ලෙස ඝන වනාන්තර, ලඳු කැලෑ, උස් බිම් වගා ඉඩම්, වැව්, කුඹුරු යායවල්, නිවාස සහ ගෙවතු වගාවන් දැක්විය හැකිය. එක් එක් ඉඩම් පරිහරණ රටාවන් අනුව පැහැදිලිව හඳුනාගත හැකි ස්භාවික පරිසර පද්ධතීන් හා මිනිසා විසින් කෘතිමව සකස් කරණ ලද පරිසර පද්ධතීන් රාශියක් දැක ගත හැකිය. වනාන්තර පරිසර පද්ධතිය, වැව් (මතුපිට ජල මූලාශ්‍ර) ආශ්‍රිත පරිසර පද්ධතිය, වර්ෂාපෝශිත ගොඩ බෝග වගා පද්ධති ආශ්‍රිත පරිසර පද්ධතිය, කුඹුරු ආශ්‍රිත වගා පරිසර පද්ධතිය, කෘෂි ළිං ආශ්‍රිත බෝග වගා පරිසර පද්ධතිය, ගෙවතු ආශ්‍රිත පරිසර පද්ධතිය ආදිය ප්‍රධාන වේ. එල්ලංගාවේ තිරසර පැවැත්ම සහතික වීම සඳහා ඉහත ස්වාභාවික පරිසර පද්ධති සංරක්ෂණයත්, මිනිසා විසින් කෘතිමව සකස් කරණ ලද පරිසර පද්ධතීන් නිසා සිදුවිය හැකි පරිසර හානිය අවම කරමින් ස්වාභාවික සම්පත් ධරණීය ලෙස උපයෝජනය කිරීමත් කළමනාකරණයත් අත්‍යවශ්‍ය වේ. නඹඩවැව එල්ලංගාව තුල සම්පත් භාවිතා කරන ප්‍රජාව දැනුවත්ව හෝ නොදැනුවත්ව සිදු කරණු ලබන ක්‍රියාකාරකම් නිසා එල්ලංගාවේ පස, ජලය, වාතය, ශාක හා සත්ව හැසිරීම් රටාවන් දැඩි තර්ජනයකට ලක් වෙමින් පවතී. එබැවින් නඹඩවැව එල්ලංගා පද්ධතියේ හරස්කඩ චාරිකාවේ දී හා වෙනත් මූලාශ්‍ර හරහා හඳුනාගත් පාරිසරික ගැටලු සවිස්තරාත්මකව පැහැදිලි කිරීම පහතින් ඉදිරිපත් කරමි.

3.2.4.1 වනාන්තර ආශ්‍රිත පරිසර පද්ධතිය

එල්ලංගාව තුල හෙක්ටයාර් 1000 ක පමණ වපසරියක, ප්‍රධාන වශයෙන් නැගෙනහිර හා දකුණු දිශාවන්ට මායිම්ව ඝන වනාන්තර ව්‍යාප්තව පවතී. මේවා ආනඋලුන්දාව හා මුකිරිවැල්හින්න වන රක්ෂිතයන්ට අයත් වේ. ඊට අමතරව හෙක්ටයාර් 257 ක් පමණ වන ලඳු කැලෑ ප්‍රදේශයන් එල්ලංගාවේ තැනින් තැන ව්‍යාප්තව පවතී. වියලි මිශ්‍ර සදාහරිත වනාන්තර හා කටු පඳුරු සහිත ලඳු කැලෑ එල්ලංගාවේ දැකිය හැකි වනාන්තර වර්ග වන අතර ඒවායේ වියළි කලාපීය මිශ්‍ර සදාහරිත වනාන්තරවල සුලබව දැකිය හැකි පලු, වීර, බුරුත, වෙලං, මොර, කලුවර, මයිල, මිල්ල, දඹ වැනි ශාක ඝන වනාන්තරවල ප්‍රමුඛ වන අතර සේරු, එරමිනියා, කටුපිල, දෙමට, කැලිය, දිවුල් වැනි ශාක ලඳු කැලෑවල ප්‍රමුඛ ශාක විශේෂ ලෙස හඳුනාගත හැකිය. එමෙන්ම වන අලි, ඌරන්, ඉත්තෑවන්, මීමින්නන්, ගෝනුන්, මුවන්, රිලවුන් හා වඳුරන් වැනි සිවුපාවුන්ද, තලගොයා, කබරගොයා, සර්පයින්, මැඩියන් වැනි උරගයන් හා උභය ජීවීන්ද වලි කුකුළන්, මයිනන්, කොක්කු, මොනරුන් කොබෙයියන්, කොණ්ඩ කුරුල්ලන් ආදි පක්ෂි විශේෂ එල්ලංගාවේ ප්‍රමුඛ සතත්ව විශේෂ වේ. මීට අමතරව වලසුන් හා දිවියන් වැනි සතුන්ද සිටින බවට ගම්මුන් පවසයි. මෙම වනාන්තර ප්‍රදේශ වලට යාබදව වලස්වැව, මහ උණුන්කැව, කුඩා උණුන්කැව, සියඹලාවැව හා ඉහලවැව යන වැව් පිහිටා ඇත. මෙම වැව් ආශ්‍රිතව ජීවත් වන ප්‍රජාව පාරිසරික සේවාවන් රාශියක් වනාන්තර පරිසර පද්ධතියෙන් ලබා ගනී එනම් පළතුරු හා වෙනත් ආහාරයට ගත හැකි ශාකමය ද්‍රව්‍ය, ඖෂද වර්ග, මී පැණි, වගා කටයුතු සඳහා අවශ්‍ය කුඩා ලී, දර හා ගවයින් සඳහා ආහාර සපයා ගැනීම ආදී සේවාවන් වේ.

2010 වසරට සාපේක්ෂව 2024 වන විට එල්ලංගාව තුල වන ගහනය 12% කින් පමණ අඩු වී ඇති බව වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තු දත්ත අනුව සනාථ වේ. අනවසර කැලෑ හෙලි කිරීම්, ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමට උත්සාහ කිරීම් මේ වනවිටත් පද්ධතියට තර්ජනයක්ව පවතී. දැව ජාවාරම් අනවසර වැලි ගොඩ දැමීම් වැනි ක්‍රියාවන් එතරම් සුලභ නොවුවද වනාශ්‍රිත පරිසර පද්ධතියට සිදුවන ප්‍රධානතම බලපෑම වන්නේ වියළි කාලයට දැනුවත්ව හෝ නොදැනුවත්ව සිදු කරනු ලබන කැලෑ ගිනි තැබීමයි. මේ නිසා ජෛව විවිධත්වයට හානි වීම, පාංශු ඛාදනය උත්ප්‍රේරණය වීම, පස තුළට ජලය කාන්දු වීම අඩු වීම, වන සතුන් සඳහා ආහාර නොමැති වීම නිසා ඔවුන් ගම් වැදීම, ශාක හා සත්ත්ව විශේෂ විනාශ වී යාම වැනි ප්‍රතිවිපාක සිදු වේ. වන සතුන් දඩයම් කිරීම හා මස් සඳහා අලෙවි කිරීම එල්ලංගාව තුල ඉතා රහසිගතව සිදුවන ජාවාරමක් බව හඳුනා ගත හැකිය.

3.2.4.2 වැව් ආශ්‍රිත පරිසර පද්ධතිය

පුරාණ වැවක දැකගත හැකි ප්‍රධාන අංග ලෙස ගස්ගොම්මන, කට්ටකාඩුව, පෙරහන, ඉස්වැටිය, තිස්බඹෙ, කිවුල් ඇළ, පිටවාන ආදිය වේ. මෙම එක් එක් අංග මඟින් වැවේ ජල සංරක්ෂණය හා තිරසාර පැවැත්ම සහතික කිරීම සඳහා සුවිශේෂී කාරයභාරයක් ඉටු කරයි. නමුත් මෑත අතීතයේ සිදුකල හා වර්තමානයේ දී සිදු කරන්නා වූ විවිධ වූ මානව ක්‍රියාකාරකම් හේතුවෙන් එල්ලංගාව තුළ පිහිටි වැව් පරිසර පද්ධතීන් බොහොමයක් මේ වන විට පරිහානියට පත් වී ඇති බව දැකගත හැකිය. මේ නිසා එල්ලංගාවේ තිරසාර පැවැත්මට, පාරිසරික සේවාවන් දුර්වල වීමට, ජීවනෝපායන් අවහිර වීම වැනි පාරිසරික, සමාජීය හා ආර්ථික විපර්යාසයන්ට ජන ජීවිතය භාජනය වෙමින් පවතී. වැවේ ක්ෂුද්‍ර පරිසර පද්ධතිය හොඳින් පැවතීම, වැවේ හා පෝෂක ප්‍රදේශයේ ඵලදායිතාව හා තිරසාරත්වය කෙරෙහි සෘජුවම බලපායි. ගස්ගොම්මන, කට්ටකාඩුව, පෙරහන, ඉස්වැටිය, තිස්බඹෙ, කිවුල් ඇළ ආදි පුරාණ වැවක පැවති කොටස් වලින් වැව් බැම්ම හරහා හරස් ජල කාන්දුව අවම කිරීම, වාෂ්පීකරනය අවම කිරීම, පාංශු ඛාදනය අවම වීම, බැර ලෝහ රඳවා ගැනීම, ලවනීකරණය වැළැක්වීම වැනි පරිසර හිතකාමී කාර්යයන් රැසක් ඉටු කරනු ලබයි. නමුත් වර්තමානය වන විට මෙම වැව් පරිසර පද්ධතියේ ශේෂයන් පමණක් නඹඩවැව එල්ලංගා පද්ධතියේ බොහෝ වැව් ආශ්‍රිතව දක්නට ලැබේ. කට්ටකාඩුව දක්නට නොලැබෙන අතර ගොවීන් විසින් එය අතික්‍රමණය කර කුඹුරු අස්වද්දා ඇත. මෙම එල්ලංගා වැව් ආශ්‍රිතව කුඹුක්, නඹඩ, තිඹිරි, කරඳ, මී, මයිල, කඳුරු, කැලිය, දෙඹට, කැප්පිටියා හා ඕලු, නෙළුම්, මානෙල්, කෙකටිය, පන් වර්ග වැනි දේශීය ජලජ ශාකද ජපන් ජබර, සැල්විනියා වැනි ආක්‍රමණශීලි ශාක ඇතුලුව විශාල පරාසයක ශාක විශේෂ දැකිය හැකිය. එමෙන්ම කබර ගොයන්, කිඹුලන්, සර්පයින් වැනි උරගයින්, ගෙම්බන් වැනි උභය ජීවීන්, මතස්‍ය විශේෂ (ලූලා, තෙප්පිලියා, පෙතියා, කාවයියා වැනි ආවේණික මතසයින් හා තිලාපියා, මෙරිගෝල්ඩ් වැනි හඳුන්වා දුන් මතසයින්) හා පක්ෂින් (කොක්කු, දියකාවන්, පිළිහුඩුවන් ආදි) ඇතුලු සත්ත්ව විශේෂ විශාල ප්‍රමාණයක් මෙම එල්ලංගාවේ වැව් ආශ්‍රිත පරිසර පද්ධතිය වාසස්ථාන ලෙස යොදාගෙන ඇත.

3.2.4. 3 කෘෂිකාර්මික බෝග වගා පද්ධති ආශ්‍රිත පරිසර ගැටලු

එල්ලංගා පද්ධතිය තුල පහත සඳහන් කෘෂි බෝග වගා පද්ධති හඳුනා ගැනිමට හැකි විය.

- වර්ෂාපෝෂිත උස්බිම් වගාව - ප්‍රධාන වශයෙන් මාස් කන්නයේ බඩඉරිඟු වගාව ප්‍රමුඛව අතිරේක ආහාර බෝග වගාව
- කෘෂි ළිං ආශ්‍රිත බෝග වගාව- වර්ෂය පුරා එළවළු, පලතුරු හා අතිරේක ආහාර බෝග වගා කිරීම
- කුඹුරු ආශ්‍රිත බෝග වගාව - වැව් යටතේ හා වර්ෂාපෝෂිතව මාස් කන්නයේ වී වගාව හා යල කන්නයේ වී හෝ අතිරේක අහාර බෝග වගාව

එල්ලංගාවේ පිහිටි හොරණක්කාරයාගම, ඉස්වැටිය, කොලොන්ගස්වැව, ජයන්තිවැව, කුඩා උණුන්කැව, නඹඩවැව, නාම්බාකඩ, පට්ටියාවල, ඇටඋරුලැව යන වැව් වල ජල පෝෂක ප්‍රදේශ තුළ බඩඉරිඟු ප්‍රධාන කරගත් අතිරේක ආහාර බෝග වගාව හෙක්ටයාර් 1200 ක් පමණ මාස් කන්නයේ දී වර්ෂාපෝෂිත වගාවක් ලෙස සිදු කරයි. මෙම වගාවන් විධිමත් ලෙස සිදු නොකිරීම නිසා පාරිසරික වශයෙන් සිදුවන හානිය ප්‍රබල වී ඇත. මාස් කන්නය ඇරඹීමට පෙර පවතින වියළි කාලයේ මෙම උස්බිම්වල පවතින ඉපනැල්ල ගිනි තැබීම පුරුද්දක් ලෙස සිදු කරනු ලබයි. මෙම ගිනි තැබීම් නිසා සංරක්ෂිත ප්‍රදේශ දක්වා ද ගින්න පැතිරයාම සිදු වේ. පාංශු සංරක්ෂණ ක්‍රම අනුගමනය නොකරමින් වගා කටයුතු සිදු කරනු ලබන

අතර එම නිසා පාංශු ඛාදනය සිදු වී ජලයත් සමඟ ගලාගොස් වැව් හා වෙනත් ඇළ මාර්ගවල රැඳීම නිසා ඒවායේ ධාරිතාවයට හා යහපැවැත්මට තර්ජන ඇති කරයි. දිගින් දිගටම සිදුවන පාංශු ඛාදනය පාංශු හායන තත්ත්වයට පත් වී මෙම ඉඩම් ආන්තික ඉඩම් තත්ත්වයට පත් වීමේ විභවතාවයක්ද ඇත. එමෙන්ම, මතුපිට පස නොමැතිවීම නිසා පස තුලට ජල ක්ෂරණය හා කාන්දුව (Infiltration & Percolation) දුර්වල වීම නිසා මතුපිට අපදාවය (Run-off) වැඩිවීම නිසා පාංශු ඛාදනය ත්වරිත වී ඇත.

එල්ලංගා පද්ධතියේ සියලු වැව් හි ආක්‍රමණශීලී ජලජ ශාක හා වෙනත් ජලජ ශාක රාශියක් ශීඝ්‍ර වර්ධනයක් හා ව්‍යාප්තියක් සහිතව ජල පෘෂ්ඨය වසා ගෙන පැවතීම සුලභ දසුනකි. මේ සඳහා ප්‍රධාන ලෙස බලපාන්නේ උස් බිම්හි වගා කරනු ලබන බඩඉරිඟු හා එළවළු වගාවන් සඳහා නිර්දේශිත ප්‍රමාණය ඉක්මවා කෘෂි රසායන ද්‍රව්‍ය යෙදීම නිසා පාංශු ඛාදනයත් සමඟ අතිරේක පාංශු පෝෂක වැව්වලට එකතු වීමයි. මේ නිසා වැව් ජලයේ සුපෝෂණ තත්ත්වයන් ඇති වන අතර එමගින් වැව් ජලය දූෂණය වීම මෙන්ම දේශීය ජලජ ශාක වඳ වී යාම, වැව් ගොඩවීම වේගවත් වීම, උත්ස්වේදන වාෂ්පීකරණය ඉහළ යාම නිසා වැවේ ජල මට්ටම අඩු වීම සිඝ්‍ර වීම හා මතස්‍යන්ට ජීවත් වීමට සුදුසු ස්ථානයක් නොවන (ඔක්සිජන් හිඟ වීම, ආලෝකය ප්‍රමාණවත්ව නොලැබීම) බවට පත් වේ.

එල්ලංගාව තුල වී, එළවලු හා අතිරේක ආහාර බෝග වගාවන් වර්ෂයකට හෙක්ටයාර් 2500 - 3000 ක පමණ වපසරියක සිදු කරණු ලබයි. මෙම බෝග වගාවන් සඳහා වාර්ෂිකව ටොන් ගණනාවක කෘෂි රසායනික ද්‍රව්‍ය යොදනු ලබයි. බොහෝ ගොවින් කෘෂි රසායනික ද්‍රව්‍ය නිර්දේශිත ප්‍රමාණයට වඩා යොදන බවට ගොවීන් සමඟ සිදු කරණ ලද සාකච්චාවන්හි දී සනාථ විය. එබැවින් වගාවන්ට යොදනු ලබන මෙම කෘෂි රසායනික ද්‍රව්‍ය වලින් සැලකිය යුතු කොටසක් කොටසක් පස, ජලය, වාතයේ හා බෝග නිෂ්පාදනයන් ගේ අවශේෂ ලෙස රැඳේ. මෙම අවශේෂ කෘෂි රසායනික ද්‍රව්‍ය ජෛව විවිධතවයට මෙන් ම හසුරුවන්නන්ගේ හා පරිභෝජනය කරන්නන්ගේ සෞඛ්‍යාරක්ෂාව කෙරෙහි ද අහිතකර බලපෑම් ඇති කරයි.

වන සතුන්ගෙන් එල්ලංගාව තුල බෝග වගාවන්ට හා බෝග වගා නිෂ්පාදනයන්ට සිදු කරණු ලබන හානිය 10% සිට 40% පමණ දක්වා පරාසයක විහිදී ඇති බව හරස්කඩ චාරිකාවේදී දැන ගත හැකි විය. වන අලි, රිළව්, මොනරුන්, දඬු ලේනුන් හා සමහර පක්ෂීන් විවිධ ආකාරයෙන් විවිධ අවස්ථාවන්හි දී බෝගයන්ට හා අස්වැන්නට හානි කරයි. මෙම සතුන්ගේ හානිය වසර පුරා එල්ලංගාව පුරාම සිදු කරණු ලබයි. වන අලින් විසින් බෝග විනාශයට අමතරව දේපල වලට හානි කිරිම, නිවෙස් වල ගබඩා කර ඇති අස්වැන්න හානි කිරීම, පහරදීම් නිසා ජීවිත හානි වීම් ද වාර්තා වෙයි. වන අලි මෙම එල්ලංගාවේ වැව් බැමි හරහා හා ඇළ වේලි පද්ධතීන් හරහා ගමන් කිරීම නිසා ඒවාට හානි වීම සිදු වෙයි. එමෙන්ම මිනිසුන්ගේ ක්‍රියාකාරකම් නිසා වන අලින්ට සිදුවන හිරිහැරද වැඩි වී ඇත. එනම් විවිධ පුපුරණ ද්‍රව්‍ය ආහාර තුළට ඇතුළ් කිරීම, වෙඩි තැබීම, ආහාර සමඟ වස මිශ්‍ර කිරීම හා තුවක්කු බැඳීම ආදි ක්‍රියා නිසා තුවාල ලබන හා මිය යන අලි ප්‍රමාණය ද ක්‍රමිකව ඉහළ ගොස් ඇති බව වන ජීවී නිළධාරීන් සමඟ සිදු කල සාකච්චාවන් හි දී හඳුනාගන්නා ලදි. මෙම අලි මිනිස් ගැටුම හා අනෙකුත් සතුන්ගේ ක්‍රියා නිසා කෘෂිකාර්මික බෝග අස්වැන්නෙන් සැලකිය යුතු කොටසක් (10% - 40%) එල්ලංගා ප්‍රජාවට අහිමි කරනු ලබයි. පදිංචි හැරයාම්, රාත්‍රී කාලයේ ගමනාගමනයට ඇති බිය, පිරිමි පුද්ගලයින් රාත්‍රී පැල් රැකීමට යාම නිසා කාන්තාවන් නිවෙස් වල තනිවීම වැනි සමාජීය ගැටලු ඇති වීමට ද වන අලි ගැටලුව බලපා ඇත. නඹඩවැව හා පුලියංකඩවල ගම්මාන අතරින් අනඹලුන්දාව රක්ෂිතයේ සිට මුකිරිවැල්හින්න රක්ෂිතය

දක්වා වන අලි ගමන් කරණ අලි මණ්කඩක් පවතින අතර ඒ ආශ්‍රිතවද වගා කටයුතු සිදු කිරීම නිසා අලි මිනිස් ගැටුම තව දුරටත් උග්‍ර වී ඇත.

වැව් රක්ෂිත වල අනවසරයෙන් වගා කිරීම්, කැලේ කැපීම වැනි අවස්ථා කීපයක් ම එල්ලංගා පද්ධති හරස්කඩ චාරිකාවේ දී නිරීක්ෂණය විය. කුඩා උනන්කැව, හොරණක්කාරයාගම, නඹඩවැව, ජයන්තිවැව, පට්ටියාවල හා ඇටඋරුලැව යන වැව් වල මෙසේ වැව් රක්ෂිත වල දිගින් දිගටම වගා කිරීම සිදු කරණු ලබයි.

මෙම එල්ලංගාවේ හොරණක්කාරයාගම වැව ඉස්මත්තේ ගව ගාලක් ඉදිකර ඇති අතර එම අපද්‍රව්‍ය වැවට ගලා ඒම වැලක්වීමට කිසිදු ක්‍රියාමාර්ගයක් ගෙන නැත. එම කිරි ගොවියා විසින් වැව් රක්ෂිතය තම ඉඩමට එකතු කර වැට ගසා මායිම් සලකුණු කර ගවයන් වැව් රක්ෂිතය දක්වාම නිදැල්ලේ යවා ඇත. හොරණක්කාරයාගමට ඉහලින් අලි හුවමාරුවන කැලෑ තීරුවක් ඇති අතර එම තීරුව ආනලොන්දාව වන රක්ෂිතය දක්වාම විහිදී ඇත.

පට්ටියාවල කොටසේදී සහ සෙල්ලිගේ ඔය ආශ්‍රිතව අනවසරයෙන් වැලි ගොඩදැමීම,ගඩොල් කැපීම බහුලව සිදුවන අතර ගඩොල් පිච්චීම සඳහා වන විනාශය සිදුවීම එල්ලංගාවේ දකුණු කොටසේත් නැගෙනහිර මායිමෙත් දක්නට ඇත.

3.2.5. රජයේ සංවර්ධන ව්‍යාපෘති පිළිබඳ තොරතුරු.

පසුගිය වසර 45 රජයේ සංවර්ධන ව්‍යාපෘතියක් වන ක්‍රියාත්මක නොවූ අතර මෙම ප්‍රදේශය සිවිල් යුද්ධයෙන් පීඩාවට පත් විය. 2019 සිට ක්‍රියාත්මක දේශගුණ සුහුරු වාරි කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘතිය මඟින් මෙම එල්ලංගාවේ වැව් 07 ප්‍රතිසංස්කරණය කර ඇති අතර ඒ සඳහා රු.මිලියන 174 ක පමණ මුදලක් ආයෝජනය කර ඇත. එසේම ව්‍යාපෘතියේ දෙවන අදියර යටතේ තවත් වැව් 06 ක පුනුරුත්තාපන කටයුතු ආරම්භ කිරිමට යෝජිතය.

3.2.6. සමාජ ආරක්ෂණ තොරතුරු

නබඩවැව එල්ලංගා පද්ධතිය තුල ගොවි පවුල් 1107 ක් ජීවත් වන අතර ඔවුන්ගේ ප්‍රධාන ජීවනෝපාය වී ඇත්තේ කෘෂිකර්මාන්තයයි. සමාජ ආරක්ෂණ තක්සේරුවට අනුව වැව එල්ලංගා පද්ධතියේ පවුල් 67 අවදානම් සහගත පවුල් වන අතර මෙම අවදානම් සහගත පුද්ගලයන් අතර වැඩිහිටියන්, අබාධිත පුද්ගලයන්, වැන්දඹු කාන්තාවන් දක්නට ලැබේ. බොහොමයක් පිරිස නබඩ වැව එල්ලංගාව යටතේ පදිංචිකරුවන් වන අතර පවුල් කිහිපයක් එල්ලංගාව පදිංචි කරුවන් නොවුණද, ඔවුන් එම ප්‍රදේශය තුළ කෘෂිකාර්මික කටයුතු වල නිරත වෙයි. සියලුම ගොවීන් කුඹුරු හා ගොඩ ඉඩම් භාවිතා කරමින් වගා කටයුතු වල නිරත වේ. කෘෂිකාර්මික කටයුතු කරන කාල සීමාවලදී, තාවකාලික පැල්පත් සාදා ගෙන ගොවීන් රාත්‍රී කාලයේදී තමන්ගේ වගා බිම් ආරක්ෂා කිරීමට ඇප කැප වී ඇත්තේ වන සතුන්ගෙන් තම වගාවන් ආරක්ෂා කිරීම සඳහාය. ඇත්තෙන්ම නබඩ වැව එල්ලංගා පද්ධතිය තුල ජීවත් වන සියලුම ගොවීන් වන අලි තර්ජනයට ඉතාමත් දරුණු ලෙස මුහුණ දෙන අතර ඒ හේතු නිසා අවස්ථා ගණනාවකදී, විශාල ගොවීන් පිරිසකගේ වගා බිම් විනාශ වී ඇත. ඒ හේතුව නිසාවෙන් අස්වනු නෙළා ගැනීම වන තෙක් ඔවුන් තම වගා බිම් ආරක්ෂා කරන අතර ඉන් පසු වගා බිම් වල පැල්පත් ආදියෙන් ඉවත් වී යයි.

බොහෝ විට වැව් ජලය තිබෙන කාල වලදී එනම්, යල කන්නයේදී සහ මාස් කන්නයේදී වී ගොවිතැන මුලික කරගනිමින් කෘෂිකාර්මික කටයුතුවල නිරත වන අතර අතරමැදි කන්නයේදී මුං වගාව මුලික කරගනිමින් උඳු, තල, රටකජු වැනි වගාවන් වල නිරත වෙයි. ඒ සඳහා ගොවීන් වගා ළිං භාවිතා කරමින් ජලය ප්‍රයෝජනයට ගනු ලබන අතර එම කන්නයන් වලදී සැලකිය යුතු නිෂ්පාදනයක් සහ ආදායමක් ලබා ගැනීමට හැකි වී ඇත. මෙම ප්‍රදේශයට ආවේණික වූ ස්වභාවික විපත් දක්නට ලැබෙන අතර නබඩ වැව අශ්‍රිතව වැසි කාලයේදී ගං වතුර තර්ජනයක් දැකිය හැකි අතර අනෙකුත් කාල වලදී දරුණු ලෙස නියඟය දක්නට ලැබේ.

එමෙන්ම මෙම එල්ලංගාවට අදාලව විශාල ගොවීන් පිරිසක් හේන් ගොවිතැන සිදු කරන අතර හේන් ගොවිතැන තුල විවිධ බෝග වගා කරමින් වගා කටයුතු සිදු කිරීමට පෙළඹී ඇත. දීර්ඝ කාලයක් එකම බෝගය වගා කිරීම වෙනුවට බෝග විවිධාංගීකරණයට හුරු වී ඇත. නමුත් කෘෂිකාර්මික වශයෙන් තාක්ෂණික ක්‍රම භාවිතා කරමින් වගා කිරීමට අවශ්‍ය දැනුම, අවබෝධය, සහ කුසලතා ගොවීන් සතු නොවීම කෘෂිකර්මාන්තයේදී දක්නට ලැබෙන අඩුපාඩුවකි.

එල්ලංගාව තුල මත්ද්‍රව්‍ය සහ මත්පැන් භාවිතය පිලිබඳ සලකා බලන විට ඉතාමත් සීමිත පිරිසක් මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතයට පුරුදු වී සිටී. දෛනික ජීවිතයේ ගොවිතැන රැකියාව කරගත් මිනිසුන් තම එදිනෙදා කටයුතු අවසානයේ මත් පැන් භාවිතයට හුරු වී සිටී. නමුත් එය සමාජයේ ජීවත් වන අනෙක් පුද්ගලයන්ට බාධාවක් සහ හිරිහැරයක් නොවන පරිදි සිදු කරනු ලබයි. නමුත් මෙමගින් දරුවන් මත්පැන් වලට ඇබ්බැහි වීමේ ප්‍රවණතාවයක් දක්නට ලැබෙන අතර එය සමාජයට අහිතකර තත්ත්වයකි. තරුණ දරුවන් මත්පැන් වලට ඇබ්බැහි වීම වැලැක්වීම සඳහා ගොවි පවුල්වල දෙමව්පියන් මැදිහත් වන අතර දරුවන් යහමඟට ගැනීම සඳහා ඔවුන් මහත් වෙහෙසක් දරයි. එමෙන්ම පාසල් යන වයසේ දරුවන්ට විශේෂ රැකවරණයක් පාසලෙන් සහ පවුල තුලින් අපේක්ෂා කෙරේ. ඒ සඳහා ගම් මට්ටමින් දැනුවත් කිරීම් වැඩසටහන් සිදු කරනු ලබන අතර පාසැල තුලින්ද අවශ්‍ය දැනුම දරුවන්ට ලබා දෙයි.

එල්ලංගාව තුල ජීවත් වන ගොවි ප්‍රජාවගේ අධ්‍යාපන මට්ටම පිලිබඳ සලකා බලන විට ඔවුන් අතරින් සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයක් අ.පො.ස සාමාන්‍ය පෙළ විභාගයට පෙනී සිට ඇති අතර කිහිප දෙනෙකු එයින් සමත් වී ඇත. නමුත් අ.පො.ස උසස් පෙළ විභාගය සඳහා බොහෝ දෙනෙක් පෙනී සිට නැත. එසේ වීමට හේතු වී ඇත්තේ, කුඩා කාලයේදීම ඔවුන් කෘෂිකර්මාන්තය වැළඳ ගැනීමයි.

දැනට නබඩ වැව එල්ලංගා පද්ධතියේ දරුවන්ගේ අධ්‍යාපන මට්ටම පිලිබඳ සලකා බලන විට පෙර තිබූ තත්ත්වයට වඩා බොහෝ සෙයින් වෙනස් වී ඇත.මෙකල දරුවන් ඉතාමත් උද්යෝගීමත්ව සහ දැඩි උනන්දුවෙන් යුක්තව අධ්‍යාපන කටයුතු වල නිරත වීමට පෙළඹී ඇත. නිවෙස් වල පාසල් යන වයසේ සිටින දරුවන් සියල්ලම පාසල් යන අතර පාසල් ගොස් අවසන් වී ඇති දරුවන් බොහෝ දෙනෙක් වෘත්තීමය අධ්‍යාපනයට සහ වෙනත් උසස් අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයේ රැකියා අවස්ථාවන් වලට යොමු වී ඇත. මේ වන විට කෘෂිකර්මාන්තයට යොමු වන තරුණ ප්‍රජාවද මෙම එල්ලංගා පද්ධතිය ආශ්‍රිතව දක්නට ලැබෙන සාධනීය ලක්ෂණයකි. බොහෝ විට මෙම තරුණ ප්‍රජාව නවීන තාක්ෂණය භාවිතා කරමින් කෘෂිකර්මාන්ත කටයුතුවල නිරත වේ. බොහෝ ගොවි පවුල් තුල ආර්ථික අපහසුතා දක්නට ලැබෙන අතර ඒ හේතුවෙන් දරුවන්ට පාසල් යාමේ දුෂ්කරතා පවතී. නමුත් දරුවන් පාසල් අතහැර යාම පිලිබඳ කිසිවක් වාර්තා වී නොමැත.

මීට අමතරව නබඩ වැව එල්ලංගාවට අදාලව මිනිසුන් සමාජ ප්‍රශ්න වලට බොහෝ සෙයින් මුහුණ නොපාන අතර සමාජමය වශයෙන් පිරිස එකතු වී කතා බහ කර අන්‍යෝන්‍ය සම්බන්ධතාවය වර්ධනය කර ගෙන එල්ලංගාවේ වැව්වලට අදාල නඩත්තු කටයුතු සිදු කරගෙන කෘෂිකාර්මික ක්‍රියාකාරකම් සංවර්ධනය කිරීමට මහත් වෙහෙසක් දරයි. එහෙත් සාමාන්‍යයෙන් ගම්වල සමාජමය වශයෙන් එකතු නොවන පිරිසක්ද දක්නට ලැබේ. කහටගස්දිගිලිය එල්ලංගා පද්ධතිය තුලද එවැනි කොටසක් ජීවත් වන අතර ඔවුන්ට සමඟිව එක්ව සමඟිව රැස්ව එල්ලංගා පද්ධතිය සංවර්ධනය කරමින් කෘෂිකර්මාන්තය සංවර්ධනය කරලීමට අපේක්ෂාවක් නොමැත. එවැනි කොටස් ගම්වල ජීවත්වීම සාමාන්‍ය තත්ත්වයකි. වැව් නඩත්තු කටයුතු හා ජල කළමනාකරණ කටයුතු පිලිබඳ යම් දැනුමක් පවතින අතර ඒ ඔස්සේ එම කටයුතු සිදු කරයි. නමුත් ජල කළමනාකරණ ක්‍රියාවලියේදී තාක්ෂණික ක්‍රම ශිල්ප හා දැනුම භාවිතා කරමින් එම කටයුතුවල නිරතවීම පිලිබඳ අවබෝධය ඉතාමත් අවම මට්ටමක පවතී.

එල්ලංගාවල ප්‍රදේශය තුල ගොවි සංවිධාන, නිෂ්පාදන සමිති මූලික වේ. කාන්තා සමිති, ජල සමිති, මරණාධාර සමිති වැනි ප්‍රජා මූලික සංවිධාන හා සමාජ සංවිධාන පවතින අතර එම සංවිධාන සහ සංඛ්‍යාව පහත පරිදි වේ.

සංවිධානය	සංඛ්‍යාව	සාමාජික සංඛ්‍යාව
නිෂ්පාදන සමිති	6	438

ගොවි සංවිධාන	7	965
කාන්තා සමිති	4	540
මරණාධාර සමිති	3	600
ජල සමිති	6	458

සමාජීය පරිවර්තනය හා කෘෂිකාර්මික පැවැත්ම

කහටගස්දිගිලිය , නාම්බාකඩවැව හා ඇටඋරුලැව හැර අනෙක් වැව් යටතේ වගාකටයුතු බොහොමයක් වසර වල මාස් කන්නයට පමනක් සීමා වී පැවතුනි. CSIA ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක වීමත් සමග වැව් ප්‍රතිසංස්කරණය, ජල කළමනාකරණය විධිමත් කිරීම හා වර්ෂාව සමහ වගා කටයුතු ආරම්භ කිරීමට ගොවීන් උනන්දු කිරීම නිසා උනුන්කැව මහවැව, හොරණක්කාරයාගම වැව, සියඹලැව හා ඉස්වැටිය යන වැව් වල ද මෙම වසරේ යල කන්නය වගා කෙරුනි. ඊට අමතරවඅතරමැදි කන්න වගාව ලෙස කෙටිකාලීන බෝග (මුංඇට) වගාව සඳහා ගොවීන් හුරු වී ඇත. මේ අනුව වගා තීව්‍රතාවය 200% ඉක්මවා තිබීම ව්‍යාපෘතියේ මැදිහත් වීමෙන් සිදුවූ බව සතුටින් සඳහන් කරමු.

මෙම එල්ලංගාවේ ජීවත්වන බොහෝ මිනිසුන්ට වර්ශාපෝෂිත හා බලපත්‍ර රහිත ඉඩම් හෙක්ටයාර 2ක් වත් භුක්ති විදින අතර එම ඉඩම් මාස් කන්නයේ පමනක් වගා කරනුයේ ජලය සීමාකාරී සාධකය වීම හා යල කන්නයේදී අලි උවදුරට මුනදීමට ඇති නොහැකියාව නිසාය. මේ නිසා උස්බිම් වල මාස් කන්නයේ ප්‍රධාන බෝගය ලෙස බඩඉරිඟු වගා කිරීම සිදුකරන අතර වැව් යටතේ වගා කරන කුඹුරු ඉඩම් වල වගාවන් ආරම්භ කරනුයේ වැව් වලට ප්‍රමානවත් ජලය එකතු වුනාට පසුවය. මේ නිසා වී අස්වනු නෙලීම මාර්තු - අප්‍රේල් දක්වා ප්‍රමාද වන අතර යල කන්නයක් ගැන අපේක්ෂාවක් නොවීය. ඔවුන්ගේ ජීවන රටාව හැඩගැසී තිබුනේ මාස් කන්නය වගාව අවසන් වුවාට පසුව රැකියාවක් සොයා කොළඹට සංක්‍රමණය වීමයි. සමහර පවුල් වල කාන්තාවද පිරිසිදු කිරීම් රැකියා සොයා කොළඹට සංක්‍රමණය වීම සාමාන්‍ය දෙයක් වී තිබුණි.

2020 යල කන්නය මෙම ජීවන රටාව යහපත් දිසාවකට වෙනස් කිරීමේ හැරවුම් ලක්ෂය විය. මෙම කන්නය ආරම්භ වුයේ කොවිඩ් වසංගතය නිසාවෙන් රටම වසා තිබූ වටපිටාවකය. මේ හේතුවෙන් ප්‍රදේශයෙන් බැහැර වීමේ ජීවන චර්යාව නතර විය. මෙම තත්වය CSIA ව්‍යාපෘති ක්‍රියාකාරකම් ගොවීන් අතරට ගෙනයන පලමු වගා කන්නයේම යහපත් පරිසරයක් නිර්මානය කරන ලදී. රටම වසා තිබියදී ව්‍යාපෘතිය ගම්වලට ගොස් බීජ කොම්ලේ යල කන්නය සඳහා ලබාදීම හා ගොවීන්ට කෘෂිකර්මයේ යෙදෙවෙනවා විනා වෙනත් විකල්පයක් නොතිබීමත් ආනයන සීමා වීම හා කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන වල හිගයක් ඇතිවීම යන සාධක නිසාවෙන් ඉහල ආදායම් ගොවීන් ලබාගැනීම, යල කන්නයන් වල අතිරේක බෝග වගාව සඳහා ගොවීන් පෙළඹවීමේ ව්‍යාපෘති අරමුණ ශාක්ශාත් කිරීමට පසුබිම සකස් විය. 2020 යල කන්නයේ ලබාගත් ප්‍රතිලාභ නිසාවෙන් හා ව්‍යාපෘතිය ලබාදුන් යෙදවුම් සහාය හා පුහුණු වැඩසටහන් මගින් ලබාදුන් තාක්ෂණික සහාය, ඉන් පසු කන්න වලදී මෙම තත්වය තිරසාර කිරීමට පසුබිම සකස් විය.

2021 දී ක්‍රියාත්මක වු පොකුරු ගම්මාන වැඩසටහන සඳහාද අනුරාධපුරයෙන් තෝරාගත්තේ මෙම එල්ලංගාවේ කහටගස්දිගිලිය හා නාම්බාකඩ නිෂ්පාදන ගම්මානයන්ය. ඒ සඳහා රටකජු වගාව හඳුන්වාදුන් අතර අද වන විට C W Makie සමාගම සමග එක්ව ජම්බෝ පී නට් වගාව දක්වාම මෙම එල්ලංගාව දියුණු වී ඇත.

<u>චාරිත්‍ර සහ විශ්වාස</u>

කහටගස්දිගිලිය එල්ලංගා පද්ධතිය තුල පුල්ලයාර් දෙවියන් මුලික කරගෙන පුද පූජා පවත්වන අතර වැව්වල යම් කටයුත්තක් වේද, ඒ සඳහා දෙවියන්ගෙන් අවසර ගැනීම සිදු වේ. ඊට අමතරව අස්වනු නෙලීමෙන් පසු ලබා ගන්නා අස්වැන්නෙන් කිරි ඉතිරීමේ මංගල්‍ය සිදු කරන අතර ඒ සඳහා ගමේ සියලුම ප්‍රජාව සම්බන්ධ වේ. මීට අමතරව අවුරුද්දකට වතාවක් මුට්ටි නැමීමේ මංගල්‍යක්ද පවත්වා දෙවියන් පුදා තම කෘෂිකාර්මික කටයුතු සශ්‍රීක කර දෙන ලෙස ඉල්ලයි. අතීතයේදී ගම් මඩු උත්සවයක් පවත්වනු ලබන අතර අතීතයේ වැවේ රාජකාරී කටයුතු සියල්ලම වෙල් විදානේ සිදු කල ඇති අතර වර්තමානයේ එම රාජකාරී කටයුතු සිදු කරනු ලබන්නේ යාය නියෝජිත වේ.

<u>කාන්තා සංවර්ධනය</u>

කහටගස්දිගිලිය එල්ලංගා පද්ධතිය තුල කාන්තාවන්ද විවිධ අභියෝග වලට මුහුණ දෙයි. වියලි කලාපයේ නිරන්තරයෙන්ම කුඩා වැව්වලට, ගෘහාශ්‍රිත කටයුතුවලට, වාරි කටයුතු වලට සහ වෙනත් ජීවනෝපායන් සඳහා අවශ්‍යම ජලය සපයන ප්‍රධාන මූලාශ්‍රයක් ලෙස එල්ලංගා පද්ධති හඳුනා ගත හැකිය. පුරාණ ගම තුල, පවුල් තුල, තම කුටුම්බය තුල සහයෝගය, සහජීවනය, එකිනෙකා අතර අන්තර් සම්බන්ධතාවයන්, ආහාර බෝග රටාවන් එල්ලංගා පද්ධතිය මූලාශ්‍ර කරගෙන පැවති බව ඉතිහාසය පිරික්සීමේදී අවබෝධ වන කරුණකි. ඒ තුල සංස්කෘතිමය වටිනාකමක්, කෘෂිකාර්මික නැඹුරුතාවයන් නිපුණ වූ නමුත්, නව තාක්ෂණය සමඟ මුහු වෙමින් එදවස පැවති ගති ලක්ෂණ මෙන්ම සිතුම්, පැතුම් වෙනස් වීමකට භාජනය වීම නිසා කෘෂිකාර්මික රටාවේ වෙනස්කම්, ආර්ථිකය, සෞඛ්‍ය රටා පිළිවෙත්වලට මහත් අභියෝගයක් එල්ල වී ඇත. එසේම නවීන තාක්ෂණික ක්‍රම කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා යහපත් ලෙස උපයෝගී කරගනිමින් මෙම ප්‍රදේශවලට අනගි සම්පතක් වන වැව ආශ්‍රිත පරිසරය ආරක්ෂා කරමින් තම පවුල ආර්ථිකමය වශයෙන් ඉහළ මට්ටමකට ගෙන ඒම තුල රටේ දළ ජාතික නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියට ඵලදායී දායකත්වයක් ලබාදීමට හැකි වෙනු ඇත.

එල්ලංගාවට අදාළ කාන්තාවන් පිලිබඳ සලකා බලන විට බොහොමයක් කාන්තාවන් තම ස්වාමිපුරුෂයන් සමඟ එක් වී කෘෂිකාර්මික කටයුතුවල නිරත වෙයි. ඊට අමතරව පවුල තුල දරුවන් රැක බලා ගැනීම, දරුවන් පෝෂණය කිරීම වැනි කාර්යයන්වලදී ඉහළ වගකීමක් දරයි. මුල් කාලීනව කාන්තාවන් පවුල තුලට පමණක් සීමා වෙන අතර ගෙදර දොර වැඩ සිදු කලද, පසු කාලීනව පවුල තුල ඇති වන ආර්ථික ගැටළු හමුවේ කෘෂිකාර්මික ක්‍රියාකාරකම් වලට නැඹුරු වී ඇත.

බොහොමයක් පවුල් වල සිටින කාන්තාවන්ගේ අධ්‍යාපන මට්ටම යම් පමණකට හොඳ මට්ටමක පවතින අතර එල්ලංගාවට අදාලව පවත්වන සමිති සමාගම්වල කටයුතු අවබෝධයකින් සහ පිළිවෙලකින් යුතුව සිදු කිරීමට හැකි වී ඇත. නමුත් සමහර අවස්ථා වලදී කාන්තාවන්ගේ සහභාගීත්වය පිලිබඳ සෑහීමකට පත් විය නොහැකි අතර නිල තල දැරීමටද අකමැත්තක් බියක් දක්වන අවස්ථා මීට පෙර අවස්ථා ගණනාවකදී දක්නට ලැබුණි. කාන්තා සහභාගීත්වය අවම ප්‍රමාණයක පැවතීම දක්නට ලැබෙන්නේ වැව් නඩත්තු කිරීම් කටයුතුවලදී සහ සමිති සමාගම්වලට සම්බන්ධවීම් වලදීය.

එල්ලංගාව තුල වැන්දඹු කාන්තාවන්, කාන්තා මූලික පවුල් දක්නට ලැබේ. ඔවුන් තම එදිනෙදා ජීවිතයේ කාර්යයන් හා කෘෂිකාර්මික කටයුතු තනිවම සිදු කරගන්නා අතර දරුවන් සිටින පවුල්වල දරුවන්ගේ රැකවරණ කටයුතු පිළිබඳවද අවධානය යොමු කරයි. එල්ලංගාව තුල වැන්දඹු කාන්තාවන් 40 දෙනෙකු පමණ සිටින අතර 35 දෙනෙකු පමණ කාන්තා මූලික පවුල් වේ. එල්ලංගාවට අදාලව සැලකිය යුතු කාන්තාවන් ප්‍රමාණයක් ස්වයං රැකියා කටයුතුවල නිරත වෙමින් තමන්ට ජීවත්වීමට අදායම් මාර්ගයක් සොයා ගනු ලබයි. ඔවුන් කරනු ලබන ස්වයං රැකියා අතර බිම්මල් සැකසීම, තුනපහ කුඩු සැකසීම, ඇඳුම් මැසීම, පොල් තෙල් නිෂ්පාදනය කිරීම සහ වී මෝල් පවත්වාගෙන යාම ප්‍රධාන තැනක් ගනී.

මෙම එල්ලංගාවට අයිති ගම්මාන වල හරස්කඩ සංචාරයේදී ප්‍රජාව සමඟ කරන ලද සාකච්ඡාවලින් සහ අනෙකුත් මූලාශ්‍රවලින් ලබා ගත් තොරතුරු අනුව මෙම එල්ලංගාව ආශ්‍රිතව ජීවත්වන සියලුම පවුල්වල ප්‍රධානතම ජීවනෝපාය වනුයේ කෘෂිකර්මාන්තයයි . කාන්තාව පවුලේ ප්‍රබලම භූමිකාව නිරූපණය කරයි. පවුල් පෝෂණය, සෞඛ්‍ය වගේම අනොන්‍ය සම්බන්ධතා රැක ගැනීම යනාදී වගකීම් ගෘහණියගේ ප්‍රබලතම කාර්යයන් වේ. නමුත් වර්තමානයේ පවතින ආර්ථික ගැටළු නිසාවෙන් මවගේ හෝ බිරිඳගේ භූමිකාව අතහැර ප්‍රදේශයෙන් බැහැර වීම නිසා බිඳුණු පවුල්ද දක්නට ලැබේ. ඒ පිලිබඳ දැනුවත් කිරීම්

වැඩසටහන් සිදු කිරීම තුල ඔවුන් සවිබල ගැන්වීම තුල තම පවුලේ ආර්ථිකය ශක්තිමත් කර ගැනීමට ඔවුන්ට හැකියාව ලැබේ.

උදා- බොහෝ විට කාන්තාව විදේශගතවීම හෝ වෙනත් රැකියාවකට පවුලෙන් බැහැරවීම එසේම ස්වාමි පුරුෂයන්ද තම පවුලෙන් දුරස් වී ආර්ථිකමය කටයුතු සඳහා වෙනත් ප්‍රදේශවල ජීවත්වීම දක්නට ලැබේ. විශේෂයෙන්ම මෙම ගැටළු නිසා දරුවන්ගේ සුරක්ෂිතභාවය, පෝෂණය, අධ්‍යාපනය පිලිබඳ ගැටළු මතු වී ඇති අතර එය සමාජයේ තිරසාර පැවැත්ම පවත්වාගෙන යාමට අභියෝගයක් වී ඇත.

3.2.7. එල්ලංගා පද්ධතියේ කෘෂි කාර්මික බෝග වගා රටා (Cropping Patterns) පිලිබඳ තොරතුරු

හෙක්. 4708 පමණ ආවරණය වන කහටගස්දිගිලිය එල්ලංගාව වැව් 13 න් හා ඇනිකට් 6 න් යුක්තය. දල වශයෙන් හෙක්. 957 පමණ වී වගා බිම් ඇති අතර ඉන් හෙක්. 666 ඉහත වැව් සහ ඇනිකට් වලින් පෝෂණය වන අතර ඉතිරිය වර්ෂා පෝෂක වගා බිම්ය. මහ කන්නයේ වර්ෂාව සමග හෙක්. 1794 ක් පමන ගොඩ බෝග වගාව කෙරෙන අතර 250කට අධික වගාළිං භාවිතා කරමින් හෙක්. 250 අධික අතිරේක බෝග, එළවලු හා ලොකුලූනු වගාවන් සිදු කෙරේ. මෙම වගා ළිංවලින් 165 ක් ව්‍යාපෘතිය මගින් සංවර්ධනය කර ඇත.

කහටගස්දිගිලිය එල්ලංගාව පද්ධතිය තුල වැව්වල සහ අමුණු වැව් යටතේ ගොවි පවුල් සංඛ්‍යාව 957 ක් පමණ කෘෂිකාර්මික කටයුතු කරනු ලබයි. මීට අමතරව හේන් වගා හා බහු වාර්ෂික බෝග වගා කරන ගොවීන් සංඛ්‍යාව 884 ක් පමණ වේ. බහු වාර්ෂික බෝග ලෙස හෙක්ටයාර 158 ක පමන ගෙවතු ආශ්‍රිතව කෙසෙල්, පේර, පොල් හා අඹ වගාවන් වේ. එල්ලංගාවේ ප්‍රධාන පාංශු කාණ්ඩය රතු දුඹුරු පස වන අතර ඊට අමතරව ලොම් හියුමික් අලු පස් හා බොරළු හා ගල් සහිත ප්‍රදේශයන්ද දැකිය හැක. මුළු පද්ධතියට අයත් භූමි ප්‍රමාණයෙන් 58% ක් පමණ වගා කටයුතු සඳහා යොදා ගෙන ඇති අතර 27% ක් පමණ කැලෑ හා ලඳු කැලෑ වේ.

එල්ලංගාවේ වාර්ෂික සාමාන්‍ය වර්ෂාපතනය මිලි මීටර 750 ක් වන අතර පසුගිය වසර 10 ක වර්ෂාපතන රටාව සැලකූ විට යල කන්නයට අඩු වර්ෂාපතනයකුත් මහ කන්නයට සාපේක්ෂව වැඩි වර්ෂාපතනයක්ද බොහෝ ප්‍රදේශවලට ලැබී ඇත. එල්ලංගා පද්ධතිය තුල වගා කටයුතු සිදු කරනු ලබන ප්‍රධාන වැව් 13 ක් ඇති අතර සියළුම වැව් යටතේ මහ කන්නයේ ප්‍රමාණවත් වර්ෂාපතනයක් ලැබුනු පසු වී වගාවන් කිරීමත්, ගොඩ ඉඩම් ප්‍රදේශවල හෙක් 1794 ක් පමණ හේන් වගාවත් බහු වාර්ෂික බෝග වගාවන් සිදු කරනු ලබයි. හේන් වල ප්‍රධාන වශයෙන් කුරක්කන්, මුං, කව්පි, රටකජු, තල වැනි බෝග වගා කරන අතර මීට අමතරව මිරිස් හා එළවළු වර්ගද හේන් තුල වගා කරනු ලබයි. මහ කන්නය තුල වගා කරන භූමියෙන් 95% ක් ම වී වගාකරනු අතර බඩ ඉරිගු 95% ක් පමණ හේන් තුල වගා කරනු ලබන අතර 5% ක් පමණ රටකජු සහ එලවලු වගා කරනු ලබයි. ජලය ප්‍රමාණවත් නොවීම නිසා යල කන්නයේදී එල්ලංගාවේ වැව් යටතේ වී වගාව කරනු ලබන බිම් ප්‍රමාණය අඩුවන අතර එම කුඹුරු ඉඩම්වල මුං ඇට , රටකජු, කව්පි වැනි අතිරේඛ ආහාර බෝග සාමාන්‍යයෙන් වගා කෙරේ. එසේම වගා ළිං ආශ්‍රිතව හෙක්ටයාර් 250 ක් පමණ රටකජු, මුං, කව්පි, බඩඉරිගු ඇතුලු අතිරේඛ ආහාර බෝග සහ එලවලු වගා කරයි. එසේම ජල පහසුව නිසා මහ කන්නයේ වැඩිපුර කුඹුරු ඉඩම් වල වි වගා කිරීමට හැකි වී ඇති අතර පසුගිය කන්න 5 ක බෝග වගා රටාව පහත වගු අංක 7 හි දක්වා ඇත.

ඉහත වගුව පසුගිය වසර 3 තුල සියලුම වැව් යටතේ මහ කන්නයේ වගා කර ඇත්තේ 2020/2021, 2021/2022, /2022/2023 මහ කන්නවල පමණි. එසේම යල කන්නයේ අතිරේක ආහාර බෝග වගාවක් සිදු කර ඇති අතර අතිරේක බෝග වගාවද මුලු වගා බිම් ප්‍රමාණයේම සිදු කර නැත. තවද වර්ෂාව ප්‍රමාණවත් නොවීම, මනා ජල කලමනාකරණයක් නොමැතිවීම සහ එල්ලංගාවේ ජල පාරිභෝගිකයින් විශාල සංඛ්‍යාවක් සිටීම යනාදී හේතු නිසා සෑම කන්නයක්ම අඛණ්ඩව වගා කිරීමට නොහැකි වී ඇත.

එසේ වුවද වාරිමාර්ග පුනරුත්ථාපනය, ජල කලමනාකරණය, දේශගුණ සුහුරු කෘෂිකාර්මික තාක්ෂණික ක්‍රම හඳුන්වාදීම සහ ගොවි සංවිධාන ශක්තිමත් කිරීම මගින් ඉහත බෝග වගා රටාව වෙනස් කිරීමට දේශගුණ සුහුරු වාරි කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘතිය අපේක්ෂා කරන අතර යෝජිත බෝග වගා රටාව පහත වගු අංක 9 හි දැක්වේ.

යල කන්නය සඳහා බෝග රටාවන් තෝරාගැනීමේදී ජල කලමනාකරණයේදී භාවිතා කරන සංකල්ප සහ මුලධර්ම පදනම් කර ගෙන පහත සඳහන් දත්තයන් භාවිතාකර එනම්,

- මාසික සමාන්‍ය වර්ෂාපතනය
- අදාල ජලදහරා ප්‍රදේශයේ මාසික ජල අපදාවය(Monthly waste of water)
- වැවට අදාල ප්‍රධාන ජල ධාරාව
  WEAP Schematic and Scenario Analysis මගින් පහත අගයන් ගණනය කරනු ලබයි
- අදාල වැවේ පුනුරුත්තාපනයට පෙර ජල ධාරිතාව
- අදාල වැවේ පුනුරුත්තාපනයෙන් පසු ධාරිතාව සහ ජල සැපයුම
- ජල ඉල්ලුම
- බෝග වගා ප්‍රතිශතය
- ජල සැපයුම් විශ්වාශනියත්ව ප්‍රතිශතය
- ආර්ථික ඵලදායිතා ප්‍රතිශතය
- වැවෙන් බලාපොරොත්තු වියහැකි සැපයුම් ප්‍රතිශතය

ඉහත අගයන් පදනම් කරගෙන ආර්ථික ඵලදායි සහ ජල ඵලදායි බෝග රටාව තිරණය කරනු ලැබේ.

1.මහ කන්නයේ වි වගාව, මාස 3-3 1/2 ප්‍රභේද

2.යල කන්නය - වි වගාව මාස 3 ප්‍රභේද

3.යල කන්නය -මුං ,කව්පි,රටකජු, එලවලු

4.යල කන්නය-මුං, කව්පි,සෝයා ,මිරිස්

5. යල කන්නය-මුං, කව්පි,බඩ ඉරිගු,රටකජු

6. යල කන්නය-මුං, කව්පි,සෝයා,රටකජු

බෝග ජල අවශ්‍යතාවය පහත වගු 8 හි දක්වා ඇති අතර එය පදනම් කරගෙන වැවේ තිබෙන ජල ප්‍රමාණය අනුව වගා කරනු ලබන බෝග වර්ග නිර්දේශ කර ඇත.

වගුව 08 - බෝග ජල අවශ්‍යතාවය (අක්කර 1ක භූමි ප්‍රමාණයක් සඳහා)

බෝගය	කන්න අනුව අක්කර 1 සඳහා සාමාන්‍ය ජල අවශ්‍යතාවය (මිලි.ලී.)	
	යල	මහ
වී (මාස 3 ½)	1250	910
මිරිස්	920	590
රටකජු	735	395
බඩඉරිඟු	825	460
ලොකු ළූණු	700	-
මුං	460	245
කව්පි	770	370
සෝයා	710	390

බෝග ජල අවශ්‍යතාවය පදනම් කරගෙන එල්ලංගාව සඳහා යෝජිත බෝග වගා මෙම පහත වගු අංක 09හි දැක්වේ.

ව්‍යාපෘතිය ආරම්භයේදී සිදුකරන ලද මුලික සමීක්ෂණයේදී (සංවේදි කලාප සඳහා වන කෘෂි නාර්මික සැලැස්ම) හඳුනාගත් පරිදි කුඹුරු අක්කරයක වී අස්වැන්න බුසල් 60 ට පහල මට්ටමක පැවතුණි. හරස්කඩ චාරිකාවේදී හඳුනාගත් පරිදි හොඳ බීජ වී පරිහරණය නොකිරීම අස්වැන්න අඩුවීමට ප්‍රධාන හේතුවකි. යල කන්නයේදීද වී වගාකල හැකි වැව් කීපයක්ම තිබුණද ඒවා සමග බීජ වී නිෂ්පාදනයට ගොවීන් යොමු වී නොමැත. යල කන්නයේදී මහ කන්නයේ වි වගාව සඳහා අවශ්‍ය බීජ වී නිෂ්පාදනය කල යුතුවේ.

මහ කන්නයේ වි වගාව ගොවියාගේ ආර්ථිකයේ ප්‍රධාන තැනක් ගන්නා බැවින් මෙහිදී වැඩි ඵලදායිතාවයක් ලබා ගැනිම සඳහා යෝජිත දේශගුණ සුහුරු කෘෂි ක්‍රියාකාරකම් යටතේ යෝජිත බිම් ප්‍රමාණයන් පහත වගු අංක 10හි දැක්වේ.

යල කන්නයේදි එල්ලංගාවේ පිහිටි කුඹුරු හා ගොඩ ඉඩම් සඳහා යෝජිත බෝග වගා රටාව පහත වගු අංක 11හි දැක්වේ.

විශේෂිත කරුණු

- යල කන්නයේ කුඹුරු ඉඩම් තුල අතිරේක අහාර බෝග වගාව අතරින් රටකජු ප්‍රධාන වන අතර සහ අතරමැදි කන්නයේ මුං වගාව ප්‍රධාන තැනක් ගනි. මෙහිදි නියං ප්‍රතිරෝධි, කෙටිකාලින ප්‍රභේද, රෝග ප්‍රතිරෝධී ප්‍රභේද ප්‍රධාන වේ.
- විශේෂයෙන් ගොඩ සහ මඩ ඉඩම් සඳහා කාබනික ද්‍රව්‍ය කොල පොහොර බෝග අවශේෂ වසුන්ලෙස යොදා ගැනිම, සන්හෙම්ප් වැනි රනිල බෝග වගා කර පසට යෙදීම වැනි ක්‍රියාකාරකම් සිදුකල යුතුවේ.
- වි වගාව සඳහා බිජ මාස 3-3 ½ සහ වැඩි දියුණු කල බිජ ලබා ගැනිම උනන්දු කරවිම සහ සුහරු කෘෂි ක්‍රියාකාරකම් කිරිම ප්‍රචලිත කලයුතු වේ.
- ගෙවතු සඳහා වැඩි හරිත අවරණයක් සහිත, වැඩි ආර්ථික ප්‍රතිලාභ අත්කර ගත හැකි පළතුරු බෝග සහ පොල් වැනි අත්‍යාවශ්‍ය බෝග පැල ලබාදිම මගින් කෘෂි වනාන්තර (Agro forestry) සංකල්පය ක්‍රියාවට යෙදවිය යුතුය.
- පස සෝදා යාම වලක්වා ගැනිමට පාශු සංරක්ෂණ වැටි යෙදීම, අගල් කානු කැපිම, පසට වසුන් යෙදිම සහ අවම බිම් සැකැස්ම වැනි ක්‍රම ප්‍රචලිත කිරිම එල්ලංගාවේ තිරසාර පැවැත්මට බෙහෙවින් ඉවහල් වේ.

- මෙම කියාකාරකම් ප්‍රවර්ධනය සහ තාක්ෂණික දැනුම ලබා දිම සඳහා පුහුණු වැඩසටහන් පැවැත්විය යුතු වේ.
-

3.2.8 එල්ලංගාවේ වාරිමාර්ග කලමනාකරණය (Irrigation Management) පිළිබඳ තොරතුරු

එල්ලංගා පද්ධතිය තුල පිහිටි වැව් 13 ක් යටතේ වර්ෂාව ලැබීම අනුව මහ කන්නයේ වගා කරන අතර බොහොමයක් වැව් වල යල කන්නයේ වගාව සඳහා සුළු වශයෙන් ජල ප්‍රමාණයක් ඉතිරි වේ. ඒ හේතුවෙන් සම්පූර්ණ වැව් යටතේ ඇති ඉඩම් ප්‍රමාණයෙන් ¼ ක් හෝ 1/2 ක් පමණක් යල කන්නයේදී වගා කරනු ලබයි. මහ කන්නයේ මෙම වැව් 13 යටතේ ඇති සියලුම භූමි ප්‍රමාණයන් අපහසුවකින් තොරව වගා කරනු ලබයි.

දැනට එල්ලංගාවේ පිහිටි සංවර්ධන කටයුතු නිමකරනු ලැබූ වැව් 7 යටතේ ඇති කුඹුරු ඉඩම් සඳහා ජලය බෙදා දීමේදී මුර ක්‍රමයක් යටතේ ජලය නිකුත් කරනු ලබන අතර, ඒ සඳහා ජල කළමණාකරන වැඩසටහන යටතේ ව්‍යාපෘති නිළධාරීන් විසින් සිදුකල අධ්‍යයනයකින් පසුව සැකසූ කාලරාමුවක් යටතේ බෙදා වෙන් කරනු ලැබූ කුඹුරු අක්කර ප්‍රමාණයන් සඳහා නියමිත පැය ගණනකට යටත් වන පරිදි අවශ්‍ය ජල සැපයුම ජල පාලක විසින් සිදුකරනු ලබයි. ජල පාලකවරයා විසින් මුර ජලය ලබාදීමේදී සොරොව්වෙන් නිකුත් කරනු ලබන ජලය සොරොව් යටි පැත්තෙහි ඇති කොන්ක්‍රීට් ඇලෙහි සවිකර ඇති ජලමාපක උසකට මැන ව්‍යාපෘතිය මගින් සකසා දෙනු ලැබූ කුඹුරු කට්ටි ප්‍රමාණයන් සඳහා ජලය නිකුත් කිරීම අදාල දින සහ පැය අනුව සිදුකරනු ලබයි.

මෙම එල්ලංගාවේ හොරණක්කාරයාගම වැව සඳහා සකස් කල වාරි මුර ජල කාලසටහන පහත දැක්වේ.

එල්ලංගාවට අයත් සෑම වැවකම පාහේ මහ කන්නයට සහ යල කන්නයට ගොවිතැන් සිදුකරනු ලබන අවස්ථාවේදී, නඩත්තු කටයුතු සිදුකරනු ලබන අතර, එම හේතුවෙන් වැව් කන්ඩිවල සහ ඇලවේලි වල විශාල වශයෙන් කැලේ වැවීමක් සිදුනොවේ. කන්න දෙකෙහිදිම ජලය නිකුත් කරනු ලබන්නේ මුර ක්‍රමයක් යටතේ බැවින් ජල නාස්තියක් සිදුවන්නේ බොහෝ විට අඩුවෙනි. නමුත් ප්‍රදේශයේ පවතින වන අලි ගැටළුව හේතුවෙන් බොහෝමයක් වැව් යටතේ ඇති ඇළවල් පස් වලින් සැකසූ ඇළවල් වීම නිසා වන අලින්ගෙන් සිදුවන හානි හේතුවෙන් ගොවීන්ට නිරන්තරයෙන් එම ඇළවල් පිළිසකර කිරීමට සිදුවේ. ජල පරිහරණය කෘෂිකාර්මික කටයුතු වලට පමනක් සීමා වී ඇති අතර වසර පුරා ජලය රදාසිටින වැව් පහේ ධීවර කර්මාන්තය දියුණු කිරීමට ඉඩ ප්‍රස්තාව පැවතුනත් ඒ සඳහා යොමුව නැත. වැව් හා සෙරොව් ගේට්ටු යනාදි වාර්ශිකව නඩත්තු කලයුතු අයිතමයන් සඳහා ප්‍රමාණවත් නඩත්තු මුදලක් සහා වැඩපිළිවෙලක් නොමැත. වැව් ආශ්‍රිතව ධීවර කර්මාන්තය නගාසිටුවීමට පියවර ගන්නේනම් වැව්වල නඩත්තුව සඳහා ප්‍රමාණවත් මුදලක් එකතු කරගැනීමට ගොවි සංවිධාන වලට හැකිවනු ඇත.

3.2.9 පෝෂක ප්‍රදේශයේ (Command Area) වර්තමාන තත්වය පිලිබඳ තොරතුරු

එල්ලංගාවේ වැව් යටතේ ඇති කුඹුරු ඉඩම් වල ප්‍රමාණය වැව සංවර්ධනය කල පසුත් පවත්වාගෙන යා හැක්කේ, දැනට පවතින ප්‍රමාණයටම වීම නිසා, වගාකල හැකි සමස්ථ කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය වැඩිවීමක් සිදුනොවේ. එයට හේතුව නම්, එල්ලංගාවේ කුඹුරු ඉඩම් පවතින්නේ වැව් දෙකක් අතරමැද වීම හේතුවෙනි. (ඉහළින් ඇති වැවෙහි වැව් බැම්ම අසලින් ආරම්භ වන කුඹුරු ඉඩම් එම වැවට පහළින් ඇති වැවෙහි වාන් මට්ටම් උසට ජලය පිරෙන ප්‍රෙද්ශය දක්වාම විහිදී ඇත.) නමුත්, ජල

කලමනාකරණයේ ඇති වාසිදායක තත්වය හේතුවෙන් ව්‍යාපෘතිය මගින් වැව් ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමට පෙර මහ කන්නය නිමවූ පසු වැවේ ඉතිරි වන ජල ප්‍රමාණයට වඩා වැඩි ප්‍රමාණයක් ව්‍යාපෘතිය මගින් වැව ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමෙන් පසු යල කන්නයේ ගොවිතැන සඳහා ඉතුරු කරගැනීමට හැකිවී ඇත. මෙය හේතුකොටගෙන වැව් ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමට කලින් යල කන්නයේදී වැව් යටතේ වගාකල කුඹුරු ඉඩම් වලට සාපේක්ෂව වැඩි ඉඩම් අක්කර ප්‍රමාණයක් වැව් ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමෙන් පසු ගොවියන් විසින් අස්වැද්දීම සිදුකරනු ලබයි.

නාම්බාකඩ යූ සේනාධීර මහතාගේ තාක්ෂණික උපදේශණය හා නාම්බාකඩ ගොවීන්ගේ මූල්‍ය දායකත්වය ඇතිව කිමී 5 අධික දිගින් යුත් එබේ ඇල නමින් හඳුන්වන පෝෂක ඇලක් යාංඔයේ සිට නාම්බාකඩවැව දක්වා ජලය ගෙන ඒමට සකස් කර ඇත.

නාම්බාකඩ, පට්ටියාවල හා ඇටඋරුලෑව වැව් වල සහා ෂෙල්ලිගේ ඔයත් එබේ ඇලත් මූලාශ්‍ර කරගෙන එක යායට පවතින හෙක්ටයාර 500 අධික කුඹුරු යායේ දියබස්නා ඇලවල් දකින්නට ලැබුනත් මේ පද්ධතියේ විශේෂත්වය වනුයේ සෑම දියබස්නා ඇලක්ම නැවත නැවතත් අමුණු මගින් හරස්කර මෙම විශාල භූමියට ජලය සපයා ගැනීමයි. මෙහි තීව්‍රතාවය කොතෙක්ද යන්න සනාථ කිරීමට හොඳම උදාහරණය වනුයේ එබේ වැව, දික්වැව හා ඇත්දෙන්නාව වැව් අද වන විට මුලුමනින්ම කුඹුරු යායවල් බවට පරිවර්තණය කර තිබීමයි. මෙම තත්වය හේතුවෙන් කුඹුරු වල ලවන තාවය ඉහල ගොස් දැඩි අර්බුදකාරි තත්වයකට පත්වීමේ අවධානමක් ඇතිවිය යුතුව තිබුනත් එවැනි පන්නයේ අර්බුදයකට මුන දී නැත. වසර 3-5 පමණ කාලයකට වරක් යාංඔය හා ෂෙල්ලිගේ ඔය පිටාර ගැලීම නිසා මෙම පහත් බිම හරහා දින ගනන් එකදිගට වගාබිම් යටකරගෙන විශාල ජලප්‍රවාහයක් ගලායාම මෙහි තැන්පත්වන ලවන ඉවත් වීමට හේතු වී ඇතැයි සිතිය හැක. නමුත් දේශගුණික විපර්යාසය සමග මෙම ගංවතුර තත්වය වසර ගනනාවක් එක දිගට සිදු නොවුනොත් දියබස්නා ඇල පද්ධතිය හරස් කිරීමේ ප්‍රතිවිපාක විඳීමට අනාගතයේදී සිදුවිය හැකිය.

3.2.10 එල්ලංගාව තුල ක්‍රියාත්මක වන කෘෂිකර්මය හා බැඳුණු සංවිධාන

දේශගුණ සුහුරු වාරි කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘතිය යටතේ ප්‍රතිලාභීන් සංවිධාන ගත කොට ව්‍යාපෘති කටයුතු වලට දායක කර ගැනීමේ හා රාජ්‍ය ආයතන ක්‍රියාකාරී ලෙස ව්‍යාපෘති කටයුතු වලට දායක කරගැනීම සඳහා සංවිධාන ව්‍යුහයන් කීපයක් ගොඩ නගා ඇති අතර ඒ පිළිබඳ තොරතුරු පහත දැක්වේ.

3.2.10.1 නිෂ්පාදන සමිති

දේශගුණික සුහුරු වාරි කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කරන ප්‍රදේශ වල ගොඩ ඉඩම් හා කුඹුරු ඉඩම් මූලික කරගත් කෘෂිකාර්මික කටයුතු සිදුකරන ගොවීන් සංවිධානගත කර, ඔවුන්ගේ ක්‍රියාකාරී දායකත්වය ව්‍යාපෘති කටයුතු වලට ලබාගැනීම සඳහා නිෂ්පාදන සමිති ගොඩනගන ලදී. ගොවීන් 50-60 කණ්ඩායමක් හා යම් නිශ්චිත භූගෝලීය වශයෙන් මායිම් වු භූමියක් සඳහා ව්‍යාපෘතියේ වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීමට සහාය ලබාගැනීම සඳහා මෙම සංවිධාන ව්‍යුහය ගොඩනගන ලදී. ඒ අනුව මෙම එල්ලංගාවේ පහත නිෂ්පාදන සමිති ක්‍රියාත්මක වන අතර නාම්බාකඩ හා කහටගස්දිගිලිය ගම්මාන මූලික කරගෙන ස්ථාපිත නිෂ්පාදන සමිති වඩාත් ක්‍රියාකාරී නිෂ්පාදන සමිති වේ.

වගුව 03 : එල්ලංගාවේ ක්‍රියාත්මක නිෂ්පාදන සමිති පිළිබඳ මූලික තොරතුරු

අං	නිෂ්පාදන සමිතියේ නම	ගම්මානය	පුරුෂ සමාජික	ස්ත්‍රී සමාජික	මුලු සමාජික
1	පුබුදු නිෂ්පාදන ගොවි සංවිධානය	සියඹලෑව	52	33	85
2	ඉහලවැව නිෂ්පාදන ගොවි සංවිධානය	ඉහලවැව	28	16	44
3	ජනජය නිෂ්පාදන ගොවි සංවිධානය	නබඩවැව	43	33	76
4	පට්ටියාවල නිෂ්පාදන ගොවි සංවිධානය	පට්ටියාවල	18	7	25
5	රං අස්වනු නිෂ්පාදන ගොවි සංවිධානය	නාම්බාකඩ	152	41	193

මූලාශ්‍රය : දේශගුණික සුහුරු ව්‍යාපෘතියේ නියෝජ්‍ය ව්‍යාපෘති අධ්‍යක්ෂ කාර්යාලය-උතුරුමැද පළාත

මෙම නිෂ්පාදන සමිති මගින් දේශගුණ සුහුරු ක්‍රියාකාරකම් ව්‍යාප්ත කිරීම සඳහා සුදුසු ගොවීන් හඳුනාගැනීම, ව්‍යාපෘති කටයුතු පිළිබඳ තොරතුරු ව්‍යාපෘතියට ලබාදීම, 25% ගොවි දායකත්වය එකතු කර ව්‍යාපෘතියට ලබාදීම. උපකරණ ගොවීන් වෙත බෙදාදීම, ගොවීන් හා ව්‍යාපෘතිය අතර සම්බන්ධීකරණ කටයුතු සිදුකිරීම කරනු ලබයි. එසේම ඉහත සමිති ශක්තිමත් කිරීම සඳහා ගිණුම් කරණ පුහුණුව, නායකත්ව ගති ලක්ෂණ වැඩිදියුණු කිරීම හා කණ්ඩායම් වැඩ, ව්‍යාවසායකත්ව සංවර්ධන පුහුණුව ලබා දී ඇත.

3.2.10.2 නිෂ්පාදන සංගම්

දේශගුණ සුහුරු වාරි කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘතිය මගින් ගොඩනගන ලද නිෂ්පාදන සමිති ඒකරාශී කර ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන මට්ටමින් අලෙවිකරණය හා වෙළඳපොල සම්බන්ධීකරණය සඳහා නිෂ්පාදන සංගම් පිහිටුවන ලදී. ඒ අනුව පරංගියවාඩිය හා කහටගස්දිගිලිය ගොවිජන සේවා බල ප්‍රදේශය පදනම් කරගෙන ගොඩනගන ලද පරංගියවාඩිය නිෂ්පාදන සංගමය එල්ලංගා පද්ධති 5ක් ආවරණය වන ලෙස පිහිටුවා ඇත. පරංගියාවාඩිය නිෂ්පාදන සංගමය වෙළඳපල සම්බන්ධතා ගොඩනැගීම, කෘෂි යෙදවුම් සම්බන්ධීකරණය සඳහා විවිධ වැඩසටහන් සිදුකර ඇත.

3.2.10.3 ගොවි සංවිධාන

ව්‍යාපෘතියේ වාරිමාර්ග පුනරුත්ථාපනයේදී සහ මෙහෙයුම් නඩත්තු කටයුතුවලදී ගොවි සංවිධාන විසින් සුවිශේෂී කාර්යභාරයක් ඉටුකරනු ලබයි. ගොවි සංවිධාන ශක්තිමත් කිරීම සඳහා ගිණුම් පවත්වාගෙනයාම, නායකත්ව ගුණාංග වර්ධනය හා ජල කළමනාකරණය පිළිබඳ පුහුණු වැඩ සටහන් 03 ක් පවත්වා ඇත. මෙම එල්ලංගාවේ තිබෙන වැව් 13 සහ අමුණින් වගාකටයුතු කරන ගොවීන් ගොවි සංවිධාන 7 ක් වටා ඒකරාශී වී ඇත. පහත වගුවේ ගොවි සංවිධාන 8 ක් ලෙස සඳහන් වුවත් ජයන්ති වැව යටතේ ගොවි පවුල් 05 පමනක් සිටින අතර ඔවුන් මීහොඳවැව එල්ලංගාවේ බංඩාරවැව ගොවි සංවිධානයේ සාමාජිකයින් වේ.

3.2.10.4. සමාජ විගණන කමිටු

ලෝක බැංකු සංකල්පයක් අනුව ව්‍යාපෘති ක්‍රියාකාරකම් එහි ප්‍රතිලාභීන් විසින් සුපරීක්ෂණය කිරීම සඳහා සමාජ විගණන කමිටු හඳුන්වාදෙන ලදී. 2021 හා 2023 වර්ෂ වල ඉදිකල කොන්ක්‍රීට් කමත් සඳහා කහටගස්දිගිලිය ත් උනුන්කැව කුඩාවැව, මහවැව හා වලස්වැව සඳහා කමිටු දෙකක්, හොරනැක්කාරයාගම හා ඉස්වැටිය සඳහා කමිටු දෙකක් හා සියඹලෑව වැව සඳහා කමිටුවක් වශයෙන් සමාජ විගනන කමිටු 6ක් මෙම එල්ලංගාවේ 2021 සිට 2024 දක්වා අවස්ථානුකූලව ක්‍රියාත්මක විය.

ව්‍යාපෘතියේ අදියර 2 යටතේ වැව් 6 ක් සහ ඇත්දැන්නෑව අමුණ ප්‍රතිසංස්කරණය සඳහා සමාජ විගනන කමිටු පිහිටුවීමට නියමිතය.

මෙම සමාජ විගනන කමිටු සාමාජිකයින්ට පුහුණුව ලබාදී ඔවුන් වෙත පැවරෙන වගකීම ඉටුකිරීමට ඔවුන් සවිබල ගැන්වීම ව්‍යාපෘතිය මගින් සිදු කරන ලදී.

4. එල්ලංගා පද්ධතිය දැනට මුහුණ දෙන ගැටළු

4.1 එල්ලංගාවේ වනාන්තර විනාශය

2010 දී පැවති වනාංතර වපසරිය හා 2024 ගූගල් චන්ද්‍රිකා සිතියම් අධ්‍යනයේදී මෙම එල්ලංගා ප්‍රෙද්ශයේදී පමණක් සිදුකර ඇති වන විනාශය හඳුනාගත හැකිය. හෙක්ටයාර 1136 ක් වූ මෙම එල්ලංගා කොටසේ වනාන්තර ආවරණය 2024 වන විට හෙක්ටයාර 996 දක්වා අඩුවී ඇත. එය ප්‍රතිශත අගයක් ලෙස දැක්වුවොත් 12.3% කි. මෙය අවසන්ව නැත. එල්ලංගා කළමනාකණ කමිටුවක අවශ්‍යතාවය මතුවනුයේ පරිසර පද්ධතියේ විනාශයන් පාලනය කිරීම, එම පද්ධතිය නැවත ප්‍රතිශ්ඨාපනය කිරීම හා එල්ලංගාවේ තිරසාර පැවැත්ම සහතික කිරීම සඳහා රාජ්‍ය ආයතන හා ප්‍රජාවගේ ඒකාබද්ධ ප්‍රවේශයක් ලබාගැනීමට සංවිධාන ව්‍යුහයක අවශ්‍යතාවය හේතුවෙන්ය.

4.2 වැව් රක්ෂිත වගාබිම් බවට පරිවර්තනය කිරීම

පහත සිතියම් අංක 10 දී වන විනාශය සිතියම් ගත කර ඇති අතර ***මිනින්දෝරු දෙපාර්තමේන්තුවේ 1972 දී නැවත සකස්කල අඟලේ සිතියම් අතර කහටගස්දිගිලිය සිතියමින් උපුටාගත් සිතියම් සටහන සිතියම් අංක 11 යටතේ දක්වා ඇත.***

මෙම සිතියම් සටහනේ රතුපාටින් සලකුණු කර ඇති දික්වැව හා ඇත්දෙන්නාව අද වන විට වී වගා භූමියක් බවට පරිවර්තනය කර ඇත. හරස්කඩ සංචාරයේදී නිරීක්ෂණය වූයේ ඇත්දැන්නාව, ඇනිකට් එක පමනක් වන ලෙස වෙනස් වී ඇති බවත් 1972 මිනින්දෝරු දෙපාර්තමේන්තුවේ අගලේ සිතියම අප විසින් පරිශීලණය නොකරේ නම්, මෙම වැව් දෙක පිළිබඳව කිසිදු සඳහනක්වත් කිරීමට නොහැකි වනු ඇති බවත්ය.

4.3 වනාන්තර ගිනි තැබීම්

අධික වියලි කාලයේදී යල කන්නයේ අතහැර දැමූ වගාබිම් මාස් කන්නයේ වගාවට සූදානම් කිරීම සඳහා මානා වැවුනු ඉඩම් ගිනි තැබීම් සිදුකිරීම පුරුද්දක් වී ඇත. මෙම සිදුවීම අගෝස්තු හා සැප්තැම්බර් මාස වලදී සිදුවීම හා දැඩි නියං කාලය වීම නිසා විශාල වශයෙන් වන විනාශයක් මෙන්ම වන සතුන්ටද හානි සිදුවීම් දැකිය හැක.

4.4 බඩඉරිඟු වගාව හා ඒ හා බැඳුනු පාරිසරික විනාශය

අදින් වසර 25 ට පෙර පැවති වැව් තාවුලු ප්‍රෙද්ශ හා වනාන්තර 50% ට වඩා වගා බිම් බවට පරිවර්තනය වී ඇති අතර මේ තත්වය සඳහා ප්‍රධානතම හේතුව බඩඉරිඟු වගාව ප්‍රචලිත වීමයි. මෙම වගාව හා බැඳුනු ගොවීන්ගේ චර්යාවන් හඳුනා ගනිමු.

බිම් සකස් කිරීම - වියලි කලාපයට අන්තර් මෝසම් වැසි සැප්තැම්බර් මස ආරම්භ වීමත් සමග බඩඉරිඟු වගාව සඳහා ගැඹුරට බිම් සකස් කිරීම කරන අතර අනතුරුව පැමිනෙන මහා වැසි විසින් මෙම බිම් සෝදාපාලුවට ලක්වී එම රොන්මඩ වැව් වල තැන්පත් වීමෙන් වැව් වල ධාරිතාවය අඩුවී ඇත. එමෙන්ම සීඝ්‍රයෙන් පස නිසරු වී අස්වනු අඩුවීමේ ප්‍රවනතාවයක්ද පවතී.

වනවිනාශය - වසර 25ක පමන පසුගිය කාලයේ උතුරු මැද පලාත් සභාවේ මූලිකත්වයෙන් ප්‍රචලිත කල බඩඉරිඟු වගාව වන විනාශය තිව්ර කර ඇත.

පාරිසරික විනාශය - පස සොදාපාලුවෙන් ආරක්ෂා කරගැනීම හා වෙනත් පාරිසරික බලපෑම් පිළිබඳව කිසිදු අවධානයක් යොමු නොකිරීම නිසා එල්ලංගා පද්ධතියක වසර දහස් ගනනක් පැවති පාරිසරික පද්ධතිය විනාශ වී ඇත.

4.5 වන සම්පත් භාවිතය නිසා පාරිසරික ගැටළු වල ප්‍රබලත්වය හා ජන ජීවිතයේ පැවැත්මට එහි ඇති බලපෑම

වන අලින්ගේ නිජභූමි හා ඔවුන් නිතර සැරිසැරූ වැව් තාවුලු සහා සතුන් එහාමෙහා සංක්‍රමණය වූ කොරිඩෝවන් වගා බිම් හෝ මිනිස් වාසස්තාන ලෙස පරිවර්තනය වීම නිසා වසරකට දල වශයෙන් මිනිස් ජීවිත 3ක් අලි 4-5 පමණ අහිමි වන අතර විශාල වගා විනාශයන් සිදුවේ. එමෙන්ම වගාවන් සතුන්ගෙන් ආරක්ෂා කර ගැනීමට විශාල මිනිස් ශ්‍රමයක් හා බල ශක්ති ප්‍රමාණයක් නාස්ති වීම යනාදි ගැටලුද නිර්මාණය වී ඇත. වන විනාශය සමග මොනරු ගහනය විශාල ලෙස වැඩවීම කෘෂිකර්මාන්තයට විශාල සෘණාත්මක බලපෑමක් සිදුවී ඇත. ප්‍රදේශවාසීන්ගේ විශ්වාසය අනුව වන විනාශය හේතුවෙන් නරින්ගේ වාසභූමි අහිමිවීමෙන් මොනර බිත්තර විනාශවීමේ ස්වභාවික සමතුලිතභාවය බිඳ දමා තිබීම හා විශාල ලෙස වැඩුණු ආක්‍රමණශීලී තෘණ විශේෂයක් වන මානා කැලෑව මොනරු බිත්තර ආරක්ෂාව සඳහා පරිසරය සකස් වීම මොනරු ගහනය වැඩි වීමට හේතු වී ඇති බවයි.

4.6 සමාජ ආර්ථික ගැටළු Socio-economic issues.

වසර 30 ක ජනවාර්ගික යුද්ධයේ ගොදුරක් වූ මේ ප්‍රදේශයේ ජනතාව වසර 20 ට අධික කාලයක් ප්‍රදේශය අතහැර ගොස් සිට ඇත. එහි අතුරු ඵලයක් ලෙස සමහර ඉඩම් වන සංරක්ෂණ ඉඩම් ලෙස ගැසට් කර ඇත. මේ සම්බන්ධයෙන් පරිපාලනමය ගැටලු පැන නැගී ඇත.

එමෙන්ම යුද්ධයේ අතුරුඵල ලෙස පවුල් වලින් 15% ක් පමන ගෘහ මූලිකයා ආබාධිත හෝ වැන්දඹු කාන්තා මූලික පවුල් දක්නට ඇත. එමෙන්ම විශ්‍රාමික හමුදා සෙබලුන් විශාල ප්‍රමාණයක් කෘෂිකාර්මික කටයුතුවල නියැලී තිබීම සාධනීය ලක්ෂණයකි. බොහෝමයක් එවැනි ගොවීන් ඵලදායි ලෙස කෘෂිකාර්මික කටයුතුවල නියැලී ඇත.

කෘෂි නිෂ්පාදන සෘජු වෙළඳපොලවල් සමග සම්බන්ධ නොවීම ගැටලුවක්ව පවතී. මාර්ග පද්ධතියේ පවතින දුෂ්කරතාවයන් හා වෙළෙඳ පොලවල් සම්බන්ධීකරණය සඳහා සංවිධාන ව්‍යුහයක් ගොඩනැගී නොමැති වීම ගැටලුවක්ව පවතී.

මාර්ගයක් වැටී ඇත. මෙම වනාන්තර කොටස ආනලොන්දාව රක්ෂිතය දක්වා දිවෙයි. නමුත් මෙම රක්ෂිතයන් පවා තැනින් තැන එලිපෙහෙලි කිරීම නිසා වන සතුන්ගේ සම්ප්‍රදායික මාර්ගයන් අහුරා ඇත. මෙම තත්වය නිරන්තර අලි මිනිස් ගැටුමක් දක්වාම මෙම එල්ලංගාව ඇතුලුව මුලු ප්‍රදේශයම මුහුණ දී ඇත. එමෙන්ම මී පැණි කර්මාන්තයද බොහෝ දෙනෙකුගේ ජීවන උපායමාර්ගය වී ඇත. ගඩොල් කර්මාන්තයත් අනවසර වැලි ගොඩදැමීමත් තවත් ජීවන උපාය මාර්ගයකි. එහෙත් මේ හරහා වන විනාශයත් වැව් පිටි අක්‍රමවත්ව පස් කැපීමට ගොදුරු වීම එල්ලංගා පද්ධතියේ පැවැත්මට හානිදායක වී ඇත.

4.7 හරස්කඩ සංචාරයේදී හඳුනාගත් උග්‍ර ගැටලු

4.7.1. පාරිසරික පද්ධතියේ සිදුව ඇති හානිය කහටගස්දිගිලිය

කහටගස්දිගිලිය එල්ලංගාවේ වැව් ආශ්‍රිතව පරිසර පද්ධතීය විනාශ වී ඇත.විශේෂයෙන්ම කුඩා උනුන්කැව, උනුන්කැව මහවැව, ඉහළවැව, වලස්වැව, හොරණක්කාරයාගම, ඉස්වැටිය යන වැව්වල

කට්ටකටුව මුළුමනින්ම විනාශ වී ඇත. මෙම වැව් සියල්ලේ කට්ටකටුව නැවත ස්ථාපිත කලයුතු අතර එල්ලංගාවේ අනෙකුත් වැව්වලද ප්‍රමාණවත් පරිදි ගස්ගොම්මන හා කට්ටකටුව නොමැත.

4.7.2. වැව් රක්ෂිත අනවසරයෙන් අත්පත් කරගෙන තිබීම

හොරණක්කාරයාගම, උනන්කැව මහවැව හා කුඩා උනුන්කැව ඇතුළු වැව් කිහිපයක රක්ෂිත දැනටමත් අල්ලාගෙන ඇති අතර වනාන්තරවලට මායිම් වූ වැව් හැර අනෙකුත් සියළුම වැව්වල ඉහළ කොටස දැනටමත් අවිධිමත් ලෙස වගා කර ඇත.එම නිසා අනාගතයේදී ඇතිවන ඉඩම් හිඟය සමඟ එම වැව්වලටද තර්ජනයක් පවති.

4.7.3. පාංශු ඛාදනය

වන රක්ෂිතවලට මායිම් නොවූ සියළුම වැව්වල ඉහළ කොටසේ සිදුකරන අනවසර වගාව හේතුවෙන් පාංශු ඛාදනය සිදුවේ.විශේෂයෙන්ම බඩඉරිඟු වගාකරන බිම්වල ගැඹුරට බිම් සකස් කිරීම නිසා මාස්කන්නයේ ලැබෙන අධික වැසි තත්ත්වය හේතුවෙන් පාංශුඛාදනයේ ත්වරතාවය වැඩි වී ඇත. මේ නිසා පස නිසරුවීම හා එම රොන්මඩ වැව්වලට ගලාවිත් වැව් ගොඩවීම බහුලව දක්නට ලැබේ.

4.7.4. වන අලි උවදුර

මෙම එල්ලංගාව අනුලන්දාව අධි ආරක්ෂිත වන රක්ෂිතයට ආසන්නව පැවතීම හා හොරණක්කාරයාගම වැව් ඉස්මත්තෙන් මෙම අධිරක්ෂිතයට පිවිසුම් වන තීරුවක් තිබීම නිසාවෙන් වන අලි උවදුරෙන් මුළු එල්ලංගාවෙම ගොවීන් බරපතල තර්ජනයකට මුහුණ දී ඇත.2024 වර්ෂයේ මේ වන විටත් ජීවිත 04ක් වන අලි පහරදීමෙන් අහිමි වී ඇති අතර වගා විනාශයන් නිරතුරුවම සිදුවේ. වී අස්වනු නෙළීමෙන් පසුව ගොවීන් හැකි ඉක්මනින් අස්වැන්න අලෙවි කිරීමට ප්‍රධාන හේතුව වන්නේ, වී ගබඩා කර තබා ගැනීම වන අලි නිවස වෙත කැඳවාගැනීමට උත්තේජනයක් වීමයි.

4.7.5. පශ්චාත් අස්වනු සකස් කිරීම පිලිබඳව පවතින ගැටළු

මෙම එල්ලංගාවේ පවතින සියළුම උස්බිම් මහ කන්නයේදී බඩ ඉරිඟු වගාව සිදු කරන අතර ඉහතින් සඳහන් කල පරිදි එය පාංශුඛාදනය හා පාරිසරික ප්‍රශ්න ගණනාවකට මුල් වී ඇතත් මෙම අස්වනු ප්‍රමිතියෙන් යුක්තව සකස් නොවනු ඇත. විශේෂයෙන්ම බඩඉරිඟු අස්වනු 100% වගේම අලෙවි වන්නේ සත්ව ආහාර සඳහාය. ඊට හේතුව වී ඇත්තේ ඇස්ලටොක්සින් බැක්ටීරියාව පවතින ප්‍රතිශතය ඉහළ අගයක් තිබීම නිසා මිනිස් ආහාර සඳහා ප්‍රතික්ෂේප වීමයි. මේ සඳහා මූලිකම කරුණ වී ඇත්තේ බඩඉරිඟු කරල පැසුණු පසු ගසේ පොලොව දෙසට හරවා වියළීමට තබාගත යුතු කාලය එලෙස තබා නොගැනීමයි. නමුත් ප්‍රදේශයේ පවතින වන අලි තර්ජන නිසාවෙන් ගොවීන්ට මෙම ක්‍රමවේදයන් අනුගමනය කිරීම දුෂ්කර වන අතර එය අවධානමකි. සියළුම ගොවීන් උත්සහ කරන්නේ හැකි ඉක්මනින් අස්වනු ගොවිපලින් ඉවත් කර ගැනීමටයි. මුළු වගා කාලයම වන අලින්ගෙන් ආරක්ෂා කර ගැනීමේ බරපතල තර්ජනයකට මුහුණදෙන ගොවීන්ට පසු අස්වනු තාක්ෂණයන් අනුගමනය කිරීම යථාර්තවාදී වී නොමැත.

4.7.6. ජල කලමනාකරණය සිදුනොවීම

වසර 30කට අධික ජනවාර්ගික අර්බුධය හේතුවෙන් සිවිල් යුද්ධයක් මායිම් ගම්මානව පැවතීම නිසා මෙම එල්ලංගාවේ පමණක් නොව මෙම ප්‍රදේශයේම ජල කලමනාකරණ විධික්‍රම අනුගමනය කිරීම සිදු නොවේ. එමෙන්ම මුළුමනින්ම වාරි පද්ධතිය හානි වී ඇති නිසාවෙන් ජල කලමනාකරණ ප්‍රවේශයකට යාමට පුරුද්දක්ද ඔවුන්ට නොමැත. දේශගුණ සුහුරු වාරි කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘතිය විසින් පුනුරුත්තාපනය කරනලද වැව්වලද ජල කලමනාකරණය පිළිබඳව මුල සිටම දැනුවත් කිරීම හා හුරුව ඇති කිරීම සිදු කල යුතුය.

4.7.7. ඇළ වේලි නඩත්තුව සිදුනොවීම

වැව හා වාරි පද්ධතිය නඩත්තුව නිසියාකාරව සිදු නොවීම ගැටළුවක්ව පවතී. දේශගුණ සුහුරු වාරි කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘතියේ හා ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව මැදිහත් වීමෙන් පුනුරුත්තාපනය කරන ලද වැව්වල පංගු ලැයිස්තු සකස් කර ඇළවේලි පද්ධතිය නඩත්තුව සඳහා පුහුණුවීම හා සොයාබැලීම සිදුකලත් තවමත් එය සතුටුදායක මට්ටමකට පත්ව නැති අතර එය කෙතරම් දුරට තිරසාර වේදැයි ප්‍රශ්ණාර්ථයක්ද ඇත.මෙම තත්ත්වය සුළු වාරි මාර්ග ව්‍යාපෘතිවල සමාන්‍ය තත්ත්වය වී ඇති නිසා වැව හා වාරි පද්ධතිය කෙටිකාලයක් තුල නැවත පුනුරුත්තාපනය කලයුතු තත්ත්වයට පත්වීම බරපතල ගැටළුවක් ව පවතී.

4.7.8. ගොවි සංවිධානවල ක්‍රියාකාරිත්වය දුර්වල තත්ත්වයේ පැවතිම.

ගොවි සංවිධාන සියල්ලම පාහේ ඔවුනට පැවරි ඇති කාර්යභාර්ය නිසියාකාරව හදුනාගෙන නොමැත. ගොවිජන සේවා දෙපාර්තමේන්තුව මඟින් සිදුකරන මැදිහත්වීම හැරුණුවිට ජල කලමනාකරණය මෙන්ම අරමුදල් ගොඩනගාගෙන වාරි පද්ධතිය නඩත්තු කර පවත්වාගෙන යාමටත් සාමාජිකයන්ගේ සුබසිද්ධිය සඳහා නායකත්වය ලබාදිමට හැකි පරිදි ගොවි සංවිධාන ශක්තිමත් වී නොමැත.

4.7.9. වන සත්ව හානිය

වන අලි ගැටළුව ඉහතින් විස්තර කරන ලද අතර ඊට අමතරව මොනරුන්ගෙන් සිදුවන හානිය හා රිලවුන්ගෙන් වගා කටයුතු සඳහා වන හානිය උග්‍ර ගැටළුවක්ව පවතී.

අංක	උග්‍ර ගැටලුව	විෂය පථය
1	කුඩාවැව වැව් බැම්ම දුර්වලව පැවතීම නිසා ජලය රඳවා ගැනීම අපහසු අතර සොරොව්වක් නොමැතිවීම නිසා ජලය පරිහරණය දුෂ්කර වීම	වැව පුනරුත්ථපනය හා ජල කළමනාකරණය
2	හොරණක්කාරයාගම වැව ඉස්මත්ත අත්පත් කරගෙන තිබීම, වගාලිඳක් වැව ඇතුලේ සනස් කර වැව් රක්ෂිතයේ කොටසක් සහ වැව ඉහත්තෑවේ ගොඩ බෝග වගා කිරීම	වැවට රොන්මඩ ගලා ඒම සහා වැව් රක්ෂිතය ආරක්ෂා නොවීම
3	හොරණක්කාරයාගම වැව් රක්ෂිතයේ අනවසර ගොඩනැගිල්ලක් ඉදිකිරීම ආරම්භ කර තිබීම	වැව් රක්ෂිතය ආරක්ෂා නොවීම
4	හොරණක්කාරයාගම වැව් බැම්ම මතින් ට්‍රැක්ටර් වැව් කුලට ඇතුල් කිරීම	වැව් බැම්මේ දකුණු පස ප්‍රදේශයෙන් ට්‍රැක්ටර් වැව තුලට දැමීම නිසා වැව් බැම්ම හානිවීම
5	හොරණක්කාරයාගම වැව් බැම්මේ වම්පස වානට ආසන්නයෙන් ඒක් නිශ්චිත ස්ථානයකින් වන අලි නිතර එහාමෙහා යාම	වැව් බැම්ම විනාශ වී තිබීම
6	හොරණක්කාරයාගම වැව් ඉහත්තෑවේ හරක් ගාලක් ඉදිකර වැව් රක්ෂිතය අල්ලා වැට ගසා ඇත.	පරිසර
7	ඉස්වැටිය වාන අලුතින් සකස් කල අතර වාන ආසන්නයේ ගල් සහ පස් කණ්ඩිය ඉවත් නොකිරීම නිසා වාන් යන විට වාන් වතුර වාන් ඇල හා සම්බන්ධ නොවීම හා සපත්තු පාලමට පහලින් වාන් ඇල නැවත හරස් වී තිබීම	වගාබිම් හානි වීම හා ජලය බැස නොයාම
8	නාම්බාකඩ වාන් ඇල ගොඩ වී තිබීම - ආරම්භක ලක්ෂය	වාන් ඇල පිටාර ගෙස් වගාබිම් හානි වීම
9	අමුණු සියල්ලම විනාශ ව තිබීම	ජල කළමනාකරණ
10	කහටගස්දිගිලිය පාසැල් හංදියෙන් වාන් ඇල පිටාර ගොස් පාසැල පවා ජලයෙන් යටවන අතර මෙම පාසැලේ ළමුන් 400 පමන ඉගෙනුම ලබයි.	සමාජ ආරක්ෂණය

11	නබඩවැවේ සිට ඇටඋරුලැව වැව දක්වා පවතින පෝෂක ඇල ගොඩ වී තිබීම	ජල කළමනාකරණ
12	වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව විසින් නඩත්තු කරන ඇල්ලපොතාන අමුනෙන් ජලය ගෙන එන පෝෂක ඇල කහටගස්දිගිලිය දක්වා දීර්ග කිරීම. මෙම ඇල මගින් දැකැති පොතාන වැව දක්වා ජලය ලබාදෙන අතර එම ඇල තවත් කිමී 5 පමණ දුරින් ඇති කහටගස්දිගිලිය දක්වා දීර්ග කිරීම	ජල කළමනාකරණ
13	පට්ටියාවල වැවේ ඇල මාර්ගය යබරගොඩ ස්වභාවික ඇල මාර්ගය හරහා ගෙනයන නිර්මිතය විනාශ වී තිබීම	ජල කළමනාකරණ
14	සියඹලැව වැව ප්‍රතිසංස්කරණය කලාට වාරි පද්ධතිය ප්‍රතිසංස්කරණය නොවීම නිසා ජලය බෙදාගැනීම අපහසු වීම	ජල කළමනාකරණ
15	සියඹලැව වැව මැද සෙරොව්වේ ඇල සමග ඇති ප්‍රෙවිශ මාර්ගය ඉතාම අබලන් තත්වයේ පැවතීම	ජල කළමනාකරණ
16	සියඹලැව වැව මැද සෙරොව්වේ ඇල මාර්ගය දියබස්නා ඇල හරහා නිර්මිතයක් නොමැතිවීම නිසා ජලය ඇල කෙලවර දක්වා ගෙනයාමට නොහැකි වීම.	ජල කළමනාකරණ
17	CSIA ව්‍යාපෘතිය මගින් ඉදිකල සියඹලැව වැව කුඹුරු ඉඩම් සඳහා ප්‍රෙවිශ මාර්ගයට බෝක්කු සකස් කර නොමැති නිසා වැසි අවස්ථාවල ගලා එන ජලය, පාර බාධකයක් වීම නිසා නිවාස සහ වගාබිම් හානි වන අතර මාර්ගයද විනාශ වෙමින් පැවතීම	ප්‍රවේශ මාර්ග අවහිරතා

5. එල්ලංගා පද්ධතිය තුළ දැනටමත් CSIA ව්‍යාපෘතිය මගින් සිදුවන ඉදිකිරීම් කටයුතු සහා ක්‍රියාකාරකම්

දේශගුණික සුහුරු වාරි කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘතිය මගින් කහටගස්දිගිලිය එල්ලංගාවේ ගොවීන් සංවිධානය කොට එම සංවිධාන ශක්තිමත් කර, ප්‍රතිලාභීන්ගේ හා අදාල රාජ්‍ය නිළධාරීන්ගේ ක්‍රියාකාරී දායකත්වය ඇතිව දේශගුණික සුහුරු කෘෂිකාර්මික වත් පිළිවෙත් ප්‍රචලිත කර කෘෂිකාර්මික ඵලදායිතාවය ඉහළ නැංවීම හා දේශගුණික වෙනස්වීම්වලට මුහුණදීමේ ශක්තිය ගොවීන් තුළ ඇති කිරීම සඳහා සිදුකර ඇති ව්‍යාපෘති මැදිහත්වීම් පිළිබඳව විස්තර පහත දැක්වේ.

5.1 ඉදිකිරීම් කටයුතු

මෙම එල්ලංගාවේ CSIA ව්‍යාපෘතිය මගින් 2021 වර්ශයේදී සියඹලෑව හා පට්ටියාවල කෘෂි මාර්ග දෙකක් රු.මි. 10 ක වියදමින් කි.මී. 04 පමණ ප්‍රමානයක් ප්‍රතිසංස්කරණය කලත් 2022 ඇතිවූ උද්ධමනකාරී තත්ත්වය හේතුවෙන් බෝක්කු ඉදිකිරීම් සිදු නොවුනු අතර ඒ නිසා වර්ෂා අවස්ථාවලදී ජලය බැස නොයාම නිසා සමාජීය ගැටලු කිහිපයක් මතු වී ඇති අතර මාර්ගවල පැවැත්මද තර්ජනයකට මුහුණ දී ඇත.

කහටගස්දිගිලිය ග්‍රාමයට වර්ග මීටර 120ක කොන්ක්‍රීට් කමතක් ඉදිකර නිෂ්පාදන සමිතියට බාර දී ඇත. 2023 වර්ෂයේ ආරම්භව 2024 වර්ෂයේ මෙම එල්ලංගාවේ පවතින වැව් 13 න් වැව් 7ක් ප්‍රතිසංස්කරණය කරන ලදී.

<table>
<tr><th>අං</th><th>වැවේ නම</th><th>කරන ලද අලුත්වැඩියා කටයුතු</th><th>ඇස්තමේන්තු වටිනාකම රු.මිලි.</th><th>භෞතික ප්‍රගතිය</th></tr>
<tr><td>01</td><td>උණුන්කැව කුඩා වැව</td><td>• වැව් බැම්ම ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම (383 m)
• වාන් ඇල සුද්ධ කිරීම (75m)
• වම් සොරොව්ව, දකුණු සොරොව්ව අලුතින් ඉදිකිරීම
• සොරොව් ඇලවල් පිළිසකර කිරීම. (870 m)
• නාන තොටුපලක් ඉදිකිරීම
• රොන් මඩ ඉවත් කිරීම (2000m³)</td><td rowspan="3">43.44</td><td rowspan="3">100%</td></tr>
<tr><td>02</td><td>උණුන්කැව මහ වැව</td><td>• වැව් බැම්ම ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම (350 m)
• වාන් ඇල සුද්ධ කිරීම (100m)
• වම් සොරොව්ව, දකුණු සොරොව්ව අලුතින් ඉදිකිරීම
• සොරොව් ඇලවල් පිළිසකර කිරීම. (750 m)
• නාන තොටුපලක් ඉදිකිරීම
• කෘෂිපාර ඉදිකිරීම (670m)
• රොන් මඩ ඉවත් කිරීම. (6000m³)</td></tr>
<tr><td>03</td><td>වලස්වැව</td><td>• වැව් බැම්ම ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම (350 m)
• වාන් නිර්මිතය කොන්ක්‍රීට් කිරීම (10 m)
• සොරොව්ව අලුතින් ඉදිකිරීම
• සොරොව් ඇලවල් පිළිසකර කිරීම. (450 m)
• කෘෂිපාර ඉදිකිරීම (800m)</td></tr>
<tr><td>04</td><td>හොරණක්කාර යාගම වැව</td><td>• වැව් බැම්ම ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම (800 m)
• වම් සොරොව්ව, දකුණු සොරොව්ව අලුතින් ඉදිකිරීම
• සොරොව් ඇලවල් පිළිසකර කිරීම. (1300 m)
• නාන තොටුපලක් ඉදිකිරීම
• කෘෂිපාර ඉදිකිරීම (970m)
• රොන් මඩ ඉවත් කිරීම. (4000m³)</td><td>30.90</td><td>100%</td></tr>
</table>

05	ඉස්වෙටිය වැව	• වැව් බැම්ම ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම (825 m) • වාන් නිර්මිතය කොන්ක්‍රීට් කිරීම (15 m) • වම් සොරොව්ව, දකුණු සොරොව්ව අලුතින් ඉදිකිරීම • වම් සහ දකුණු සොරොව් ඇලවල් ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම. (1150 m) • නාන තොටුපලක් ඉදිකිරීම • කෘෂිපාර ඉදිකිරීම (670m) • රොන් මඩ ඉවත් කිරීම (6000m^3)	48.93	100%
06	කොලොන්ගස් වැව	• වැව් බැම්ම ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම (313 m) • වාන් නිර්මිතය කොන්ක්‍රීට් කිරීම (10 m) • සොරොව්ව අලුතින් ඉදිකිරීම • සොරොව් ඇල ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම. (750 m) • කෘෂිපාර ඉදිකිරීම (1km)		
07	සියඹලාවැව	• වැව් බැම්ම ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම (1970 m) • වාන් නිර්මිතය කොන්ක්‍රීට් කිරීම (20 m) • වම් සොරොව්ව අලුතින් ඉදිකිරීම • සොරොව් ඇලවල් පිළිසකර කිරීම. (100 m) • නාන තොටුපලක් ඉදිකිරීම • අමුණ ඉදිකිරීම	51.60	100%
	මුළු එකතුව		**174.87**	

පුනරුත්ථාපනය කරන ලද වැව්

01. උනුන්කැව කුඩා වැව - සොරොව්ව

02.උනුන්කැව මහවැව

3. හොරණක්කාරයාගම වාන

4. කොලොන්ගස්වැව සොරොව්ව

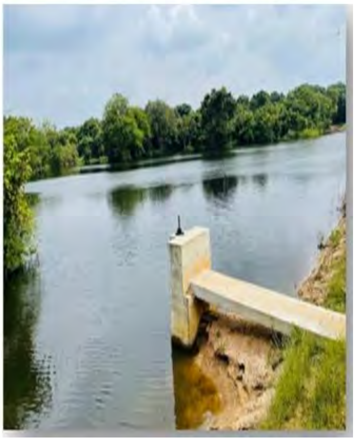

6. නබඩ වැව එල්ලංගා කළමනාකරණ සැලැස්ම

6.1 මූලික පරමාර්ථ

6.1.1 මීහොඳවැව එල්ලංගාවේ පවතින වැව් හා ඊට අදාල භූමියේ තිරසාර පැවැත්ම සහතික වන අයුරින් එක් පද්ධතියක් ලෙස සාමූහිකව කටයුතු කිරීම.

6.1.2 අරමුණු

i. දේශගුණ සුහුරු ආකල්ප හා භාවිතයන් වෙත ගොවීන් යොමු කිරීම.
ii. ජලාධාර ප්‍රදේශය, වැව හා පෝශක ප්‍රදේශය එක් පද්ධතියක් ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීම.
iii. එල්ලංගා පද්ධතිය තුළ සිදුවන පාරිසරික හානිය අවම කිරීම.
iv. එල්ලංගාව පැවති පාරිසරික පද්ධතිය නැවත ගොඩනැගීම.
v. වගා තීව්‍රතාවය (Crop Intensity) ඉහළ දැමීම.
vi. පාංශුඛාදනය අවම කිරීම හා රොන්මඩ තැන්පත් වීම වලකාලීම.
vii. ජල කළමනාකරණය විධිමත් කිරීම.
viii. එල්ලංගාව කළමනාකරණය සඳහා ශක්තිමත් සංවිධාන ව්‍යුහයක් ගොඩනැගීම හා එහි තිරසාර පැවැත්ම තහවුරු කිරීම.
ix. අලි මිනිස් ගැටුම අවම කිරීමට දායක වීම.

6.2 එල්ලංගා පද්ධති කළමණාකරණ සැලැස්ම

එල්ලංගා කළමනාකරණ කමිටුවේ මූලික අරමුණ වනුයේ එල්ලංගාව ආරක්ෂා කිරීම සඳහා තිරසාර ලෙස පවත්වාගෙන යාම සඳහා උපාය මාර්ගගත මැදිහත්වීම් හඳුනාගෙන ඒ සඳහා අවශ්‍ය වඩාත් උචිත ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමය. මේ සඳහා එල්ලංගා කළමනාකරණ කමිටුවේ මූලික වගකීම වනුයේ සියලුම පාර්ශව එකතු කරගෙන එල්ලංගාවේ සියලුම සම්පත් මනාව කළමනාකරණය හා එල්ලංගාව ආරක්ෂා කිරීමය. මෙම කාර්ය ඉටු කිරීම පහසු කරවීම සඳහා එල්ලංගා පැතිකඩක් සහ කළමනාකරණ සැලැස්මක් සකස් කරනු ලබයි.

මේ සඳහා එල්ලංගා කළමනාකරණ කමිටුවේ සියලුම පාර්ශව එකතු වී එල්ලංගාවේ හරස්කඩ චාරිකාව සිදු කර ප්‍රාථමික දත්ත එකතු කරනු ලබන අතර එම දත්ත සහ ද්විතික මූලාශ්‍ර මගින් එල්ලංගාව පිලිබඳ එකතු කරගන්නා දත්ත පදනම් කරගෙන එල්ලංගා පැතිකඩ සහ එල්ලංගා කළමනාකරණ සැලැස්ම සකස් කරනු ලබයි.

නබඩ වැව එල්ලංගාවේ හරස්කඩ චාරිකාව 2024 පෙබ. 27 හා 28 දෙදින පවත්වනු ලැබූ අතර එහිදී එල්ලංගාව උප කොටස් (Polygon) 3 කට බෙදා ඒවායේ පවතින සමාජ, ආර්ථික, භූගෝලීය, කෘෂිකාර්මික,ජල විද්‍යාත්මක,පාරිසරික ගැටළු ඒවායේ ප්‍රමාණයන් එම ගැටළු වල ස්ථානීය පිහිටීම, ඒවාට සොයන විසඳුම පිළිබඳ තොරතුරු එකතු කර ගන්නා ලදී.

මෙම හරස්කඩ චාරිකාව තුළින් හඳුනා ගත් ගැටළු හා යෝජනා සමාලෝචනය කර වඩාත් උග්‍ර ගැටළු හඳුනා ගන්නා ලද අතර, එම ගැටළු විසඳීම සඳහා දීර්ඝ කාලීන, මධ්‍ය කාලීන හා කෙටි කාලීන ක්‍රියාකාරකම් හා කාල වකවානු ඇතුලත් නබඩ වැව එල්ලංගා කළමනාකරණ සැලැස්ම සකස් කරන ලදී.

ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම -කොක්කඹේ එල්ලංගා පද්ධති කළමනාකරණ කමිටුව

No	උග්‍ර ගැටලුව	වසඳුම	විසඳුම ඉදිරිපත් කිරීමේ වගකිවයුතු සමාජිකයා		දල ඇස්තමේ: රු.මි.	2025					
			ප්‍රධාන	සම්බන්ධීකරණය		ජන	පෙබ	මාර්	අප්‍රේ	මැයි	ජුනි
1	වැව් ඉස්මත්තේ ගොඩ බෝග වගාව සඳහා අවිධිමත් බිම් සැකසීම නිසා පාංශු ඛාදනය ඉහලයාම තුලින් නිරන්තරයෙන් සිදුවන පස නිසරුවීම.	වැව ඉස්මත්තේ කන්න වගාවන් සිදු කරන සියලු ගොඩ ඉඩම් බහුවාර්ශික බෝග වගාවට පරිවර්තනය කිරීම									
1.1		සමීක්ෂණයක් මගින් ඉඩම් හඳුනාගැනීම, ඔවුන් දැනුවත් කිරීම හා අවශ්‍යතා ලේකන සකස් කිරීම	කෘ.උපදේ/ දේ.සු.කෘ.වි. හා ආ.සං.හැ.ව.වි - CSIAP	ආ.සං.හැ.ව.වි.- CSIAP							
1.2		පැල මිලදීගැනීම	ප්‍රසම්පාදන නිලධාරි	ආ.සං.හැ.ව.වි - CSIAP	2.00						
1.3		පාංශුඛාදන වැටි යෙදීම සඳහා ඇස්තමේන්තු සැකසීම හා වැටි යෙදීම	කෘ.උපදේ/ තාක්ෂණ නිලධාරී	දේ.සු.කෘ.වි. CSIAP	2.00						
1.4		අවශ්‍ය අවස්ථාවලදී වගාලිං සඳහා මුල්‍ය සහාය ලබාදීම	දේ.සු.කෘ.වි. හා ආ.සං.හැ.ව.වි - CSIAP		3.00						
2	වැව් රක්ෂිත අනීතිකව අත්පත් කරගෙන තිබීම	වැව් රක්ෂිත මායිම් ගල් යොදා සළකුණු කිරීම									
2.1		නීතියානුකූල මැණුම් නියෝගයක් මගින් මායිම් තහවුරු කිරීම	ගො.ජ.ප්‍රා.නි. - පරංගියවාඩිය	ආ.සං.හැ.ව.වි - CSIAP	1.00						

	2.2	මායිම් ගල් යොදා වැව් මායිම් සලකුණු කිරීම	අදාල ගො.සං හා කෘ.ප.නි.ස	ජ.ක.වි - CSIAP	4.00						
3	මිනිස් ක්‍රියාකාරකම් හේතුවෙන් වැව් ආශ්‍රිත පරිසර පද්ධතිය විනාශවීම නිසා වැව්වල රොන්මඩ තැන්පත්වීම, ලවනතාවය ඉහල යාම හා වාශ්පීකරණය ඉහල යාම										
	3.1	ප්‍රජා සහබාගිත්වය සහිතව පරිසර පද්ධතීන් නැවත ස්ථාපනය කිරීම	ගො.සං./ පරිසර නිලධාරි - CSIAP	ජ.ක.වි - CSIAP	0.80						
	3.2	හොරණක්කාරයාගම වැව් ඉහත්තැවේ ඉදි කර ඇති හරක් ගාල අපද්‍රව්‍ය වැවට මුදාහැරීම අවම වන පරිදි එය වැඩි දියුණු කිරීම.	ප.සං.නිලධාරී හා කෘ.ප.නි.ස	ගො.ජ.ප්‍රා.නි. - පරංගියවාඩිය/ ආ.සං.හැ.ව.වි - CSIAP	0.20						
4	වාරි නිර්මිත (අමුණු කිපයක්ද සහිතව) දුර්වල වීම නිසා කාර්යක්ෂම ජල කළමනාකරණයක් කිරීමට නොහැකි වීම හා ජලය ප්‍රමාණවත් නොවීම.										
	4.1	සෙල්ලිගේ ඔය ප්‍රධාන අමුනේ දොරවල් පිලිසකර කිරීම	ගො.ජ.සං.දෙ./ ජල කළ.වි, - CSIAP	ආ.සං.හැ.ව.වි.- CSIAP	4.00						

		4.2	නබඩවැව පාසැල් හංදියෙන් වාන් ඇල පැති බැම්මක් යොදා පාසැල් භූමියට සිදුවන හානිය අවම කිරීම	ගො.ජ.සං.දෙ./ ජල කළ.වි, - CSIAP	ආ.සං.හැ.ව.වි.- CSIAP	2.00						
		4.3	කෝන්ගොල්ලැව අමුනේයාය - පට්ටියාවල අමුණ පිළිසකර කිරීම .	ගො.ජ.සං.දෙ./ ජල කළ.වි, - CSIAP	ආ.සං.හැ.ව.වි.- CSIAP	2.50						
		4.4	නබඩවැවේ සිට ඇටඋරුලැව වැව දක්වා පවතින පෝෂක ඇල පිළිසකර කිරීම	ගො.ජ.සං.දෙ./ ජල කළ.වි, - CSIAP	ආ.සං.හැ.ව.වි.- CSIAP	3.00						
		4.5	ඇටඋරුලැව දොර දෙක අමුණ පිළිසකර කිරීම	ගො.ජ.සං.දෙ./ ජල කළ.වි, - CSIAP	ආ.සං.හැ.ව.වි.- CSIAP	2.00						
		4.6	ඇත්දැන්නාව අමුණ පිළිසකර කිරීම	ගො.ජ.සං.දෙ./ ජල කළ.වි, - CSIAP	ආ.සං.හැ.ව.වි.- CSIAP	2.00						
		4.7	ඇත්දැන්නාව ලලිත්ගේ අමුණ පිළිසකර කිරීම	ගො.ජ.සං.දෙ./ ජල කළ.වි, - CSIAP	ආ.සං.හැ.ව.වි.- CSIAP	2.00						
		4.8	පට්ටියාවල වැවේ ඇල මාර්ගය යබරගොඩ ස්වභාවික ඇල මාර්ගය හරහා හියුම් පයිප්ප යොදා පැන්නුමක් සකස් කිරීම	ගො.ජ.සං.දෙ./ ජල කළ.වි, - CSIAP	ආ.සං.හැ.ව.වි.- CSIAP	2.00						
		4.9	කුඩාවැව වැව් බැම්ම පුනරුත්ථපනය කර සෙරොව්ව ඉදිකිරීම	ගො.ජ.සං.දෙ./ ජල කළ.වි, - CSIAP	ආ.සං.හැ.ව.වි.- CSIAP	1.50						
		4.10	සියඹලැව වැව දකුණු ඉවුර ඇල ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම	ගො.ජ.සං.දෙ./ ජල කළ.වි, - CSIAP	ආ.සං.හැ.ව.වි.- CSIAP	4.00						

	4.11	සියඹලෑව වැව මැද සෙරොව්වේ ඇල සහා ඒ සමග ඇති ප්‍රෙව්ශ මාර්ගය සකස් කිරීම	ගො.ජ.සං.දෙ./ ජල කළ.වි, - CSIAP	ආ.සං.හැ.ව.වි.- CSIAP	4.00						
	4.12	සියඹලෑව වැව, මැද සෙරොව්වේ ඇල මාර්ගය දියබස්නා ඇල හරහා නිර්මිතයක් සකස් කර ඇල පිලිසකර කිරීම	ගො.ජ.සං.දෙ./ ජල කළ.වි, - CSIAP	ආ.සං.හැ.ව.වි.- CSIAP	4.00						
	4.13	CSIA ව්‍යාපෘතිය මගින් ඉදිකල සියඹලෑව වැවේ කුඹුරු ඉඩම් සඳහා ප්‍රෙව්ශ මාර්ගයට බෝක්කු යොදා සකස් කිරීම	ගො.ජ.සං.දෙ./ ජල කළ.වි, - CSIAP	ආ.සං.හැ.ව.වි.- CSIAP	4.00						
5	අලින්,වන සතුන්ගෙන් හා මිනිස් ක්‍රියාකාරකම් නිසා වැව් නිර්මිත වලට හානි සිදුවීම										
	5.1	හොරණක්කාරයාගම වැව් බැම්මේ වම්පස වානට ආසන්නයෙන් අලි නිතර එහාමෙහා යාමෙන් වැව් බැම්ම විනාශ වීම වලකාලීම	ගො.ජ.සං.දෙ./ ජල කළ.වි, - CSIAP	ආ.සං.හැ.ව.වි.- CSIAP	2.00						

	5.2	හොරණක්කාරයාගම වැව් බැම්මේ දකුණු පස කොටසින් වැව තුලට ට්‍රැක්ටර් දැමීමට හා එහිදී බැම්මට වන හානිය වැලකීමට බැම්ම හරහා පිවිසුමක් සකස් කිරීම	ගො.ජ.සං.දෙ./ ජල කළ.වි, - CSIAP	ආ.සං.හැ.ව.වි.- CSIAP	1.00						
6	වාන් ඇල මාර්ග නිසිපරිදි නඩත්තු නොකිරීම නිසා වාන් ජලය කුඹුරු වලට පැමිණීමෙන් වගාවන් විනාශ වීම										
	6.1	ඉස්වැටිය වාන් ඇල ආරම්භයේ ඇති ගල් සහ පස් කණ්ඩිය ඉවත් කර පැරණි වාන් ඇලට සම්බන්ධ කිරීම හා සපත්තු පාලම දක්වා වාන් ඇල සකස් කිරීම	ගො.ජ.සං.දෙ./ ජල කළ.වි, - CSIAP	ආ.සං.හැ.ව.වි.- CSIAP	2.50						
	6.2	නාම්බාකඩ වාන් ඇල පිලිසකර කිරීම			2.50						
7	ගොවි සංවිධාන ශක්තිමත් නොවීම නිසා වාරි පද්ධති නිරන්තර නඩත්තුවක් සිදු නොවීම හා ජල කළමනාකරණය සිදු නොවීම										

	7.1	ජල කලමනාකරණ පුහුණුව ලබාදීම හා භාවිතය පිලිබඳව සමීප සුපරීක්ෂණය සහා සටහන් තබාගැනීමට හුරු කිරීම			0.20						
	7.2	ජල කලමනාකරණය ප්‍රසස්ත මට්ටමින් සිදුකෙරෙන ගොවි සංවිධාන සමග අත්දැකීම් හුවමාරුවට අවස්ථාව ලබාදීම			0.30						
		එකතුව			**58.50**						

07. ඇමුණුම්

ඇමුණුම් 01 - ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් එල්ලංගා කලමණාකරන කමිටු පිහිටුවීම සම්බන්ධයෙන් නිකුත් කර ඇති 2023.08.03 දිනැති අංක 6/ 2023 දරන චක්‍ර ලේඛය

ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව
கமநல அபிவிருத்தித் திணைக்களம்
DEPARTMENT OF AGRARIAN DEVELOPMENT

මගේ අංකය எனது இல. My No.	7/3/9/CMC/2023	ඔබේ අංකය உமது இல. Your No.		දිනය திகதி Date	2023.08. 03

චක්‍රලේඛ අංකය - 06/2023

සියලුම දිස්ත්‍රික් ලේකම්වරුන් සහ ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරුන් වෙත,

<u>එල්ලංගා පද්ධති කළමනාකරණ කමිටු පිහිටුවීම හා පවත්වා ගෙන යාම.</u>
<u>Cascade Management Committee (CMC) Establishment & Continuity</u>

රට අභ්‍යන්තරයේ සිට මුහුදට ගලා බසින ප්‍රධාන ගංගා (Rivers) තෘතීයික ජල මාර්ග ලෙසත්, එම ප්‍රධාන ගංගා වලට එකතුවන අතු ගංගා (Tributarite) ද්විතීයික ජල මාර්ග ලෙසත්, එම අතු ගංගා වලට ජලය සපයන කුඩා ජල මාවත් (Small water ways) ප්‍රාථමික ජල මාර්ග ලෙසත් හැඳින්වේ. ග්‍රාමීය වැව් හා අමුණු වැඩි ප්‍රමාණයක් ප්‍රාථමික ජල් මාර්ග හරහා ඉදිකර ඇති අතර භූමිය මතුපිට ජලය ගබඩා කර පහළට ගලා යාමට සැලැස්වීමට සකස් කර ඇති වැව් ද ඊට ඇතුළත් වේ.

02. මෙරට අභ්‍යන්තරයේ පවතින ප්‍රාථමික ජල මාර්ගයක් හෝ ප්‍රාථමික ජල මාර්ග ජාලයක පිහිටා ඇති, ජල විද්‍යාත්මක විශයෙන් එකට බැඳුණු කුඩා හා මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ වැව් පද්ධති හෝ වැව් හා අමුණු පද්ධති හෝ අමුණු පද්ධති වලින් සමන්විත, මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ ජල පෝෂක ප්‍රදේශයක් (Meso-catchment) එල්ලංගා පද්ධතිය ලෙස හැඳින්වේ.

03. ශ්‍රී ලංකාවේ එල්ලංගා පද්ධති 1166 ක් දැනට හඳුනාගෙන ඇත. මෙම එල්ලංගා පද්ධති ආශ්‍රිතව භූ විද්‍යාත්මක, ජල විද්‍යාත්මක, පරිසර විද්‍යාත්මක සහ සමාජ ආර්ථික ප්‍රගමණය උදෙසා සම්පත් භාවිතය කාර්යක්ෂමව හා තිරසරව පවත්වාගෙන යාම ඉලක්ක කරගනිමින් 1968 අංක 48 දරන වාරිමාර්ග (සංශෝධන) ආඥා පනතින් සංශෝධිත 1946 අංක 32 දරන වාරිමාර්ග ආඥා පනතේ 1 (අ) 1, 2, 3, 4 වගන්ති ප්‍රකාරව ගොවිජන සංවර්ධන කොමසාරිස් ජනරාල් වෙත පැවරී ඇති බලතල අනුව සහ උක්ත පනත යටතේ පවත්වනු ලබන දිස්ත්‍රික් කෘෂිකර්ම කමිටුවේදී වාරි කර්මාන්ත ආශ්‍රිත වී වගාව ඇතුළු කෘෂිකර්මයට බලපාන හෝ අනුෂාංගික සියලු කරුණු සම්බන්ධව කටයුතු කිරීමට උක්ත පනතෙන් ඔබ වෙත පැවරී ඇති බලතල අනුව එල්ලංගා පද්ධති කළමනාකරණ කමිටු [Cascade Management Committee (CMC)] පිහිටුවීම හා පවත්වාගෙන යාම සම්බන්ධයෙන් කෘෂිකර්ම කමිටුවේදී සමාලෝචනය කරන ලෙසත් ඊට පහත සඳහන් කරුණු මාර්ගෝපදේශ විශයෙන් යොදාගන්නා ලෙසත් කාරුණිකව දන්වා සිටිමි.

<u>3.1. එල්ලංගා පද්ධති කළමනාකරණ කමිටු පිහිටුවීමේ පරමාර්ථ</u>

i. එල්ලංගාවක පිහිටි සියලු ස්වාභාවික සම්පත්, එනම් පස, ජලය, වන සම්පත, ජෛව පද්ධති, ඉඩම් හා වාරිමාර්ග පද්ධති කළමනාකරණය කිරීම සඳහා ප්‍රතිලාභීන් සහ අදාළ රාජ්‍ය නිලධාරීන් ඒකාබද්ධ ප්‍රවේශයකින් කටයුතු කිරීම සඳහා ආයතනික ව්‍යුහයක් සකස් කිරීම.

ii. වාරි කෘෂිකර්මය, පශු සම්පත් කටයුතු සහ විවිධ විවර කර්මාන්තය, සඳහා ජලය සැපයීම, වන සම්පත හා වන ජීවී අවශ්‍යතා තුලනාත්මකව පවත්වාගෙන යාම, භූගත ජල මට්ටම ප්‍රශස්ත ලෙස පවත්වාගෙන යාම, දේශීය වගාව ඇතුළු ගෘහස්ථ ජල අවශ්‍යතාවයන් පිරිමින් ලෙස කළමනාකරණය කිරීම.

ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව, අංක 42, ශ්‍රීමත් මාර්කස් ප්‍රනාන්දු මාවත, තැ. පෙ. 537, කොළඹ 07.
கமநல அபிவிருத்தித் திணைக்களம், இல. 42, ...

iii. කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා ජලය භාවිතා කරන්නන් ඇතුළුව එල්ලංගා පද්ධතිය නඩත්තු කිරීම සඳහා ලනනතුන් පරිශීලකයන්ගේ සහ පාර්ශවකරුවන්ගේ දායකත්වය ලබාගැනීම.

3.2. එල්ලංගා පද්ධති කළමනාකරණ කමිටු පිහිටුවීමේ අරමුණු

i. එල්ලංගා පද්ධති කළමනාකරණය හා තිරසර පැවැත්ම සඳහා නීතිමය පිළිගැනීමක් සහිත ආයතනික ව්‍යුහයක් ඇති කිරීම.
ii. එක් එක් එල්ලංගා පද්ධති වලට අදාළව එහි ක්‍රියාකාරීත්වයට හා තිරසර පැවැත්මට අදාළ වන ගැටළු හා යෝජිත විසඳුම් ඒකාබද්ධ ප්‍රවේශයකින් යුක්තව සාකච්ඡා කර නීතිමය වශයෙන් පිළිගත් ක්‍රමවේදයක් ඇති කිරීම.
iii. එල්ලංගා පද්ධතිය තුළ පිහිටි වාරි කෘෂිකාර්මික, ජල කළමනාකරණ, පාරිසරික, සමාජ ආර්ථික හා භූ විද්‍යාත්මක සාධක පද්ධතියේ මනා ක්‍රියාකාරීත්වය සඳහා අඛණ්ඩව හා සක්‍රියව පවත්වාගෙන යාමට ක්‍රමවේදයක් ඇති කිරීම.
iv. එල්ලංගා පද්ධතියේ සංවර්ධන කටයුතු වලදී, මුළු පද්ධතියට සිදුවන හායනයන් වලක්වා ගනිමින් අවශ්‍යතා තහවුරු කිරීම, ජල සම්පත් කාර්යක්ෂමව පරිහරණය සඳහා වගා කන්න පදනම් කර ගනිමින් සැලසුම් සකස් කිරීම.
v. එල්ලංගා පද්ධතිය සඳහා ඒකාබද්ධ කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන සැලැස්මක් සකස් කිරීම හා එම සැලැස්මෙ ක්‍රියාත්මක තත්ත්වය පසුවිපරම කිරීම.
vi. එල්ලංගා පද්ධතියක පැවතිය යුතු අංගෝපාංග ප්‍රතිස්ථාපනය සඳහා අවශ්‍ය කටයුතු කිරීම.
vii. එල්ලංගා පද්ධති හා බැඳුනු සමාජ ආර්ථික සම්බන්ධතා ආරක්ෂා කිරීම හා ඒ පිළිබඳව පාර්ශවකරුවන් දැනුවත් කිරීම

3.3. එල්ලංගා පද්ධති කලමනාකරණ කමිටුවේ කාර්යභාරය

i. එල්ලංගා පද්ධතිය සඳහා වන සැලසුම් සකස් කිරීම, ක්‍රියාත්මක කිරීම හා පසුවිපරම් කිරීම.
ii. එල්ලංගා පද්ධති කළමනාකරණ කමිටු සාමාජිකයන් විසින් ඉදිරිපත් කරනු ලබන ගැටලු, යෝජනා සහ සැලසුම් සඳහා විසඳුම් ලබාදීම සහ විසඳිය නොහැකි ගැටලු අදාළ වන පරිදි ප්‍රාදේශීය / දිස්ත්‍රික් කෘෂිකර්ම කමිටුව වෙත යොමු කර විසඳා ගැනීම.
iii. එල්ලංගා පද්ධති කලමනාකරණයට අදාල වාර්තාවක් අවස්ථානුකූලව ප්‍රාදේශීය / දිස්ත්‍රික් කෘෂිකර්ම කමිටුව වෙත ඉදිරිපත් කිරීම.
iv. ග්‍රාමීය වැව් එල්ලංගාවන් තුළ පිහිටි සියලුම ජල මූලාශ්‍ර හා ජල පාරිභෝගිකයින් එක්ව එල්ලංගාව අයත් මධ්‍යම ජල පෝෂක ප්‍රදේශය (Meso-Catchment) සඳහා ඒකාබද්ධ කෘෂිකාර්මික සැලැස්මක් පිළියෙල කොට ක්‍රියාත්මක කිරීම.
v. එල්ලංගාවක් තුළ කටයුතු කරන සියලුම ජල පාරිභෝගිකයන්ගේ අවශ්‍යතා අනුව ජල පෝෂක ප්‍රදේශය තුළ පවතින ස්වභාවික සම්පත් කළමනාකරණයට අදාළ තීරණ ගැනීම හා ක්‍රියාත්මක කිරීම.
vi. ස්වභාවික ආපදා, ව්‍යසන හා හානිකර මානව ක්‍රියාකාරකම් අවම කරගැනීමට හැකිවන පරිදි සියලු ජල මූලාශ්‍ර කළමනාකරණය කිරීම.
vii. එල්ලංගාව තුළ පිහිටි සියලු ජල මූලාශ්‍ර ආශ්‍රිත ජල පාරිභෝගිකයන් අතර කාර්යක්ෂම තොරතුරු සන්නිවේදන ක්‍රමයක් ස්ථාපිත කිරීම.
viii. එල්ලංගාව තුළ ඇති පරිසර පද්ධති වලට අදාළ යෙදවුම් හා නිමවුම් ප්‍රශස්ත ලෙස කළමනාකරණය සඳහා විධිමත් ක්‍රමවේදයක් ස්ථාපිත කිරීම.
ix. පවතින හා ඉදිරියේදී ඇතිවිය හැකි බවට අනාවැකි පල කරන දේශගුණික විචලනයන් සඳහා යෝග්‍ය වූ දේශගුණික සුහුරු උපායමාර්ගික සැලසුම් ක්‍රියාවට නැංවීම සහ ජල පාරිභෝගිකයන් එවැනි දේශගුණික අනුගත වීම් වලට හුරු කිරීම.
x. එල්ලංගා පද්ධතිය තුළ ජල පාරිභෝගිකයන් අතර දැනුම, ආකල්ප, කුසලතාවයන් සහ සම්පත් ඵලදායී ලෙස හුවමාරු කරගැනීම.
xi. ජල පාරිභෝගියන්ගේ ඉඩම්, ජලය හා පරිසර පද්ධතිවල ඵලදායිතාවය ඉහළ නැංවීමට කටයුතු කිරීම.

xii. කෘෂිකර්මයට හා ජල පරිභෝජනයට අදාළ වන පරිසර පද්ධති හා සම්බන්ධ සාම්ප්‍රදායික නීති හා පනවන ලද නීති බලාත්මක කිරීමට අවශ්‍ය සහය ලබා දීම.

xiii. ඉඩම් හිමි ගොවීන්ගේ හා බුක්තිකරුවන්ගේ රැස්වීම (වගා කන්න රැස්වීම) පැවැත්වීම සඳහා අවශ්‍ය මූලික තීරණ ගැනීමට ගොවීන්ට සහාය වීම, ඊට අදාල සම්බන්ධීකරණ කටයුතු සිදු කිරීම සහ පසුවිපරම් කිරීම.

xiv. එල්ලංගා පද්ධති බල ප්‍රදේශය තුළ සියලු ජල මූලාශ්‍ර සහ ඊට අනුබද්ධ අනිකුත් පරිසර පද්ධති වල තිරසර බව සඳහා අදාල රාජ්‍ය ආයතනවල මග පෙන්වීම හා උපදෙස් අනුගමනය කරමින් සංරක්ෂණය කරවීමට ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම.

xv. එල්ලංගා පද්ධතියට හානිකරන පාර්ශවයන්ට එරෙහිව නීතිමය පියවර ගැනීමට අවශ්‍ය කටයුතු කිරීම.

xvi. එල්ලංගා පද්ධතියේ සැම සංවර්ධන ක්‍රියාවලියකදීම ඒ සඳහා ක්‍රියාකාරී ලෙස දායකත්වය ලබාදීම හා ප්‍රගති සමාලෝචනය කිරීම.

xvii. එල්ලංගා පද්ධතියේ වාරි කර්මාන්ත වල කන්න රැස්වීම් තීරණ ක්‍රියාත්මක කිරීමේ තත්ත්වය පසුවිපරම් කිරීම.

xviii. එල්ලංගා පද්ධතියේ වාරි කර්මාන්ත වල මෙහෙයුම් හා නඩත්තු වැඩසටහන පසුවිපරම් කිරීම.

3.4. එල්ලංගා පද්ධති කලමණාකරණ කමිටුවේ සංයුතිය

3.4.1 ප්‍රාදේශීය මට්ටම

මෙම කමිටුව අදාල ප්‍රාදේශීය ලේකම් බල ප්‍රදේශයේ පහත නිලධරයන්ගෙන් සමන්විත වේ.

i. ප්‍රාදේශීය ලේකම්
ii. ගොවිජන සංවර්ධන ප්‍රාදේශීය නිලධාරී
iii. කෘෂිකර්ම උපදේශක
iv. පළාත් වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව නියෝජනය කරමින් ඉංජිනේරු / තාක්ෂණික නිලධාරි
v. ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව නියෝජනය කරමින් ප්‍රාදේශීය ඉංජිනේරු / තාක්ෂණික නිලධාරි
vi. කෘෂිකර්ම පර්යේෂණ හා නිෂ්පාදන සහකාර
vii. ග්‍රාම නිලධාරි
viii. සමෘද්ධි සංවර්ධන නිලධාරි
ix. ආර්ථික සංවර්ධන නිලධාරී
x. ඉඩම් පරිහරණ හා ප්‍රතිපත්ති සැලසුම් දෙපාර්තමේන්තුවේ නියෝජිතයෙකු
xi. පළාත් ධීවර දෙපාර්තමේන්තුවේ නියෝජිතයෙකු
xii. ජලජීවී වගා සංවර්ධන අධිකාරියේ නියෝජිතයෙකු
xiii. පරිසර අධිකාරියේ නියෝජිතයෙකු
xiv. පොලිස් පරිසර ඒකකයේ නියෝජිතයෙකු
xv. සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුවේ නියෝජිතයෙකු
xvi. කෘෂිකාර්මික හා ගොවිජන රක්ෂණ මණ්ඩලයේ නියෝජිතයෙකු
xvii. වාරි මාර්ග ඉංජිනේරු/තාක්ෂණ නිලධාරි
xviii. වන ජීවි සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ නියෝජිතයෙකු
xix. වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ නියෝජිතයෙකු
xx. භූ විද්‍යා හා පතල් කැණීම් කාර්යාංශයේ නියෝජිතයෙකු
xxi. ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලපවාහන මණ්ඩලයේ නියෝජිතයෙකු
xxii. පුරාවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුවේ නියෝජිතයෙකු
xxiii. සිවිල් ආරක්ෂක දෙපාර්තමේන්තුවේ නියෝජිතයෙකු
xxiv. පළාත් පාලන ආයතන නියෝජනය කරමින් බලයලත් නිලධරයකු
xxv. ගොවි සංවිධාන, කාන්තා ගොවි සංවිධාන, නිෂ්පාදන ගොවි සංවිධාන නියෝජනය කරමින් එක් එක් ගොවි සංවිධානයේ සභාපති හෝ ලේකම්
xxvi. ප්‍රජා ජල සංවිධානයක නියෝජිතයෙක්

xxvii. වෙනත් ප්‍රජා සංවිධාන හා පරිසර සංවිධාන නියෝජනය කරමින් එක් සංවිධානයකින් එක් නියෝජිතයෙකු

3.4.2.<u>**දිස්ත්‍රික් මට්ටම**</u>

මෙම කමිටුව අදාල දිස්ත්‍රික්කයේ පහත නිලධරයන්ගෙන් සමන්විත වේ.

i. දිසාපති හෝ දිස්ත්‍රික් ලේකම්
ii. ප්‍රාදේශිය ලේකම්
iii. ගොවිජන සංවර්ධන නියෝජ්‍ය / සහකාර කොමසාරිස්
iv. පළාත් පාලන ආයතන නියෝජනය කරමින් පළාත් පාලන සහකාර කොමසාරිස් හෝ නියෝජිතයෙකු
v. දිස්ත්‍රික් කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂක
vi. පළාත් හා අන්තර් පළාත් නියෝජ්‍ය කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂකවරුන්
vii. වාරි මාර්ග අධ්‍යක්ෂක හෝ ප්‍රධාන ඉංජිනේරු
viii. පළාත් වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව නියෝජනය කරමින් නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂක හෝ නියෝජිතයෙකු
ix. ඉඩම් පරිහරණ හා ප්‍රතිපත්ති සැලසුම් දෙපාර්තමේන්තුවේ සහකාර අධ්‍යක්ෂක හෝ දිස්ත්‍රික් භාර නිලධාරි
x. පළාත් ධීවර දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂක හෝ නියෝජිතයෙකු
xi. ජලජීවී වගා සංවර්ධන අධිකාරියේ සහකාර අධ්‍යක්ෂක හෝ දිස්ත්‍රික් භාර නිලධාරි
xii. පරිසර අධිකාරියේ දිස්ත්‍රික් සහකාර අධ්‍යක්ෂක හෝ දිස්ත්‍රික් භාර නිලධාරි
xiii. සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුවේ නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂක හෝ නියෝජිතයෙකු
xiv. කෘෂිකාර්මික හා ගොවිජන රක්ෂණ මණ්ඩලයේ සහකාර අධ්‍යක්ෂක හෝ නියෝජිතයෙකු
xv. වන ජීවී සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ සහකාර අධ්‍යක්ෂක හෝ දිස්ත්‍රික් භාර නිලධාරි
xvi. වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ දිසා වන නිලධාරී හෝ නියෝජිතයෙකු
xvii. ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලපවාහන මණ්ඩලයේ දිස්ත්‍රික් භාර නිලධාරි හෝ ඉංජිනේරු
xviii. පුරාවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුවේ සහකාර අධ්‍යක්ෂක හෝ දිස්ත්‍රික් භාර නිලධාරි
xix. භූ විද්‍යා හා පතල් කැණීම් කාර්යාංශයේ නියෝජිතයෙකු
xx. ගොවිජන සංවර්ධන ප්‍රාදේශිය නිලධාරී
xxi. පොලිස් පරිසර ඒකකයේ ස්ථාන භාර නිලධාරී
xxii. සිවිල් ආරක්ෂක දෙපාර්තමේන්තුවේ නියෝජිතයෙකු
xxiii. දිස්ත්‍රික් ගොවි සංවිධාන බලමණ්ඩලය නියෝජනය කරමින් සභාපති / ලේකම් හෝ නියෝජිතයෙකු
xxiv. ප්‍රජා ජල සංවිධාන භාර නිලධාරි හෝ දිස්ත්‍රික් නියෝජිතයෙකු
xxv. වෙනත් ප්‍රජා සංවිධාන හා පරිසර සංවිධාන වල දිස්ත්‍රික් මට්ටම නියෝජනය කරමින් එක් සංවිධානයකින් එක් නියෝජිතයෙකු

සැ:යු :- ***එල්ලංගා පද්ධති බලප්‍රදේශ සීමාව තුළ අදාළ ආයතනයේ බල ප්‍රදේශ එකකට වැඩි ගණනක් පවතින අවස්ථාවක දී එම එක් එක් බල ප්‍රදේශය නියෝජනය කරමින් ඉහත අනුව බලයලත් නිලධාරීන් සහභාගී විය යුතුය.***

3.5. එල්ලංගා පද්ධති කලමණාකරණ කමිටුවක නිලධාරී මණ්ඩලය - ප්‍රාදේශීය මට්ටම

i. එල්ලංගා පද්ධතියට ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාස එකකට වැඩි ගණනක් පවතින අවස්ථාවක දී සහභාගී වන සෑම ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරයෙක්ම කමිටුවේ සම සභාපති ලෙස නිල වශයෙන් කටයුතු කළ යුතුය.

ii. එල්ලංගා පද්ධතියට අදාල ගොවිජන සේවා බල ප්‍රදේශයේ ගොවිජන සංවර්ධන ප්‍රාදේශීය නිලධාරි කමිටුවේ ලේකම් ලෙස නිල වශයෙන් කටයුතු කළ යුතුය. එල්ලංගා පද්ධතියට ගොවිජන සේවා බල ප්‍රදේශ එකකට වැඩි ගණනක් පවතින අවස්ථාවන්හි දී වැඩි පෝෂිත අක්කර ගණනක් පවතින බල ප්‍රදේශයේ ගොවිජන සංවර්ධන ප්‍රාදේශීය නිලධාරි ලේකම් ලෙස කටයුතු කළ යුතුය.

iii. කමිටුවේ සභාපතිවරයාගේ උපදෙස් පරිදි ලේකම්වරයා විසින් රැස්වීම් කැඳවීම සිදු කළ යුතුය.

3.6. එල්ලංගා පද්ධති කලමණාකරණ කමිටුවක නිලධාරී මණ්ඩලය - දිස්ත්‍රික් මට්ටම

i. එල්ලංගා පද්ධතියට දිස්ත්‍රික් එකකට වැඩි ගණනක් පවතින අවස්ථාවක දී සහභාගී වන සෑම දිස්ත්‍රික් ලේකම්වරයෙක්ම කමිටුවේ සම සභාපති ලෙස නිල වශයෙන් කටයුතු කළ යුතුය.

ii. එල්ලංගා පද්ධතියට අදාළ දිස්ත්‍රික් නියෝජ්‍ය / සහකාර කොමසාරිස්වරුන් කමිටුවේ ලේකම් ලෙස නිල වශයෙන් කටයුතු කළ යුතුය. එල්ලංගා පද්ධතියට ගොවිජන සේවා බල ප්‍රදේශ එකකට වැඩි ගණනක් පවතින අවස්ථාවන්හි දී වැඩි පෝෂිත අක්කර ගණනක් පවතින දිස්ත්‍රික් නියෝජ්‍ය / සහකාර කොමසාරිස්වරුන් ලේකම් ලෙස කටයුතු කළ යුතුය.

iii. කමිටුවේ සභාපතිවරයාගේ උපදෙස් පරිදි ලේකම්වරයා විසින් රැස්වීම් කැඳවීම සිදු කළ යුතුය.

04. ශ්‍රී ලංකාවේ කෘෂිකර්මාන්තයේ තිරසර බව රඳා පවතින ප්‍රධාන අංගයක් වන ජෛව පද්ධති කළමනාකරණය සඳහා එල්ලංගා වාරිමාර්ග කළමනාකරණය විධිමත් කිරීම සඳහා පිහිටවනු ලබන එල්ලංගා පද්ධති කළමනාකරණ කමිටු [Cascade Management Committee (CMC)] තුළින් අපේක්ෂිත කාර්යභාරය ඉටුකරගැනීම සඳහා ඒකාබද්ධ ප්‍රවේශයකින් කටයුතු කරනු ඇතැයි අපේක්ෂා කරමි.

ජේ.එච්.එම්.එල්.අබේරත්න
ගොවිජන සංවර්ධන කොමසාරිස් ජනරාල්

පිටපත් :-

i. ලේකම්, රාජ්‍ය පරිපාලන, ස්වදේශීය කටයුතු, පළාත් සභා හා පළාත් පාලන අමාත්‍යාංශය
ii. ලේකම්, කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය
iii. සියලුම පළාත් ප්‍රධාන ලේකම්වරුන්
iv. විගණකාධිපති, ජාතික විගණන කාර්යාලය
v. පොලිස්පති, ශ්‍රී ලංකා පොලිස් දෙපාර්තමේන්තුව
vi. අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්, කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව
vii. අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්, වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව
viii. අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්, සමෘද්ධි සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව
ix. අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්, වනජීවී සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව
x. වන සංරක්ෂක ජනරාල්, වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව

xi. අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්, සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව
xii. අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්, ඉඩම් පරිහරණ හා ප්‍රතිපත්ති සැලසුම් දෙපාර්තමේන්තුව
xiii. අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්, පුරාවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව
xiv. අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්, සිවිල් ආරක්ෂක දෙපාර්තමේන්තුව
xv. අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්, ජලජීවී වගා සංවර්ධන අධිකාරිය
xvi. අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්, මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය
xvii. අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්, භූ විද්‍යා හා පතල් කැණීම් කාර්යාංශය
xviii. සභාපති, කෘෂිකාර්මික හා ගොවිජන රක්ෂණ මණ්ඩලය
xix. සමාන්‍යාධිකාරී, ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලපවාහන මණ්ඩලය
xx. සියලුම පළාත් ලේකම් වරුන්, පළාත් කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය
xxi. ලේකම්, පළාත් වාරිමාර්ග අමාත්‍යාංශය
xxii. සියලුම පළාත් කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂකවරුන්, පළාත් කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව
xxiii. සියලුම පළාත් සත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය අධ්‍යක්ෂකවරුන්, පළාත් සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව
xxiv. ව්‍යාපෘති අධ්‍යක්ෂකවරුන් - CSIAP/ CRIWMP/ SARP
xxv. සියලුම ගොවිජන සංවර්ධන නියෝජ්‍ය/සහකාර කොමසාරිස් වරුන්

(කාරුණික දැනගැනීමට සහ අවශ්‍ය කටයුතු සඳහා)

ඇමුනුම් 2:

එල්ලංගා පද්ධති කළමනාකරණ කමිටු පිහිටුවීම පිළිබඳ කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශ ලේකම් විසින් නිකුත් කල ලිපිය

කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය
கமத்தொழில் அமைச்சு
Ministry of Agriculture

80/5 ,"ගොවිජන මන්දිරය", රජමල්වත්ත පටුමග, බත්තරමුල්ල, ශ්‍රී ලංකාව.
80/5, "கொவிஜன மந்திரய",ரஜமல்வத்தை ஒழுங்கை,பத்தரமுல்லை, இலங்கை.
80/5 ,"Govijana Mandiraya", Rajamalwatta Lane, Battaramulla, Sri Lanka.

මගේ අංකය. எனது இல. My No.	8/1/1/5/CSIAP/Cascade Mgt.	ඔබේ අංකය. உமது இல. Your No.		දිනය. திகதி. Date.	2022.07. 21

ප්‍රධාන ලේකම්/උතුරු මැද , වයඹ, දකුණ, ඌව, උතුර හා නැගෙනහිර පළාත,
දිස්ත්‍රික් ලේකම්/අනුරාධපුර, පොලොන්නරුව, මුලතිව්, කිලිනොච්චිය, වවුනියාව, ත්‍රිකුණාමලය, මඩකලපුව, අම්පාර, කුරුණෑගල, මොනරාගල, හම්බන්තොට,
කොමසාරිස් ජනරාල්, ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව,
වන සංරක්ෂක ජනරාල් , වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව,
අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්, වනජීවී සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව,
අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්, වාරි මාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව,
අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්, භූ විද්‍යා හා පතල් කැනීම් කාර්යාංශය,
සභාපති, ජාතික ජලසම්පාදන හා ජලාපවහන මණ්ඩලය,

දේශගුණ සුහුරු වාරි කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘතිය යටතේ එල්ලංගා පද්ධති කළමනාකරණ කමිටු පිහිටුවීම

උපරිම කාර්යක්ෂමතාවයකින් යුක්තව ජලය පරිහරණය කිරීම හා සම්පත් කළමනාකරණය සඳහා, හැකි සෑම විටම එක වැවකින් අනෙක් වැවට ජලය ලබා ගත හැකි වන ආකාරයට වාරිමාර්ග ඉදිකර ඇති, කිසියම් ජල ද්‍රෝනියක එකිනෙකට සම්බන්ධිත වැව් පද්ධතියක් **එල්ලංගා** ලෙස හඳුන්වනු ලබයි. මෙවැනි එල්ලංගා පද්ධතියක් එම පරිපාලන බල ප්‍රදේශය තුල කටයුතු කරන සියලු ආයතන හා ප්‍රතිලාභීන් එක්ව ඒකාබද්ධ ප්‍රවේශයකින් යුක්තව කළමනාකරණය කල යුතු වුවද, වර්තමානයේ එම සංකල්පයෙන් බැහැරව එක් එක් ආයතන විසින් වෙන් වෙන්ව විවිධ සංවර්ධන කටයුතු සිදු කරන බව පෙනේ. මේ නිසා පද්ධතියේ පිහිටි පොදු සම්පත් හායනයට ලක් වූ අතර එහි ප්‍රතිපලයක් ලෙස වැව් ආශ්‍රිත පරිසර පද්ධතිය ක්‍රමානුකූලව විනාශයට පත් විය.

කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය විසින් ලෝක බැංකු ණය ආධාර මත ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන දේශගුණ සුහුරු වාරි කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘතිය යටතේ ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන සියලුම සංවර්ධන කටයුතු එල්ලංගා පද්ධති මූලික කර ගනිමින් සිදුකිරීමට කටයුතු සැලසුම් කර ඇත. මෙම ප්‍රවේශය උක්ත ව්‍යාපෘතිය මගින් නැවත හඳුන්වාදීමට කටයුතු කරනු ලැබුවද සියලුම වාරි කර්මාන්ත ආශ්‍රිත සම්පත් කළමනාකරණය සඳහා මෙන්ම එල්ලාංගාවක තිරසාර පැවැත්ම සඳහා ද මෙම ප්‍රවේශය යොදා ගැනීම ඉතාමත් වැදගත් වන බව නිරීක්ෂණය කරමි. එබැවින් මෙම සංකල්පය දේශගුණික සුහුරු වාරි කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘතිය යටතේ ක්‍රියාත්මක වන එල්ලංගා පද්ධතිවලට හඳුන්වා දී ඒ තුලින් ලබාගන්නා අත්දැකීම් පදනම් කරගෙන දිවයිනේ අනෙකුත් ප්‍රදේශ වලට ද ව්‍යාප්ත කිරීමට මෙම අමාත්‍යාංශය විසින් යෝජනා කෙරේ.

තවද, එල්ලාංගාවක පිහිටි සියලු ස්වභාවික සම්පත්, එනම් පස, ජලය, වන සම්පත්, ඉඩම්, ඒකාබද්ධ ප්‍රවේශයකින් යුක්තව කළමනාකරණය කිරීම සඳහා ප්‍රතිලාභීන්ගෙන් සහ අදාළ රාජ්‍ය නිලධාරීන්ගෙන් සමන්විත එල්ලංගා පද්ධති කළමනාකරණ කමිටු පිහිටුවීමට ව්‍යාපෘතිය අපේක්ෂා කරයි. මෙම එල්ලංගා පද්ධති කළමනාකරණ කමිටු මගින් මූලික වශයෙන් පහත කාර්යන් ඉටුකර ගැනීමට අපේක්ෂා කරයි.

ලේකම් දුරකථන தொலைபேசி Telephone - 011-2034340 කාර්යාලය දුරකථන தொலைபேசி Telephone - 011-2034300
செயலாளர் ඊ-මේල් மின்னஞ்சல் e- mail - secretary@agrimin.gov.lk அலுவலகம் ඊ-මේල් மின்னஞ்சல் e- mail - info@agrimin.gov.lk
Secretary ෆැක්ස් தொலைநகல் Fax - 011-2863497 Office ෆැක්ස් தொலைநகல் Fax - 011-2868910

I. බල ප්‍රදේශයේ සියලුම ආයතන හා ප්‍රතිලාභීන් එක්ව ඒකාබද්ධ ප්‍රවේශයකින් යුක්තව එල්ලාංගාවේ සම්පත් කළමනාකරණය කිරීම සඳහා අවශ්‍ය තීරණ ගැනීම, එම තීරණ ක්‍රියාත්මක කිරීමේ තත්වය පසු විපරම් කිරීම හා ඒ අනුව අවශ්‍ය නිවැරදි කිරීම් සිදු කිරීම
II. බල ප්‍රදේශයේ සම්පත් පරිහරණය කරනු ලබන විවිධ පාර්ශව අතර සහජීවනය ගොඩ නැගීම.
III. පද්ධතියේ සිදුවන සම්පත් හායනය වළක්වා ගැනීමට කටයුතු කිරීම
IV. පද්ධතියේ ජල සම්පත් කාර්යක්ෂමව පරිහරණය සඳහා සෑම කන්නයකම පෙර කන්න රැස්වීමක් පැවැත්වීම.
V. බල ප්‍රදේශය සඳහා කෘෂිකර්ම නිෂ්පාදන සැලැස්මක් සැකසීම හා එම සැලැස්ම ක්‍රියාත්මක කිරීමේ තත්වය පසු විපරම් කිරීම.
VI. කන්න රැස්වීම් තීරණ ක්‍රියාත්මක කිරීමේ තත්වය පසුවිපරම් කිරීම.
VII. වැව් මට්ටමින් ක්‍රියාත්මක වාරිමාර්ග නඩත්තු කටයුතු වල තත්වය පසු විපරම් කිරීම.
VIII. ජල ධාරා ප්‍රදේශ කළමනාකරණය සඳහා වැඩසටහන් හඳුන්වා දීම හා ඒ පිළිබඳ පසුවිපරම් කිරීම.
IX. මාසිකව පැවැත්වෙන ප්‍රාදේශීය කෘෂිකර්ම කමිටුවට වාර්තාවක් ඉදිරිපත් කිරීම.

එබැවින් එල්ලංගා පද්ධතිය තුලට අයත් බල ප්‍රදේශයේ සියලු රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික ආයතන සහ ප්‍රතිලාභීන් එල්ලංගා පද්ධති කළමනාකරණයට දායක කරවා ගැනීම සඳහා අවස්ථානුකූලව පහත ආයතන වල නියෝජිතයන්ගෙන් සමන්විත එල්ලංගා පද්ධති කළමනාකරණ කමිටුවක් පිහිට වීමට තීරණය කර ඇත.

I. බල ප්‍රදේශයේ ප්‍රාදේශීය ලේකම්ගේ නියෝජිතයෙකු
II. ගොවිජන සංවර්ධන ප්‍රාදේශීය නිලධාරී
III. බල ප්‍රදේශයේ අන්තර් පළාත් හෝ පළාත් කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවල සේවය කරනු ලබන කෘෂිකර්ම උපදේශකවරු
IV. පළාත් වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව නියෝජනය කරමින් තාක්ෂණික නිලධාරියකු
V. බල ප්‍රදේශයේ වාරි මාර්ග ඉංජිනේරුගේ නියෝජිතයකු (වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව යටතට ගැනෙන වැව් බල ප්‍රදේශයට අයත් නම්)
VI. වනජීවී සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව නියෝජනය කරමින් නියෝජිතයකු
VII. වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව නියෝජනය කරමින් නියෝජිතයකු
VIII. භූ විද්‍යා හා පතල් කැණීම් කාර්යංශයේ නියෝජිතයකු
IX. ජාතික ජලසම්පාදන හා ජලාපවහන මණ්ඩල නියෝජිතයකු
X. පළාත් පාලන ආයතන (ප්‍රාදේශීය සභා) නියෝජනය කරමින් නියෝජිතයකු
XI. බල ප්‍රදේශයේ පිහිටි ගොවි සංවිධාන නියෝජනය කරමින් එක් ගොවි සංවිධානයකින් එක් අයෙකු බැගින් (සභාපති හෝ ලේකම් යන දෙදෙනාගෙන් එක් අයෙකු)
XII. බල ප්‍රදේශයේ පිහිටි ග්‍රාමීය කමිටු නියෝජනය කරමින් එක් කමිටුවකින් එක් නියෝජිතයකු බැගින්
XIII. බල ප්‍රදේශයේ පිහිටි අනෙකුත් ප්‍රජා සංවිධාන නියෝජනය කරමින් එක් අයෙකු

ඒ අනුව, දේශගුණික සුහුරු වාරි කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘතිය යටතේ එල්ලංගා පද්ධති මට්ටමින් පිහිටුවන ලබන එල්ලංගා පද්ධති කළමනාකරණ කමිටු සාමාජිකයින් ලෙස නම් කර ඇති ඔබ දෙපාර්තමේන්තුවේ අදාල නිලධාරීන් සහභාගි කරවීමට අවශ්‍ය කටයුතු සිදු කරන ලෙසත්, මෙම කමිටු පිහිටුවීම සඳහා අවශ්‍ය සහය ලබාදෙන ලෙස ඔබ දෙපාර්තුමේන්තුවේ නිලධාරීන් දැනුවත් කරන ලෙසත් කාරුණිකව දන්වමි.

එම්. බී රෝහන පුෂ්පකුමාර්
ලේකම්
කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය

පිටපත : ව්‍යාපෘති අධ්‍යක්ෂ, දේශගුණ සුහුරු වාරි කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘතිය

ඇමුණුම් අංක 03 - හරස්කඩ චාරිකාව සඳහා සහභාගී වූ හවුල්කාර ආයතනවල ලේඛණය

1. හොරොව්පොතාන ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය
2. වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව
3. පළාත් කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව
4. ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව
5. ජාතික ජලජ ජීවී සංවර්ධන අධිකාරිය
6. සියඹලෑව ගොවි සංවිධානය
7. පට්ටියාවල ගොවි සංවිධානය
8. ඇටඋරුලෑව ගොවි සංවිධානය
9. කහටගස්දිගිලිය ගොවි සංවිධානය
10. ඉහලවැව ගොවි සංවිධානය
11. හොරනක්කාරයාගම ගොවි සංවිධානය
12. නාම්බාකඩ ගොවි සංවිධානය

ඇමුණුම් අංක 04 - කහටගස්දිගිලිය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලයේ 2024 ඔක්. 22 වන දින පැවති එල්ලංගා කලමනාකරණ සැලැස්මට ඇතුලත් කිරීමට යෝජිත විසඳුම් පත්‍රිකා ඉදිරිපත් කිරීමේ සැසිය සඳහා සහභාගි වූ හවුල්කාර ආයතනවල ලේඛණය

1. හොරොව්පොතාන ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය
2. පළාත් කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව
3. ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව
4. ජාතික ජලජ ජීවී සංවර්ධන අධිකාරිය
5. ප්‍රජා පොලිස් ඒකකය
6. වන සංරක්ෂණ දෙපාරතමේන්තුව
7. සියඹලෑව ගොවි සංවිධානය
8. පට්ටියාවල ගොවි සංවිධානය
9. ඇටඋරුලෑව ගොවි සංවිධානය
10. කහටගස්දිගිලිය ගොවි සංවිධානය
11. ඉහලවැව ගොවි සංවිධානය
12. හොරනක්කාරයාගම ගොවි සංවිධානය
13. නාම්බාකඩ ගොවි සංවිධානය